

INFORMACJA

O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO

MIASTA KATOWICE

2022r.

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Katowicach

Spis treści:

I.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	4
1.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych	4
2.	Szczepienia ochronne	16
3.	Niepożądane Odczyny Poszczepienne	24
II.	Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	25
1.	Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą	26
2.	Podmioty lecznicze jako zakłady pracy	33
III.	Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności	34
1.	Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz suplementów diety	35
2.	Powiadomienia typu RASFF	39
3.	Zakłady produkcyjne	40
4.	Obiekty obrotu żywnością	41
5.	Zakłady żywienia zbiorowego	45
6.	Import, eksport	47
7.	Środki transportu żywności	47
IV.	Jakość wody	48
1.	Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	48
2.	Badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii Legionella sp.	49
3.	Pływalnie	50
4.	Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli	54
V.	Stan sanitarny obiektów i miejsc użyteczności publicznej	55
1.	Obiekty użyteczności publicznej	57
2.	Gospodarka odpadami komunalnymi	69
3.	Akcje deratyzacyjne	70
VI.	Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	71
VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	75
1.	Stan sanitarno - higieniczny zakładów pracy	75

	2. Choroby zawodowe	79
VIII.	Interwencje mieszkańców miasta	82
IX.	Środki zastępcze	86
X.	Zapobiegawczy nadzór sanitarny	87
XI.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	95

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

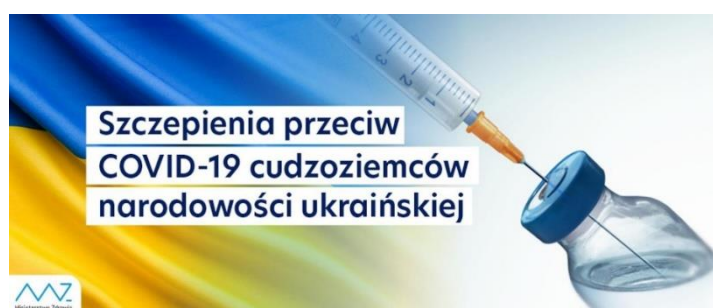
1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych

W minionym roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach realizował zadania dotyczące zdrowia publicznego, ukierunkowane na ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń i chorób zakaźnych, w tym choroby wywoływanej przez koronawirusa SARS-CoV-2. Dostępność szczepienia przeciw COVID-19 w ramach Narodowego Programu Szczepień zapewniła skuteczniejszą walkę ze skutkami pandemii. W grudniu 2022 roku rozpoczęły się szczepienia przeciw COVID-19 w grupie dzieci 6 miesięcy – 4 lata.

W roku 2022 zniesiono większość obostrzeń, decyzją Ministra Zdrowia od 16 maja w Polsce wprowadzono stan zagrożenia epidemicznego, który zastąpił stan epidemii, obowiązujący od 20 marca 2020 r.

W związku z konfliktem zbrojnym trwającym na terytorium Ukrainy, **od 25 lutego 2022 roku** Minister Zdrowia wprowadził możliwość **szczepienia cudzoziemców**

narodowości ukraińskiej w ramach Narodowego Programu Szczepień **przeciw Covid-19**.

Ponadto w związku z napływem uchodźców wojennych z Ukrainy, PPIS w Katowicach współpracował z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Katowice w zakresie aktualizacji wykazu miejsc pobytu uchodźców. Do wszystkich ośrodków pobytowych rozdyskrebowano ulotki informacyjne dotyczące profilaktyki chorób zakaźnych.

Ogółem w roku 2022 na terenie miasta Katowice zarejestrowano 49484 przypadki zakażeń i zachorowań na choroby zakaźne i jest to znaczący wzrost w stosunku do roku 2021, w którym zarejestrowano 34880 przypadków.

Zarejestrowano 22360 przypadków zakażeń wirusem SARS - CoV-2, co stanowi niewielki spadek w stosunku do roku 2021, w którym zarejestrowano 24532 przypadki.

Jednocześnie zarejestrowano duży wzrost zakażeń wirusem grypy - 23250 przypadków, wobec 8266 przypadków zarejestrowanych w roku 2021.

Pozostałe dominujące przypadki to choroby zakaźne wieku dziecięcego (ospa wietrzna i płonica) oraz zakażenia jelitowe: bakteryjne i wirusowe, biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu. Na powyższy stan wpłynęła sytuacja związana z powrotem dzieci i młodzieży do szkół oraz zniesienie obostrzeń.

W roku 2022 zanotowano 275 zgonów z powodu chorób zakaźnych, co stanowi znaczący spadek wobec zanotowanych 663 zgonów zanotowanych w 2021 roku.

Większość zgonów (94%) podobnie jak w roku ubiegłym stanowiły zgony z powodu zakażeń SARS - CoV-2 - 258 zgonów.

Pozostałe 13 zgonów to: w 5 przypadkach zgony spowodowane zakażeniami **Clostridium difficile**, w 4 przypadkach gruźlicą, a w 2 przypadkach powodem zgonu było zapalenie opon mózgowych wywołane przez **Streptococcus pneumoniae**. Zarejestrowano również 1 zgon z powodu AIDS oraz 1 z powodu bakteryjnego zakażenia jelitowego, nieokreślonego. Nie zarejestrowano zgonów z powodu grypy.

Ospa małpia

Pierwszy przypadek ospy małpiej potwierdzono w Polsce w dniu 10 czerwca 2022r. Ospa małpia jest odzwierzęcą chorobą zakaźną (zoonoza). Wywołuje ją wirus ospy małpiej (MPXV) należący do rodzaju Orthopoxvirus. Przebieg zachorowań na ospę małpią obserwowanych w Europie jest łagodny lub umiarkowany. W roku 2022 przypadki Mpox w postaci ognisk zachorowań obejmujących po kilkadziesiąt osób pojawiły się m.in. w: Hiszpanii, Portugalii, Wielkiej Brytanii.

W sprzyjających warunkach tj. bliski kontakt, w tym kontakty intymne, wirus może się przenosić z człowieka na człowieka drogą kropelkową lub z krwią i wydzielinami.

Wirus może przenosić się także przez skażone przedmioty.

Okres inkubacji ospy małej wynosi od 5 do 21 dni, a zwykle od 6 do 13 dni.

Obecnie stosuje się leczenie objawowe, aktualnie dostępnymi środkami zaradczymi w razie potrzeby (zewnętrznie odkażające, przeciwgorączkowe, przeciwbólowe, przeciwświądowe).

Szczepienia przeciw ospie małej w Polsce są dobrowolne. Decyzja o szczepieniu podejmowana jest przez lekarza indywidualnie po ocenie korzyści i ryzyka, uwzględniając rodzaj kontaktu i czas jaki upłynął od ekspozycji, wiek oraz dane z wywiadu dotyczące statusu immunologicznego i czynników zwiększających ryzyko ciężkiego przebiegu ospy małej.

Minister Zdrowia 27 maja 2022r. podpisał trzy rozporządzenia, które wprowadziły na terenie Polski działania prewencyjne związane z ospą małą, w zakresie m.in. zgłaszania przypadków zakażenia, kwarantanny i hospitalizacji osób z podejrzeniem lub chorych na tę chorobę.

W roku 2022 na terenie miasta Katowice **zarejestrowano 9 podejrzeń zachorowań na ospę małą**, tym u **2 kobiet i 7 mężczyzn**. W **4 przypadkach** zachorowania zostały **potwierdzone** i dotyczyły one mężczyzn w grupie wiekowej od 29 do 43 lat.

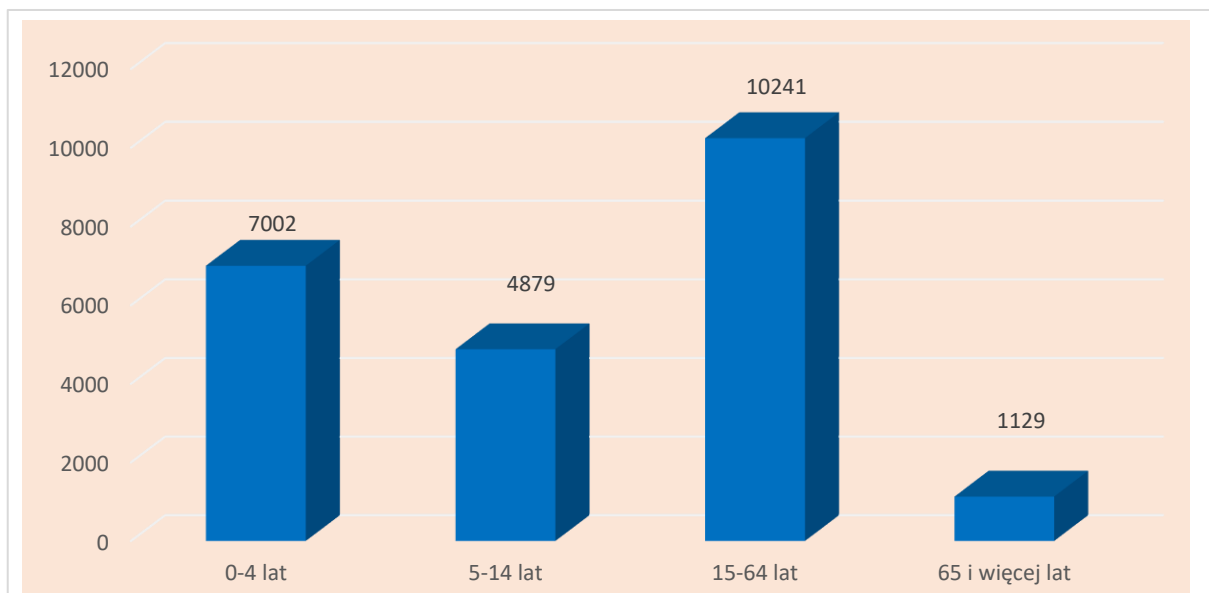
W każdym przypadku zachorowania na ospę małą przeprowadzono szczegółowe dochodzenie epidemiologiczne, osoby chore były hospitalizowane lub objęte izolacją domową przez lekarza. Osoby z najbliższego otoczenia chorego PPIS w Katowicach obejmował nadzorem epidemiologicznym do czasu potwierdzenia lub wykluczenia choroby.

Grypa

W roku 2022 zanotowano w Katowicach znaczny wzrost zachorowań na **grypę i podejrzenia grypy** – **23250 przypadków** (zapadalność - 82,62), w odniesieniu do roku 2021 - 8266 przypadków (zapadalność - 28,59) .

Najwięcej zachorowań notowano w grupie wiekowej 15 - 64 lata (10241 przypadki).

*Zgłoszone przypadki podejrzeń/zachorowań na grypę wg wieku w roku 2022
na terenie miasta Katowice*

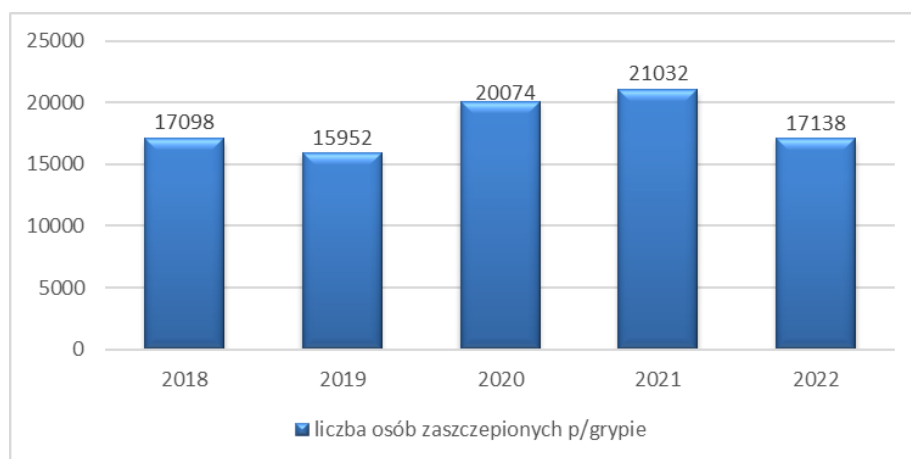
Szczepienie przeciwko grypie nie chroni w 100 proc. przed zachorowaniem, ale dzięki niemu, nawet w przypadku wystąpienia choroby, jej przebieg będzie łagodniejszy. Ponieważ wirus grypy szybko się zmienia, co roku szczepionka ma nieco inny skład. Jest on opracowywany w oparciu o nowe szczepy wirusa, które wywołują grypę w danym sezonie. Dlatego szczepić się należy co roku. Dla kobiet w ciąży i osób powyżej 75 roku życia szczepionka jest bezpłatna.

Miasto Katowice w ramach przyjętego uchwałą Rady Miasta Katowice „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia na lata 2021-2027” corocznie realizuje Program

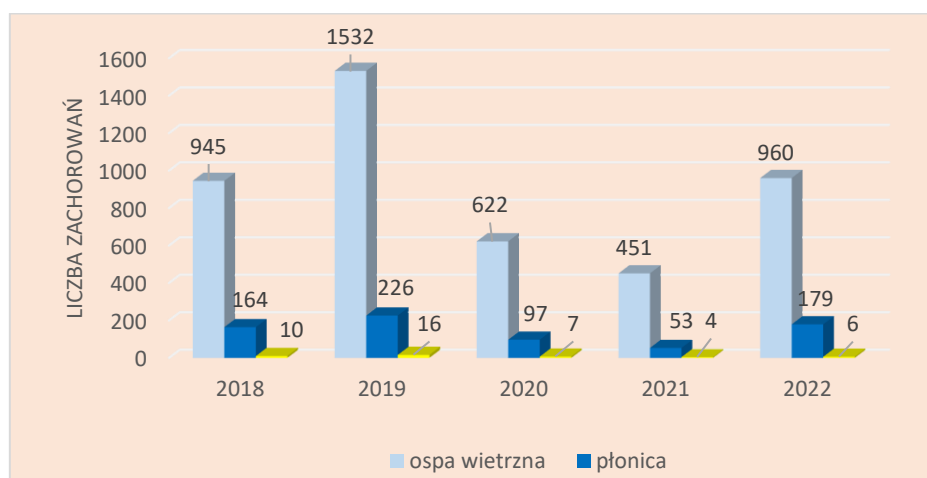
profilaktyki zachorowań na grypę "Słoneczna Jesień", w ramach którego mieszkańcy w wieku 65 lat i starsi mogą skorzystać z bezpłatnych szczepień przeciwko grypie. Dodatkowo w czasie akcji „Katowickie Dni Promocji Zdrowia” nieodpłatne szczepienia p/grypie realizowano bez względu na wiek.

Ogółem w mieście Katowice p/grypie zaszczepiło się 17138 osób i jest to mniejsza liczba niż w latach 2021 i 2020.

Liczba osób zaszczepionych p/grypie w latach 2018 – 2022

Choroby zakaźne wieku dziecięcego

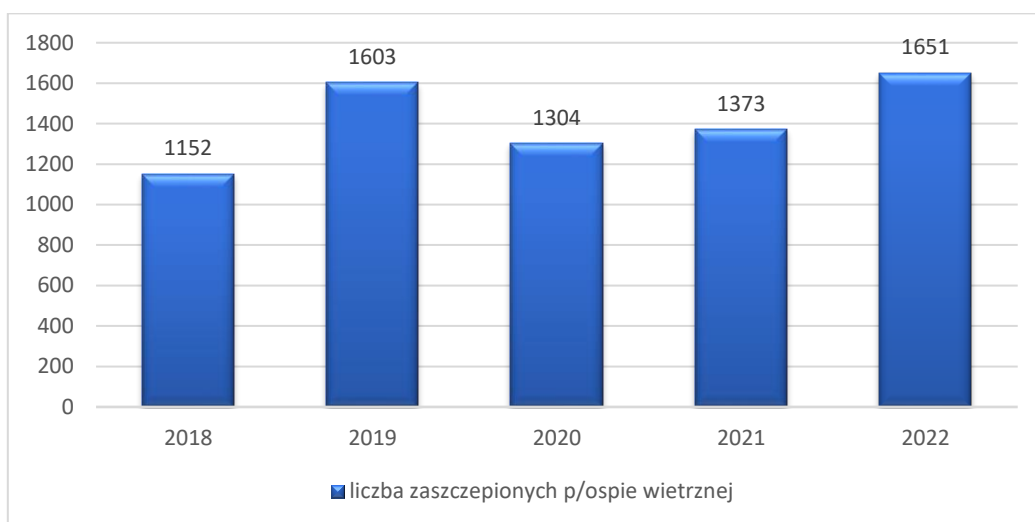

Zgłoszone przypadki zachorowań na choroby zakaźne wieku dziecięcego w latach 2018-2022 na terenie miasta Katowice

W tej grupie chorób od 2018 roku wirus ospy wietrznej jest dominującym czynnikiem etiologicznym. W 2022 roku zarejestrowano **960 przypadków ospy wietrznej**, wskaźnik zapadalności – 3,41 (2021 rok – 451 przypadków). Najwięcej zachorowań dotyczyło dzieci od 2 do 7 roku życia oraz od 10 do 14 lat.

Szczepionka przeciw ospie wietrznej jest bezpieczna i dobrze tolerowana, rzadko wywołuje niepożądane odczyny poszczepienne. Szczepienie zabezpiecza przed objawami i powikłaniami ospy wietrznej na całe życie. Skuteczność szczepionki jest bardzo wysoka, przekracza 95%. Podana do 3 dni od ekspozycji jest skuteczna w około 90%.

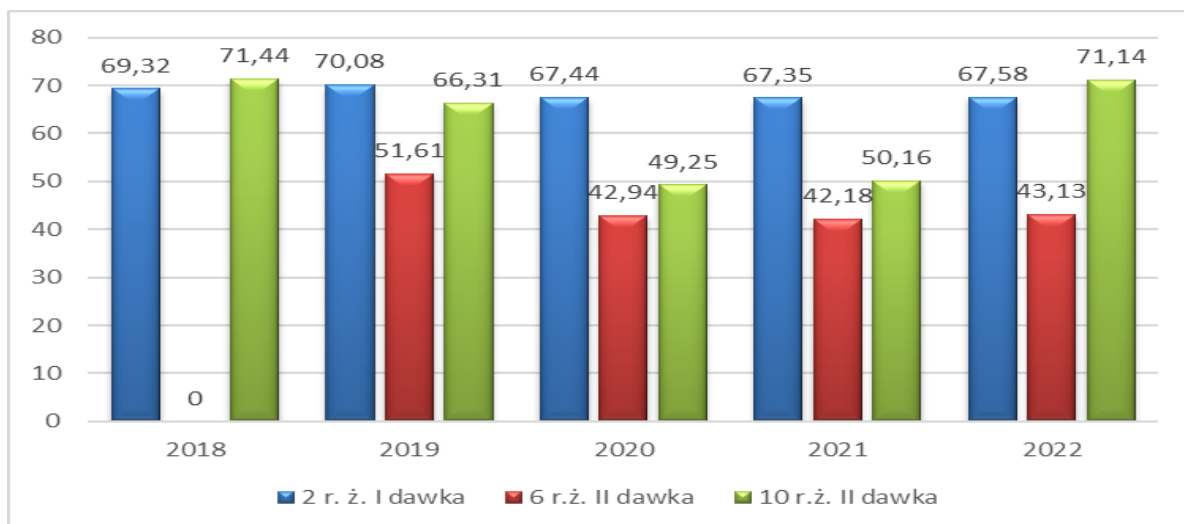
W 2022 roku **zaszczepiono 1651 osób p/ospie wietrznej**, w tym 1057 dzieci w ramach szczepień obowiązkowych.

Liczba osób zaszczepionych p/ospie wietrznej w latach 2018 – 2022

Wzrost zachorowań dotyczył również **płonicy 179 przypadków**, wskaźnik zapadalności – 0,64 (w roku 2021 – 53 przypadki). Od roku 2020 notuje się pojedyncze **zachorowania na świnkę**, w 2022 zanotowano **6 przypadków** (wskaźnik zapadalności - 1,38/100 000). **Nie zarejestrowano przypadków różyczki i odrzy.**

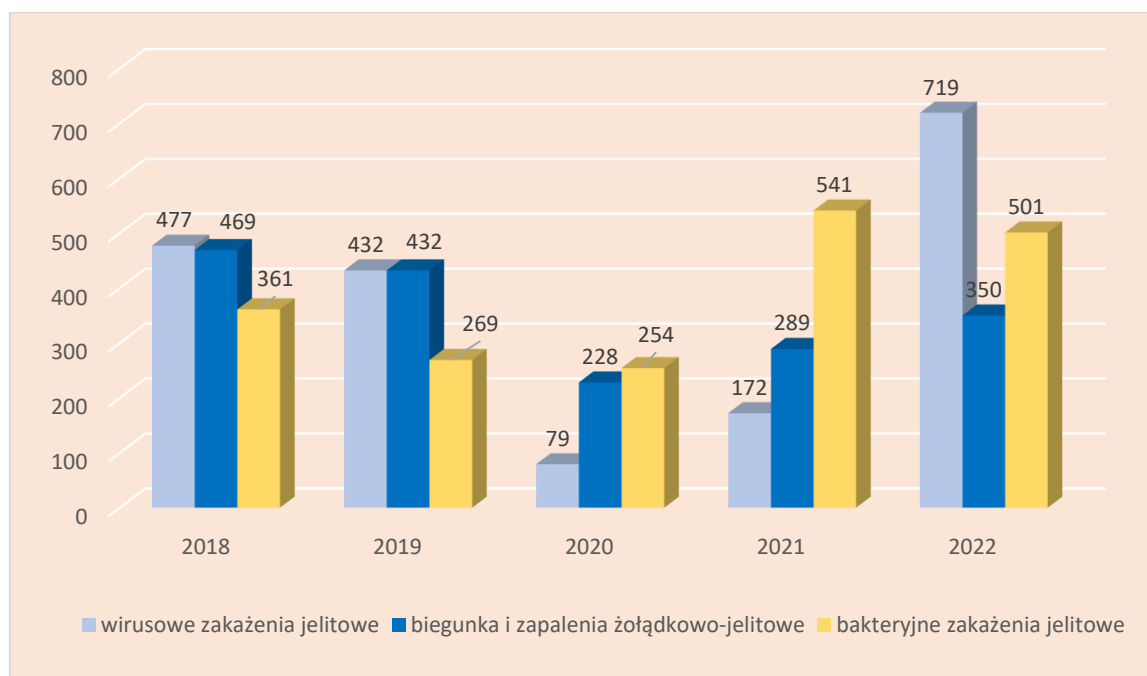
Szczepionka (MMR) zapewnia odporność **przeciw odrze, śwince i różyczce**. Szczepienie podstawowe w 2 roku życia wykonano u **1582 dzieci (67,58%)**, szczepienie przypominające w 6 roku życia u **1189 dzieci (43,13%)**, a szczepienie przypominające w 10 roku życia u **1738 dzieci (71,14%)**.

Procentowy udział dzieci w 2, 6 i 10 roku życia zaszczepionych p/odrze, śwince i różyczce w latach 2018-2022

Choroby przenoszone drogą pokarmową

Znaczny wzrost zachorowań największy od 2018 roku dotyczył **wirusowych zakażeń jelitowych - 719 przypadków** (wskaźnik zapadalności 2,55), w tym **383 przypadki** dotyczyły **dzieci do lat 2**, porównując z rokiem 2021 – zarejestrowano 172 przypadki wirusowych zakażeń jelitowych (wskaźnik zapadalności 0,59), w tym 107 dotyczyło dzieci do lat 2.

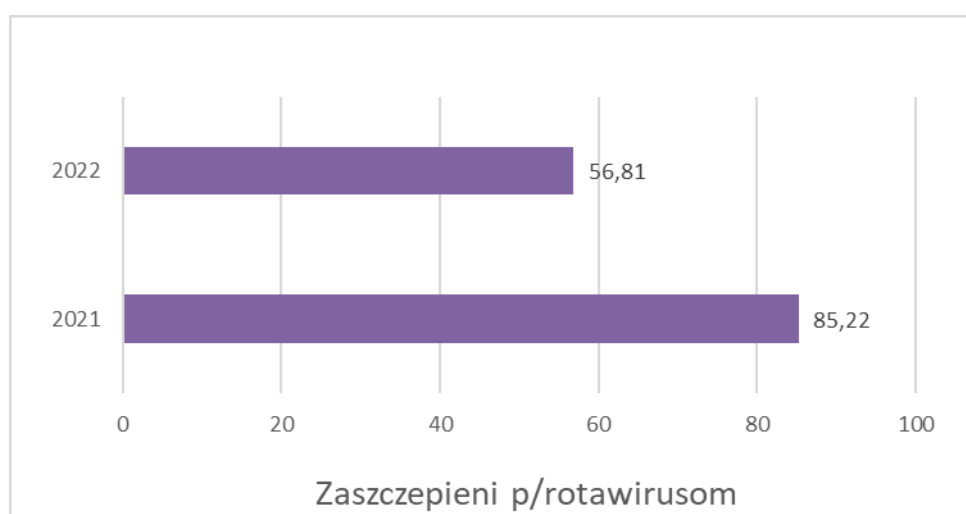

Zachorowania na biegunki, wirusowe oraz bakteryjne zakażenia jelitowe – ogółem w latach 2018- 2022
na terenie miasta Katowice zbiorczo (liczba zachorowań)

W **312 przypadkach** wirusowe zakażenia jelitowe wywołane były przez **rotawirusy**, w **174** przypadkach przez **adenowirusy**, w **8** przez **norowirusy**, a w przypadku **228 zakażeń** nie przeprowadzono

badań. W przypadku tej jednostki chorobowej dostępne jest tylko **szczepienie przeciwko rotawirusom**, które od 2021 roku jest refundowane.

Procent dzieci w 1 i 2 roku życia zaszczepionych p/rotawirusom

W roku 2022 odnotowano **350 przypadków biegunek** (wskaźnik zapadalności - 1,24), w tym 70 przypadków u dzieci do lat 2, co stanowi niewielki wzrost w stosunku do roku 2021 kiedy odnotowano 289 przypadków biegunek (wskaźnik zapadalności 1,00).

W odniesieniu do ogólnej liczby zachorowań na **bakteryjne zakażenia jelitowe** w roku 2022 odnotowano **nieznaczny spadek** zachorowań tj. **501 przypadków** (wskaźnik zapadalności 1,78), a w roku 2021 zanotowano 541 przypadków (wskaźnik zapadalności 1,87).

Dominujący czynnik to **Clostridium difficile** - **497 przypadków**, w tym 5 zgonów. Zakażenia Clostridium difficile dotyczą hospitalizowanych pacjentów, gdyż głównym czynnikiem ryzyka zakażenia bakterią *C. difficile* oraz wystąpienia choroby jest antybiotykoterapia.

Inwazyjne choroby wywołane przez bakterie *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae* typu b.

W 2022 roku w Katowicach zarejestrowano u 3 pacjentów inwazyjną chorobę meningokokową.

Zachorowania dotyczyły w pierwszym przypadku 8 miesięcznego dziecka postać kliniczna - posocznica, w drugi przypadku 10 miesięcznego dziecka w postaci zapalenia opon mózgowych, a w trzecim przypadku 26 letniego mężczyzny z zakażeniem układu moczowo-płciowego.

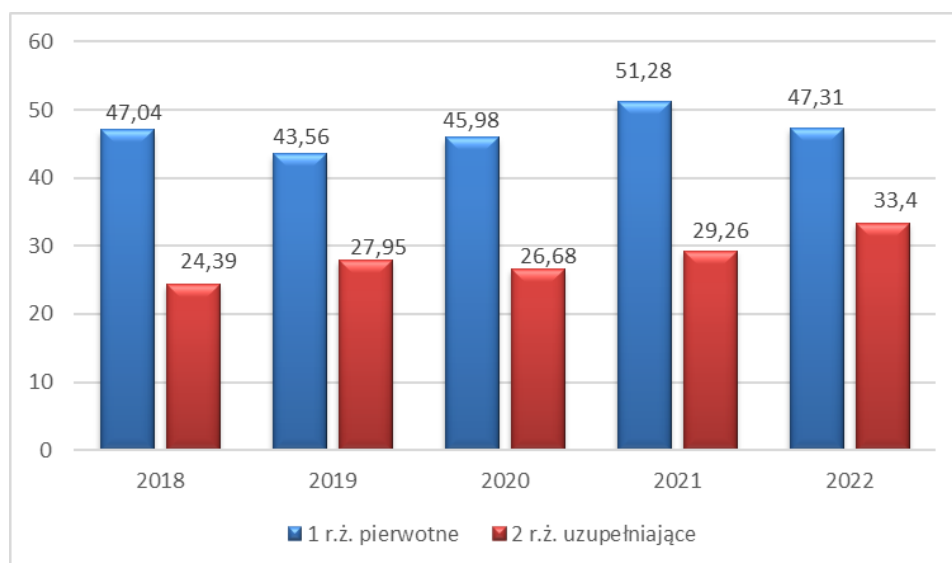
W 2022 zarejestrowano 1 przypadek choroby wywołanej równocześnie przez ***Haemophilus influenzae* typu b** oraz ***Streptococcus pneumoniae*** u 65 letniego mężczyzny, postać kliniczna zakażenia – zapalenie płuc. W roku 2022 odnotowano wzrost liczby przypadków **inwazyjnej choroby** wywołanej przez ***Streptococcus pneumoniae*** – **27 przypadków**, w tym u 20 pacjentów stwierdzono posocznicę, u 4 pacjentów doszło do zapalenia opon mózgowych (w tym zanotowano 2 zgony), u 2 pacjentów wystąpiło zapalenie płuc. Zachorowania dotyczyły w większości osób powyżej 50 roku życia.

Porównując, w tej grupie chorób w roku 2021 odnotowano tylko 4 przypadki zakażeń *Streptococcus pneumoniae*.

Jedyną skuteczną metodą zapobiegania w przypadku omawianych chorób jest szczepienie ochronne, o czym informowano osoby z najbliższego otoczenia, które obejmowano nadzorem epidemiologicznym w celu ewentualnego zastosowania chemioprophylaktyki.

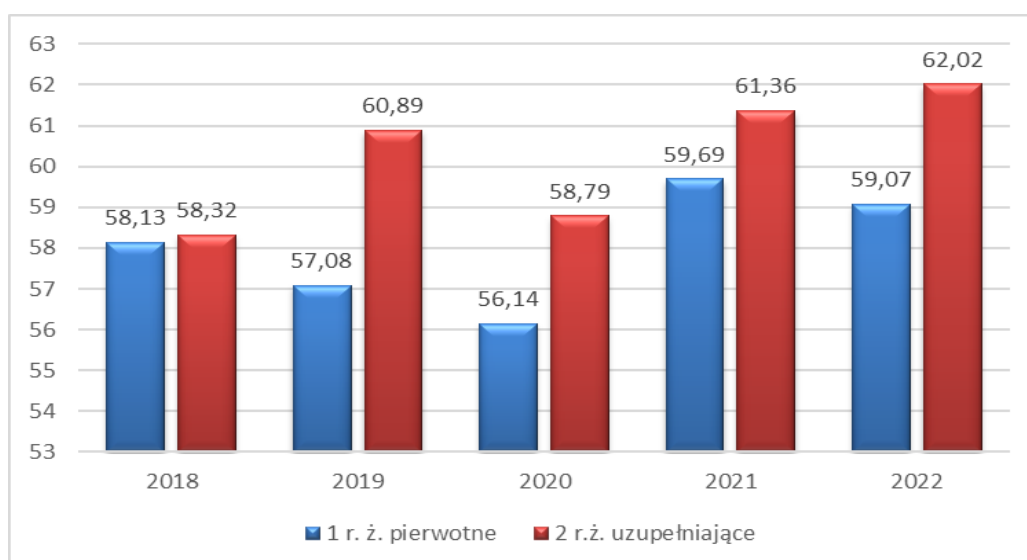

Szczepieniami pierwotnymi p/haemophilus influenzae typu b w 2022 roku objęto **47,31%** populacji (**941 dzieci**) w 1 roku życia. W 2 roku życia szczepienie uzupełniające otrzymało **782** dzieci (**33,40%**).

Procentowy udział dzieci w 1 i 2 roku życia zaszczepionych przeciwko Haemophilus influenzae typu b w latach 2018-2022

Szczepienia przeciwko pneumokokom są na liście szczepień obowiązkowych od 2017 roku i dotyczą dzieci urodzonych po 31 grudnia 2016 r. Szczepieniami pierwotnymi p/streptococcus pneumoniae w 2022 roku objęto **59,07%** populacji (**1175** dzieci) w 1 roku życia. W 2 roku życia szczepienie uzupełniające otrzymało **1452** dzieci (**62,02%**).

Procentowy udział dzieci w 1 i 2 roku życia zaszczepionych przeciwko pneumokokom w latach 2018-2022

Szczepienie przeciw pneumokokom u dorosłych, w tym osób starszych oraz osób z chorobami przewlekłymi chroni przed pozaszpitalnym pneumokokowym zapaleniem płuc. Na liście szczepionek refundowanych od 1 stycznia 2022 roku znalazła się 13-walentna szczepionka przeciw pneumokokom – preparat Prevenar 13. Pacjenci w wieku ≥ 65 lat ze zwiększonym (umiarkowanym lub dużym) ryzykiem choroby pneumokokowej mogą kupić preparat za 50% odpłatnością. W 2022 roku zalecane szczepienie p/pneumokokom zrealizowało **248** osób, w tym 216 to osoby pow. 19 roku życia.

Szczepienia przeciw meningokokom są zalecane w Programie Szczepień Ochronnych, ale nie są refundowane, co oznacza, że koszt szczepionki ponosi pacjent lub rodzice. **Zaszczepiono 1720 osób**, z czego 1610 stanowiły dzieci i młodzież.

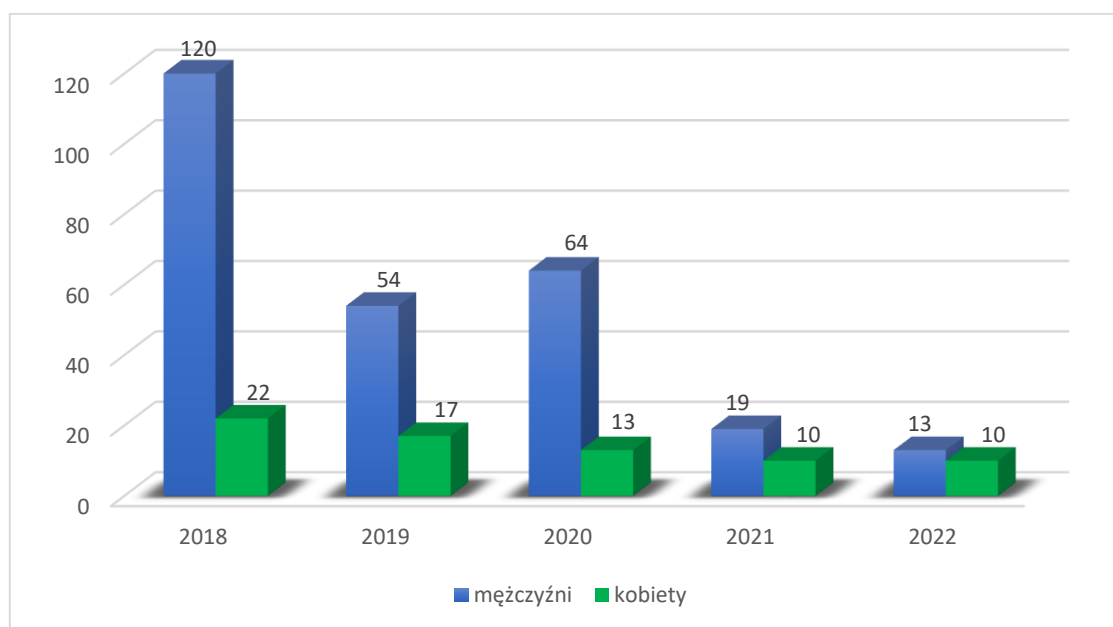
Liczba osób zaszczepionych p/zakażeniami Neisseria meningitidis w latach 2018 – 2022

Choroby przenoszone drogą płciową

W czasie pandemii rejestrowano zmniejszoną ilość nowo zdiagnozowanych infekcji przenoszonych drogą płciową. W 2022 roku w Katowicach u **9** pacjentów wykryto **zakażenie HIV**, nie zarejestrowano innych chorób przenoszonych drogą płciową. W roku 2021 w tej grupie chorób zarejestrowano tylko 1 przypadek kiły.

Zatrucia środkami zastępczymi – dopalaczami

Od roku 2021 notuje się spadek zatruć dopalaczami, w roku 2022 odnotowano 23 przypadki (**13 mężczyzn i 10 kobiet**) dotyczyły one następujących grup wiekowych: 10-14 lat (1 przypadek), 15-19 lat (9 przypadków), 20-24 lata (5 przypadków), 25-29 lat (4 przypadki), 30-34 lata (3 przypadki), 40-44 lat (1 przypadek). W roku 2021 zarejestrowano 29 zatruć (19 mężczyzn i 10 kobiet). **W roku 2022 i w roku 2021 nie zarejestrowano zgonu z powodu zażycia dopalaczy.**

Zgłoszone przypadki zatruć dopalaczami w latach 2018-2022 na terenie miasta Katowice

Gruźlica

Osoby zakażone *M. tuberculosis* (prątki gruźlicy) stanowią rezerwuuar nowych przypadków choroby, ponieważ od 5 do 10% takich osób może w jakimś momencie swego życia, zwykle w ciągu pierwszych lat po zakażeniu, zachorować na aktywną gruźlicę. Gruźlica pozostaje jedną z najgroźniejszych wśród chorób zakaźnych na świecie. Według szacunków WHO na świecie każdego roku 10 mln osób choruje na gruźlicę.

W 2022 roku na terenie miasta Katowice rozpoznano **39 przypadków zachorowań na gruźlicę** (w tym 4 zgony), co stanowi blisko **czterokrotny wzrost** w stosunku do roku 2021, w którym zarejestrowano 10 zachorowań (w tym 6 zgonów).

Szczepienie przeciw gruźlicy jest szczepieniem obowiązkowym. U dzieci niezaszczepionych przy urodzeniu należy wykonać je w możliwie najwcześniejszym terminie, nie później niż do ukończenia 15 roku życia. Szczepienie BCG w pierwszych dobach życia zmniejsza ryzyko zachorowania na gruźlicę o ciężkim przebiegu u dzieci, pod postacią rozsianą, gruźliczego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych lub zgonu w przebiegu gruźlicy.

Szczepienia info

SZCZEPIONIE PRZECIW GRUŹLICY (SZCZEPIONKA BCG)

ZMNIEJSZA

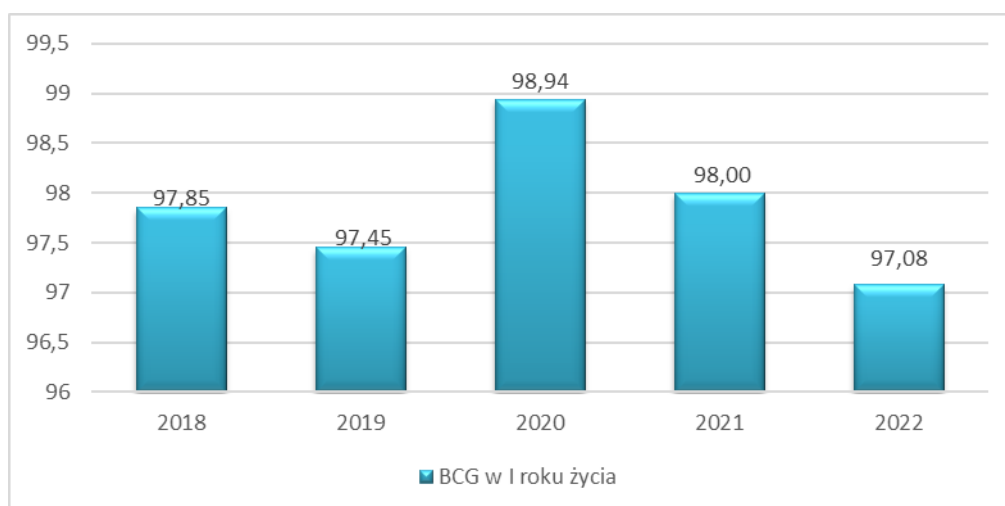
- ryzyko zachorowania na gruźlicę
- ryzyko zakażenia prątkiem gruźlicy
- chroni przed zakażeniami wywołanymi przez prątki nie gruźlicze w populacji dzieci i dorosłych

Działanie ochronne szczepienia BCG trwa nawet 40 lat...

Kiedy podajemy?

W ciągu **24 h po urodzeniu** (szczepionka BCG powinna być podana przed wypisaniem dziecka z oddziału noworodkowego).

W roku 2022 procentowy udział dzieci w pierwszym roku życia zaszczepionych przeciwko gruźlicy wyniósł 97,08 %.

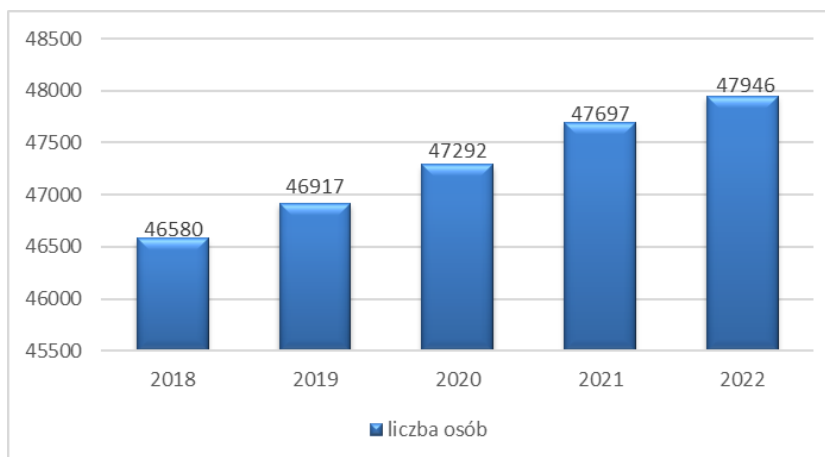
Procentowy udział dzieci w pierwszym roku życia zaszczepionych przeciwko gruźlicy w latach 2018-2022

2.Szczepienia ochronne

W 2022 roku realizowano wszystkie szczepienia obowiązkowe i zalecane w ramach Programu Szczepień Ochronnych u dzieci i osób dorosłych, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa przeciwepidemicznego w czasie szczepienia.

Szczepienia obowiązkowe

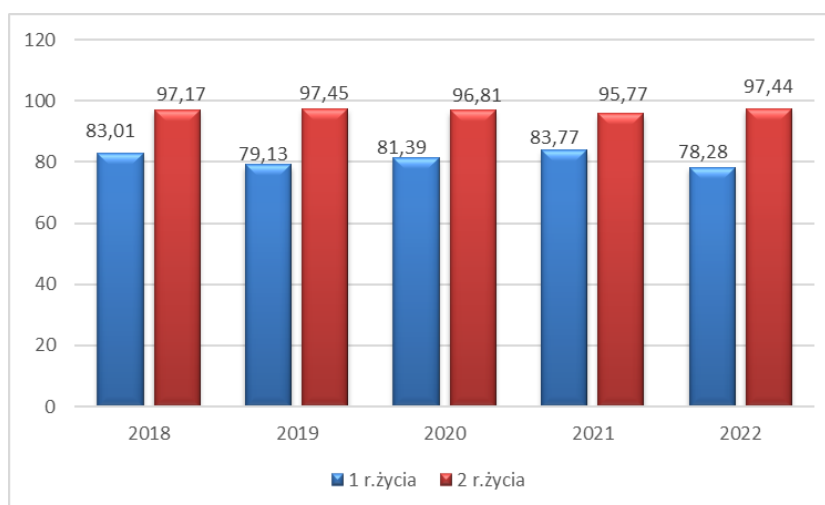
Program Szczepień Ochronnych realizowany był na terenie Katowic przez 108 podmiotów leczniczych w 143 gabinetach zabiegowych. U świadczeniodawców znajdowało się 48993 kart uodpornienia (stan na dzień 31 grudnia 2022 r.), w tym **47946** karty uodpornienia dzieci i młodzieży do 20 roku życia.

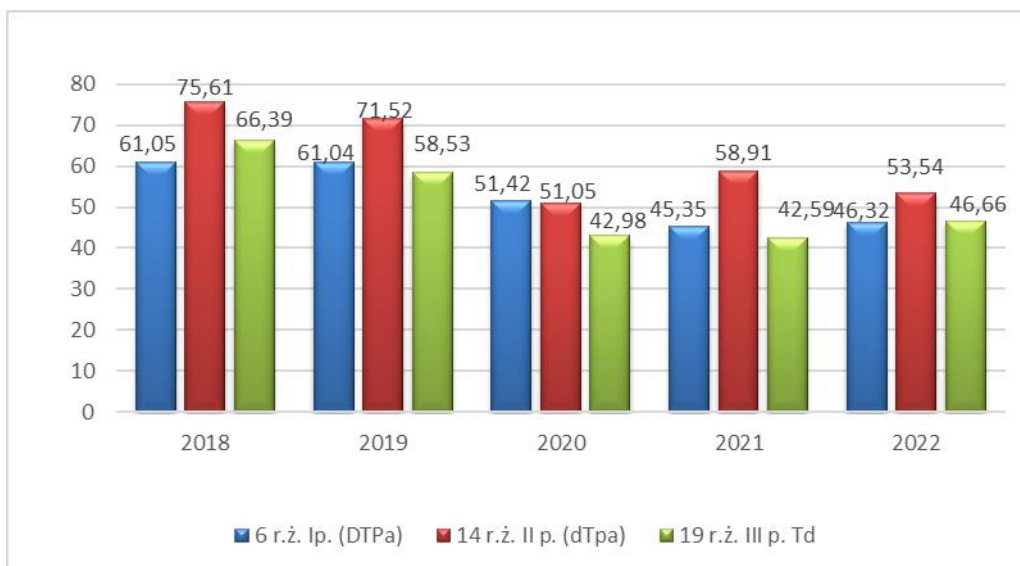
Liczba populacji 0-20 roku życia objętej Programem Szczepień Ochronnych w latach 2018-2022

Szczepienie przeciw WZW typu B było obowiązkowe dla wszystkich niemowląt oraz zalecane dla osób dorosłych z grup ryzyka. Trzydawkowy schemat szczepień (0-1-6 miesięcy) zabezpieczający przed WZW typu B obowiązywał przy podawaniu szczepionek monowalentnych. Szczepionki wysokoskojarzone 6 w 1 (przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, Hib, WZW B) w jednym wkluciu często stosowane są w programach szczepień małych dzieci i w całości finansowane przez rodziców.

Dzieciom z niską masą urodzeniową stosowano 4-dawkowy schemat szczepienia (0-1-2-12 miesięcy).

Procentowy udział dzieci w 1 i 2 roku życia zaszczepionych p/WZW typu B w latach 2018-2022

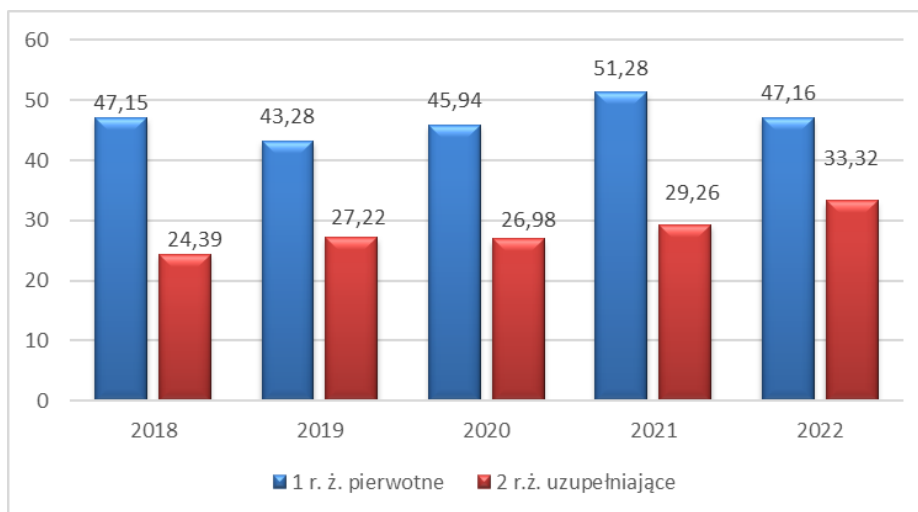

Procentowy udział w 6, 14 i 19 roku życia zaszczepionych p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w latach 2018-2022

Szczepionka przeciw krztuścowi należy do szczepień obowiązkowych dla dzieci i nastolatków. Ponieważ z upływem czasu obserwujemy obniżenie odpowiedzi odpornościowej, schemat szczepienia obejmuje podawanie kolejnych dawek szczepionki DTP lub DTaP dzieciom w 2., 3.-4., 5., 16.-18. miesiącu życia oraz szczepionki DTaP w 6. roku życia. Szczepionka dTap (z obniżoną zawartością antygenów krztuśca) podawana jest jako obowiązkowa nastolatkom w 14. roku życia. W celu utrzymania odporności przeciw krztuścowi zalecane jest również szczepienie przypominające w 19. roku życia oraz dla osób dorosłych co 10 lat.

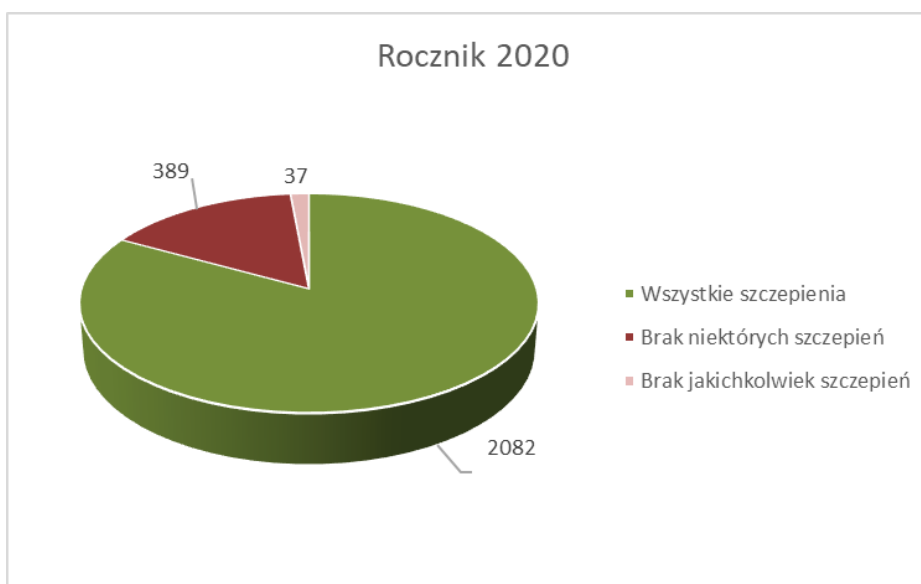
Szczepieniami pierwotnymi p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w 2022 roku objęto **47,16%** populacji (**938** dzieci) w 1 roku życia. W 2 roku życia szczepienie IV dawką uzupełniającą otrzymało **780** dzieci (**33,32%**). Ogółem liczba zaszczepionych dzieci w drugim roku życia wyniosła **93,81%** populacji.

W analizowanym roku szczepieniami **p/poliomyelitis** (szczepienia pierwotne) objęto tę samą liczbę populacji (**47,16%** w 1 roku życia), szczepienie uzupełniające wykonano u **780** dzieci w drugim roku życia (**33,32%**).

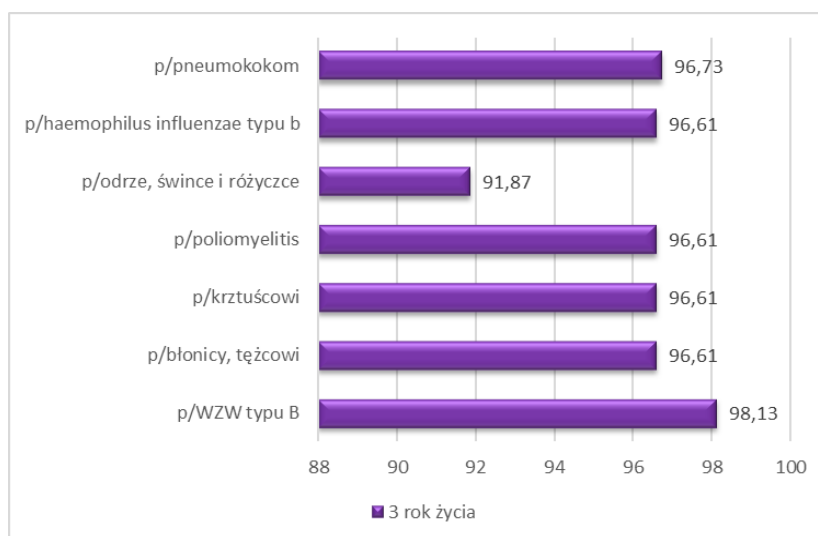

Procentowy udział dzieci w 1 i 2 roku życia zaszczepionych p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w latach 2018-2022

Zestawienie wszystkich obowiązkowych szczepień wykonanych w ramach Programu Szczepień Ochronnych w 3 roku życia, to tzw. zamknięcie szczepień podstawowych. Świadczeniodawcy z Katowic w bieżącym roku sprawozdawczym wykazali, że **2082** dzieci (**83,01%**) z rocznika 2020 otrzymało wszystkie dawki szczepionek wymaganych w tym wieku, **389** dzieci (**15,51%**) nie otrzymało wszystkich koniecznych dawek szczepionek wymaganych w swoim wieku i aż 37 dzieci (**1,48%**) nie realizuje żadnych obowiązkowych szczepień ochronnych.

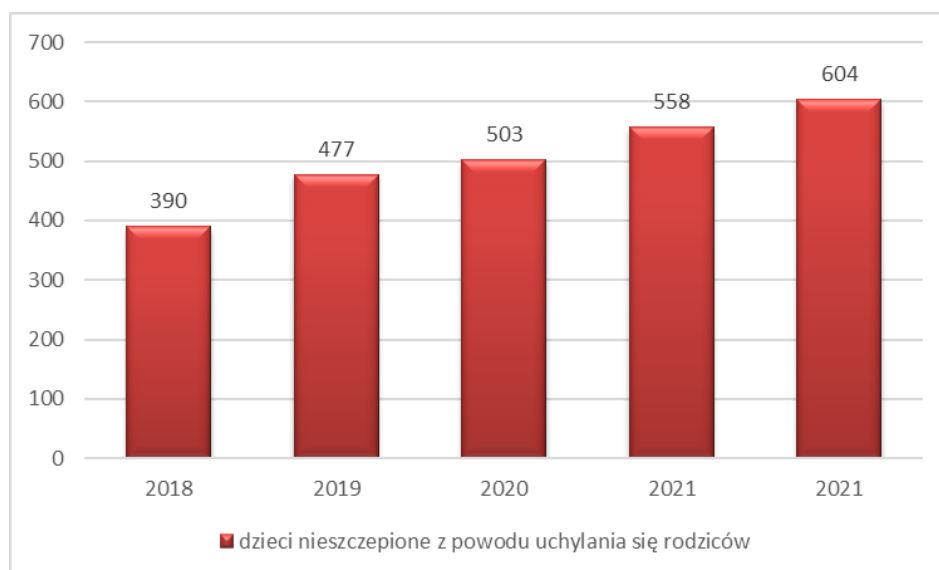
Na poniższym wykresie można zaobserwować, iż za wyjątkiem szczepień p/odrze, śwince i różyczce, wszystkie obowiązkowe szczepienia ochronne wykonane są na poziomie ponad 96,6%.

Uchylający się od szczepień obowiązkowych

Szczepienia ochronne odgrywają istotną rolę w ochronie zdrowia publicznego, a warunkiem uzyskania odporności populacyjnej jest wysoki odsetek osób zaszczepionych tj. ok. 95%. W 2022 roku świadczeniodawcy z Katowic zgłosili do PSSE w Katowicach **604** dzieci, których rodzice odmawiają wykonania obowiązkowych szczepień ochronnych (niektórych szczepień lub wszystkich).

W czasie ostatnich 5 lat liczba uchyleń od szczepień obowiązkowych zwiększa się systematycznie, od 390 w 2018 roku do 604 w 2022 roku (dzieci i młodzież do 19 roku życia podlegające szczepieniom wg obowiązkowego Programu Szczepień Ochronnych).

Liczba niezaszczepionych dzieci w latach 2018-2022 na terenie miasta Katowice

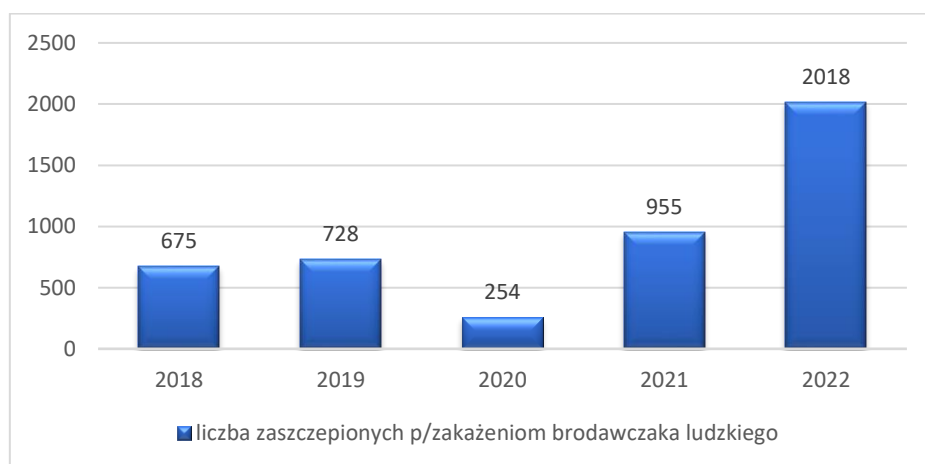
Szczepienia zalecane

Szczepienia przeciwko zakażeniom brodawczakiem ludzkim chroni organizm przed infekcją wirusem (Human Papilloma Virus). O szczepionce przeciwko wirusowi HPV częściej mówi się w kontekście kobiet. Wirus brodawczaka ludzkiego kojarzony jest głównie z rakiem szyjki macicy. Należy jednak pamiętać, że mężczyźni także mogą być nosicielami wirusa, a także sami mogą zachorować na nowotwór. Wirus HPV u mężczyzn odpowiedzialny jest za raka odbytu, prącia i krtani. Dlatego szczepieniem powinny być poddane zarówno dziewczynki, jak i chłopcy.

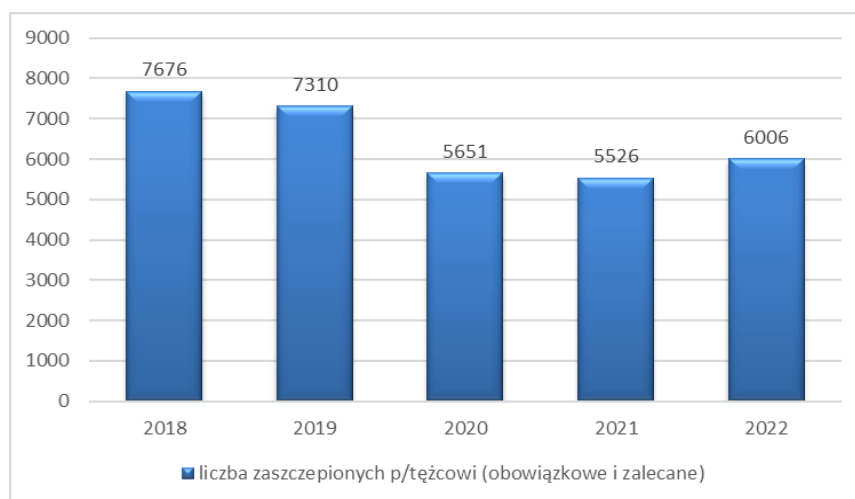
W 2022 roku **zaszczepiono 2018 osób**, w tym 485 chłopców/mężczyzn. Wysoka liczba **zaszczepionych** w Katowicach to wynik realizowanego „**Programu szczepień profilaktycznych**

przeciwko wirusom brodawczaka ludzkiego HPV” w ramach którego organizowane są bezpłatne szczepienia przeciwko HPV dla dziewcząt i chłopców z klas VII katowickich szkół podstawowych.

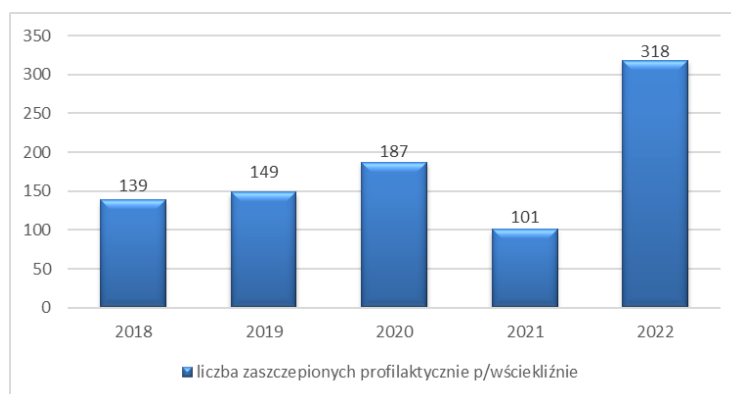
Liczba zaszczepionych osób p/zakażeniami brodawczakiem ludzkim

Tężec jest chorobą układu nerwowego, spowodowaną działaniem toksyny tężcowej (neurotoksyny) wytwarzanej przez laseczki tężca (z łac. *Clostridium tetani*). Odporność przeciw tężcowi zmniejsza się z upływem czasu, dlatego osobom dorosłym zalecane są dawki przypominające szczepionki co 10 lat. Poniższy wykres przedstawia osoby zaszczepione w postępowaniu poekspozycyjnym (np. po zranieniu), jak również osoby dorosłe zaszczepione profilaktycznie dawkami przypominającymi.

Liczba zaszczepionych osób p/tężcowi (obowiązkowe i zalecane) w latach 2018 – 2022 na terenie miasta Katowice

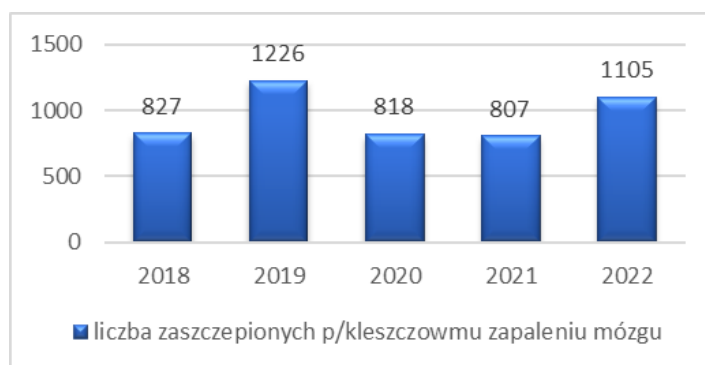
Wścieklizna jest jedną z najdłużej znanych i najgroźniejszych chorób odzwierzęcych. Okres inkubacji choroby wynosi od kilku dni do kilku miesięcy. Wirus wścieklizny przenosi się głównie poprzez kontakt śliny zakażonego zwierzęcia z uszkodzoną skórą lub błoną śluzową (pogryzienie). Zakażenie możliwe jest również m.in. drogą aerogenną, dospojówkową lub poprzez transplantację narządów. W Polsce rezerwuarem wścieklizny jest lis rudy. W 2022 roku zaszczepiono 318 osób, w tym 35 po narażeniu (w postępowaniu poekspozycyjnym).

Liczba zaszczepionych osób p/wściekliznie w latach 2018 – 2022 na terenie miasta Katowice

Kleszczowe zapalenie mózgu to ostra choroba wirusowa, która często wiąże się z powikłaniami neurologicznymi. Źródłem infekcji może być ukąszenie przez zakażonego kleszcza, poprzez spożycie niepasteryzowanego mleka zakażonego zwierzęcia lub znacznie rzadziej poprzez transfuzję krwi lub przeszczep narządu od osoby w fazie wiremii.

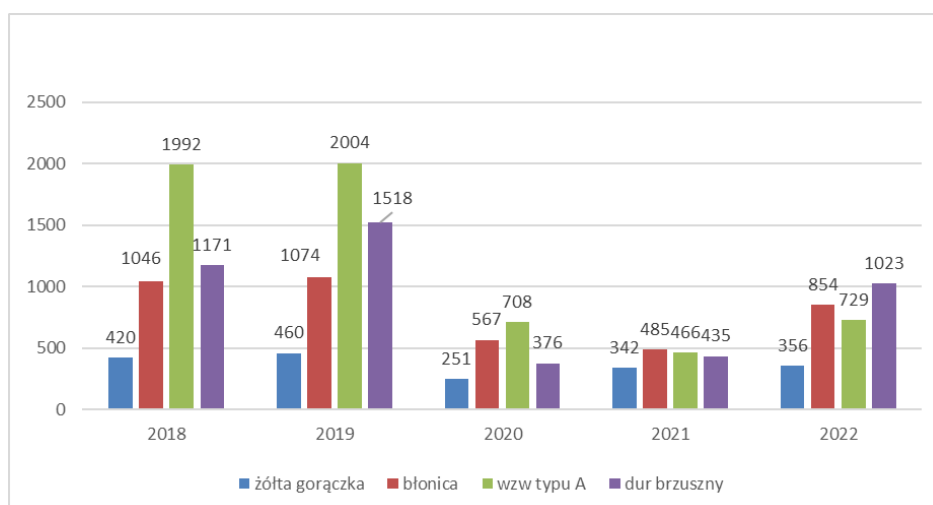
Szczepienie jest obecnie jedynym skutecznym sposobem uchronienia się przed tą ciężką chorobą i jej powikłaniami. Żeby utrzymać ochronę przed zakażeniem konieczne jest przyjęcie 3 dawek szczepienia pierwotnego oraz dawkę przypominającą co 3-5 lat.

Liczba zaszczepionych osób p/kleszczowemu zapaleniu mózgu w latach 2018 – 2022 na terenie miasta Katowice

Zgodnie z wytycznymi WHO w międzynarodowym ruchu podróżnych corocznie realizowane są **szczepienia ochronne przeciw chorobom zakaźnym, m.in. p/żółtej gorączce WZW typu A, p/błonicy, p/durowi brzuszemu.**

Żółta febra to tropikalna choroba transmitowana przez komary, które są szczególnie aktywne w określonych sezonach. Szczepienie na żółtą gorączkę pozwala zapobiegać najpoważniejszym powikłaniom choroby, takimi jak m.in. uszkodzenie narządów czy krwotok wewnętrzny. Za immunizacją przemawia dodatkowo wymóg posiadania w niektórych krajach tzw. żółtej książeczki szczepień.

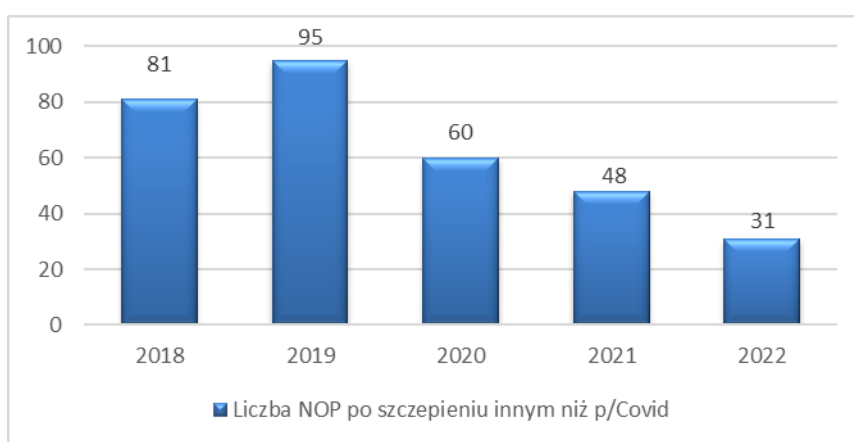

Liczba zaszczepionych osób przeciwko wybranym chorobom zakaźnym w latach 2018 – 2022 na terenie miasta Katowice

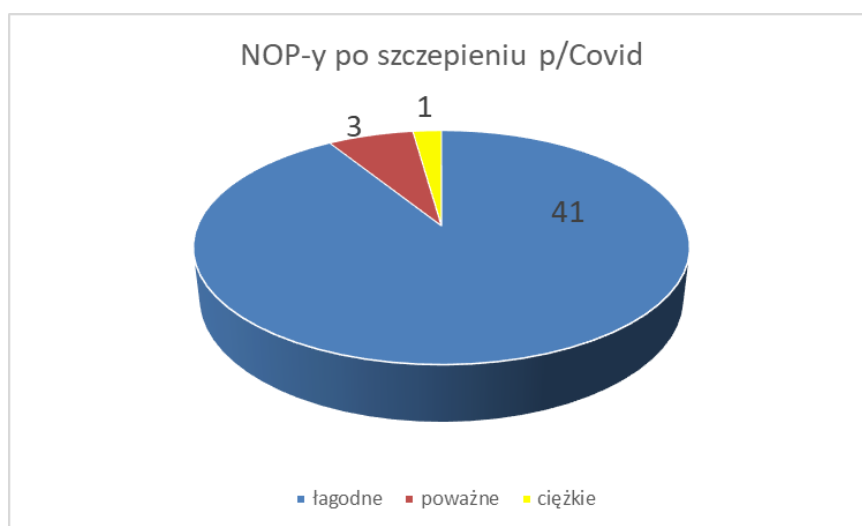
3. Niepożądane Odczyny Poszczepienne

Niepożądany Odczyn Poszczepienny (NOP) to każde zaburzenie stanu zdrowia związane ze szczepieniem, które wystąpiło w okresie 4 tygodni po podaniu szczepionki. Wyjątek stanowią NOP po szczepieniu przeciw gruźlicy, w których kryterium czasowe jest dłuższe. Odczyny mogą mieć łagodną, poważną lub ciężką postać.

W 2022 roku zgłoszono z terenu miasta Katowice ogółem **76 przypadków** NOP, w tym **45** to odczyny po szczepionkach przeciw Covid-19 i **31** po innych szczepionkach (w tym 28 łagodnych, 2 poważne i 1 ciężki).

Liczba zgłoszonych NOP po szczepieniu innym niż p/COVID-19 w latach 2018- 2022 na terenie miasta Katowice

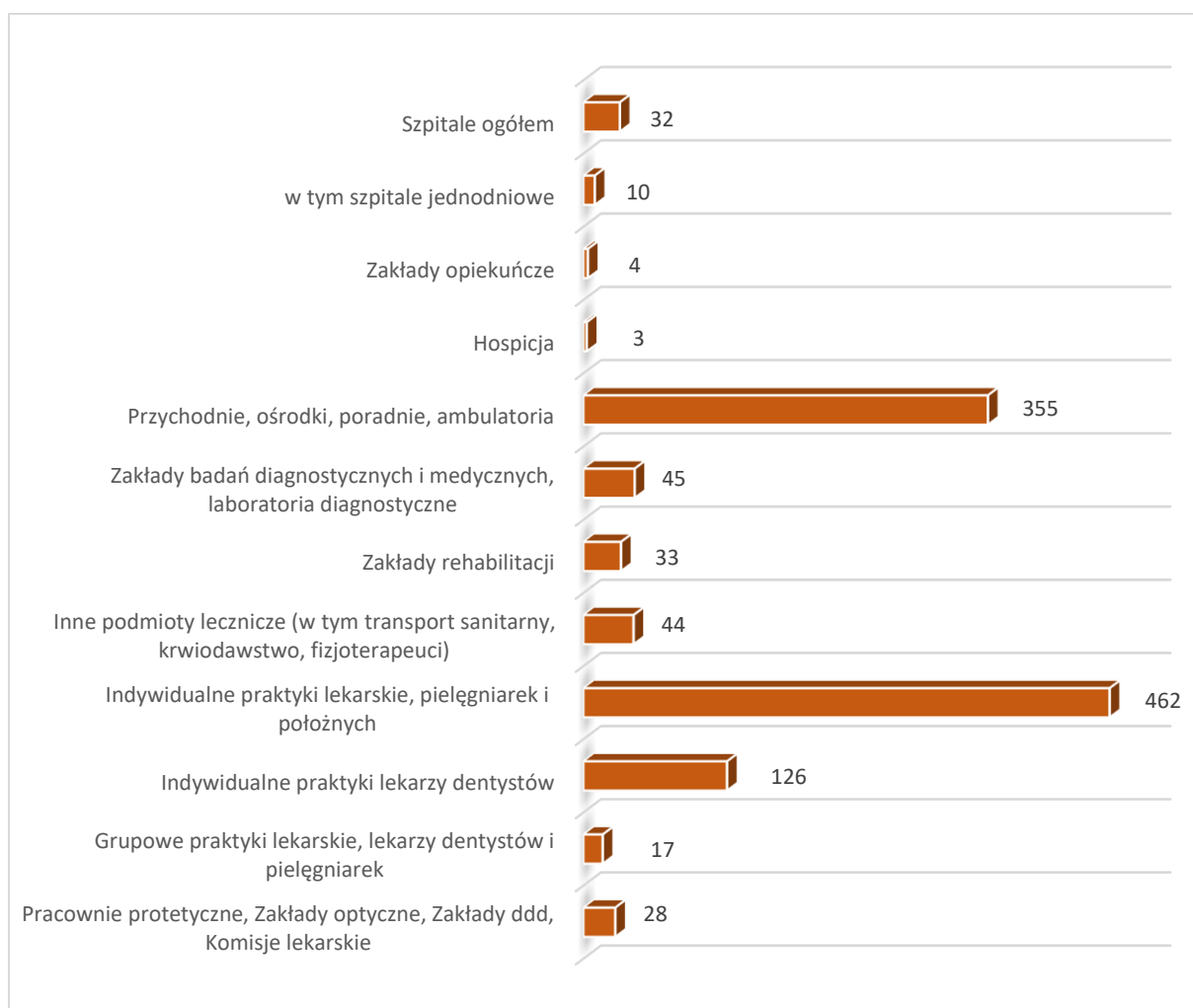

Liczba zgłoszonych NOP po szczepieniu p/COVID-19 w roku 2022 na terenie miasta Katowice

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

W roku 2022 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach na terenie miasta Katowice nadzorował **1149 podmiotów leczniczych**, w których **przeprowadzono 303 kontrole sanitarne**, **nieprawidłowości** stwierdzono w **62**.

Wobec powyższego PPIS w Katowicach **wydał 7 decyzji administracyjnych** oraz **nałożył 18 grzywien w drodze mandatu karnego**, a pozostałe nieprawidłowości zostały usunięte w drodze realizacji zaleceń pokontrolnych.

Liczba nadzorowanych podmiotów leczniczych w poszczególnych grupach

1. Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Szpitala i inne obiekty udzielające całodobowych świadczeń zdrowotnych

W ewidencji PPIS w Katowicach figurują **32 szpitale**, w tym **10 szpitali jednodniowych** oraz **4 zakłady opiekuńczo-lecznicze** i **3 hospicja**.

Czynności kontrolne przeprowadzono w **15 szpitalach** oraz w **1 zakładzie opiekuńczo-leczniczym**. Ogółem zrealizowano **34 kontrole** sanitarne, w wyniku których **uchybenia stwierdzono w 5 szpitalach**, a dotyczyły one nieprawidłowej realizacji procedury:

- dekontaminacji powierzchni pomieszczeń i wyposażenia tj. brudne, z ubytkami powierzchnie ścian i sufitów oraz wyposażenie oddziałów,
- dekontaminacji rąk tj. nieprawidłowo wyposażone punkty wodne do higieny rąk w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla pacjentów i personelu,
- postępowania z odpadami medycznymi tj. brak lub nieprawidłowe oznakowanie identyfikujące na workach i pojemnikach z odpadami medycznymi na oddziałach,
- dekontaminacji wyrobów medycznych tj. nieprawidłowe przechowywanie sprzętu jednorazowego użycia.

Podczas przeprowadzonych kontroli sprawdzających stwierdzono, że uchybenia sanitarne zostały usunięte na skutek wydanych zaleceń pokontrolnych. W **2 obiektach** osobę odpowiedzialną ukarano **grzywną w drodze mandatu karnego**.

Ponadto PPIS w Katowicach wydał **3 decyzje administracyjne**. Dotyczyło to:

- *Centrum Psychiatrii w Katowicach* ul. Korczaka 27 - wydano 2 decyzje, których zarządzenia dotyczyły m.in. doprowadzenia do prawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego wyposażenia jadalni, powierzchni ścian i sufitów w części sal chorych, w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla kobiet, w gabinecie zabiegowym oraz pomieszczeniu do wstępnego magazynowania odpadów, podłogi w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla mężczyzn na Oddziale Terapii Uzależnień od Alkoholu. Termin wykonania ww. zarządzeń decyzji wyznaczono na rok 2023.
- *Szpitalu św. Elżbiety, Grupa American Heart of Poland* ul. Warszawska 52 – zarządzenia decyzji dotyczyły m.in. doprowadzenia do prawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego powierzchni ścian, sufitów, podłóg i wyposażenia w części pokoi łóżkowych, części pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i ciągach komunikacyjnych, ścian i wyposażenia sal pooperacyjnych w Bloku Operacyjnym, sufitu w gabinecie badań górnego odcinka przewodu pokarmowego w Pracowni Endoskopii, ścian i sufitów w pracowni RTG oraz pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym w Pracowni RTG i TK, zapewnienia drzwi wejściowych bez progu oraz zabezpieczenia technicznego przed rozprzestrzenianiem się magazynowanych odpadów medycznych. Termin wykonania ww. zarządzeń decyzji wyznaczono na rok 2023.

W roku 2022 zrealizowano zarządzenia decyzji PPIS w Katowicach wydane w latach ubiegłych. Dotyczyły one:

- **Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego im. A. Mielęckiego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach ul. Francuska 20-24**, tj. zapewniono pomieszczenie dla personelu z pomieszczeniem higieniczno-sanitarnym oraz szatnię czystą w służbie szatniowej w Bloku Operacyjnym Otolaryngologii,
- **Epione Sp. z o.o. ul. Szopienicka 59 – Zakład Opiekuńczo-Leczniczy** tj. doprowadzono do prawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego powierzchnie ścian i podłóg oraz zapewniono połączenie ścian z podłogami umożliwiającymi ich mycie i dezynfekcję w magazynie bielizny czystej i magazynie bielizny brudnej, zapewniono zabezpieczenie techniczne przez rozprzestrzenianiem się gromadzonych ewentualnych odcieków z magazynowanych odpadów medycznych w pomieszczeniu wstępnego przechowywania tych odpadów.

W 2 szpitalach zarządzenia zrealizowano częściowo. Dotyczyło to:

1. Bonifraterskiego Centrum Medycznego Sp. z o.o. Oddział w Katowicach, ul. ks. L.Markiefki 87 -
- doprowadzono do prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego powierzchnie m.in. ścian i sufitów w magazynie bielizny brudnej, ścian w pokojach łóżkowych i stolarki drzwiowej w pokojach łóżkowych na Oddziale Chirurgii Urazowo- Ortopedycznej z Pododdziałem Ortopedii dla Dzieci;

- zapewniono dostęp do łóżek z trzech stron, w tym z dwóch dłuższych w pokojach łóżkowych na Oddziale Chirurgii oraz w części ginekologicznej Oddziału Ginekologiczno-Położniczego z Pododdziałem Ginekologii, odpowiednią ilość łóżek w pokojach łóżkowych urządzonych w systemie „matka z dzieckiem” w Oddziale Ginekologiczno - Położniczym z pododdziałem Ginekologii, dostęp do kabiny prysznicowej w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla pacjentów niepełnosprawnych w Oddziale Gastroenterologicznym, urządzenie do mycia i dezynfekcji pojemników transportowych do endoskopów, zabezpieczono odpowiednie warunki techniczne do magazynowania odpadów medycznych, Termin pozostałych zarządzeń odnoszących się do *pomieszczeń i wyposażenia Centralnej Sterylizatorni* wyznaczono na rok 2023.

2. Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach ul. Ceglana 35 -

- doprowadzono prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego powierzchnie podłóg, listew przypodłogowych, ścian oraz sufitów w pokojach łóżkowych na Oddziale Udarowym i w pomieszczeniach Bloku Operacyjnego nr 2,
- zapewniono urządzenie do sterylizacji bronchoskopów w sposób technologicznie powtarzalny w zmywalni oraz urządzenie do mycia i dezynfekcji pojemników transportowych w zmywalni w Pracowni Endoskopii.

Termin pozostałych zarządzeń odnoszących się do *pomieszczeń Oddziału Okulistyki Dorosłych V piętro oraz Pracowni Endoskopowej, Oddziału Udarowego* wyznaczono na rok 2023.

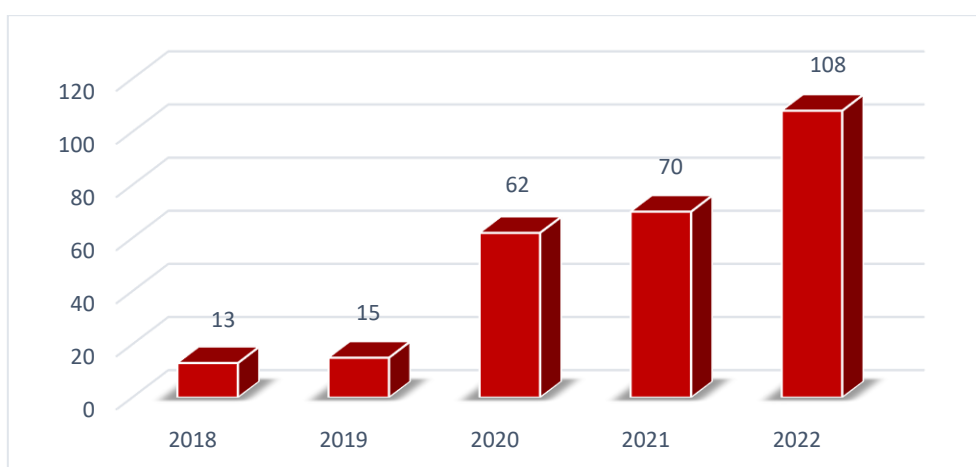
Nadal do wykonania pozostają zarządzenia **13 decyzji** wydanych przez PPIS w Katowicach w latach 2007 – 2019 na rzecz **6 szpitali** tj.:

1. *Med Holding S.A. NZOZ Szpitala Specjalistycznego im. prof. E. Michałowskiego* ul. Strzelecka 9,
2. *Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego im. prof. K. Gibińskiego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach* ul. Ceglana 35,
3. *Szpitala Murcki Sp. z o.o.* ul. Sokołowskiego 2,
4. *SPSK nr 7 SUM w Katowicach GCM im. prof. Leszka Gieca* ul. Ziołowa 45/47,
5. *Centrum Psychiatrii w Katowicach* ul. Korczaka 27,
6. *Bonifraterskiego Centrum Medycznego Sp. z o.o. Oddział w Katowicach*, ul. ks. L. Markiefki 87.

Strony we wnioskach o zmianę terminu wykonania zarządzeń decyzji informowały, iż zarządzenia będą realizowane w miarę możliwości finansowych. Przesunięcia terminów są wynikiem aktualnie trwających remontów innych oddziałów oraz uwarunkowaniami organizacyjnymi związanymi z przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19.

Ogniska epidemiczne w szpitalach

W ostatnich latach w szpitalach notowany jest wzrost ognisk epidemicznych. W 2022 roku odnotowano **108 ognisk w 14 szpitalach**.

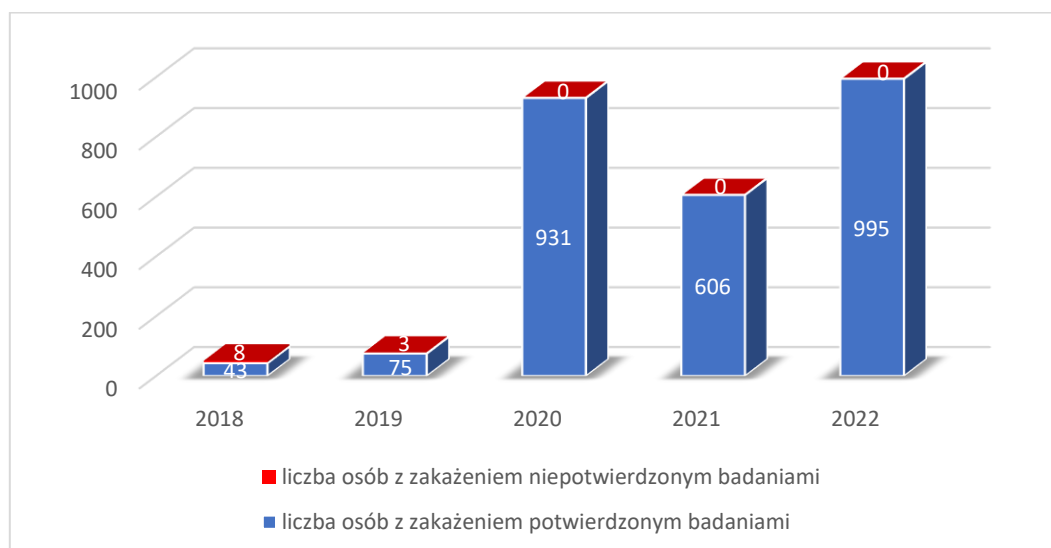
Liczba zarejestrowanych szpitalnych ognisk epidemicznych w mieście Katowice w latach 2018-2022

Zwiększona liczba ognisk zakażeń szpitalnych związana jest z coraz efektywniejszym prowadzeniem nadzoru nad rejestrowanymi zakażeniami przez Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych w podmiotach leczniczych oraz przeprowadzaniem większej ilości badań mikrobiologicznych.

Dominującym czynnikiem etiologicznym wywołującym ogniska epidemiczne, analogicznie do lat 2020-2021, był **wirus SARS-CoV-2**. Zgłoszono **89** ognisk wywołanych tym wirusem, co stanowiło 82,4% wszystkich ognisk.

Pozostałe 19 ognisk epidemicznych wywołane było czynnikami etiologicznymi: bakteryjnymi w 15 przypadkach (dominujący czynnik *Clostridioides difficile*), wirusowymi w 4 przypadkach (czynnik etiologiczny rotawirus i adenowirus). Zakażeniu w ogniskach epidemicznych uległo ogółem **995 osób**, w tym 724 (72,8%) pacjentów i 271 (27,2%) osób spośród personelu. Od 2020 roku w szpitalach przeprowadza się badania wszystkim osobom z zakażeniem w ogniskach epidemicznych.

Liczba osób z zakażeniem potwierdzonym badaniami i niepotwierdzonym badaniami w ogniskach epidemicznych w mieście Katowice w latach 2018-2022

W przypadku każdego ogniska epidemicznego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach przeprowadzał dochodzenie epidemiologiczne i prowadził aktywny nadzór epidemiologiczny do czasu wygaszenia ogniska. Od września 2022 roku wdrożono badania przesiewowe w ogniskach wywołanych wirusem SARS-CoV-2, w ramach których nawiązano współpracę z 6 szpitalami. Pobrane próby materiału biologicznego dostarczano do laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach. Ogółem **przebadano 216 osób, wyniki pozytywne uzyskano w 65 przypadkach.**

Podmioty lecznicze udzielające ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych

W 2022 roku PPIS w Katowicach nadzorował **477 obiektów ambulatoryjnych** (przychodnie, laboratoria diagnostyczne, zakłady rehabilitacji, transport sanitarny), w których przeprowadzono **242 kontrole**.

Nieprawidłowości stwierdzono w **50 podmiotach**, które podobnie jak w roku ubiegłym najczęściej (46 podmiotów) dotyczyły niewłaściwej realizacji procedury postępowania z odpadami medycznymi tj.:

- brak oznakowań na workach, pojemnikach z odpadami medycznymi,
- brak dozownika ze środkiem do dezynfekcji rąk, podajnika z rękawiczkami jednorazowymi oraz pojemnika na zużyte rękawiczki jednorazowe w sąsiedztwie przenośnego urządzenia chłodniczego na odpady medyczne,
- brak pojemnika do transportu wewnętrznego odpadów medycznych,
- brak dokumentów potwierdzających przekazanie odpadów medycznych do utylizacji.

Ponadto stwierdzono brak opracowanych lub nieprawidłową realizację i opracowanie procedur medycznych m.in: mycia i dezynfekcji rąk, dekontaminacji wyrobów medycznych, dekontaminacji powierzchni pomieszczeń i urządzeń oraz brudne i zniszczone powierzchnie wyposażenia i sprzętu.

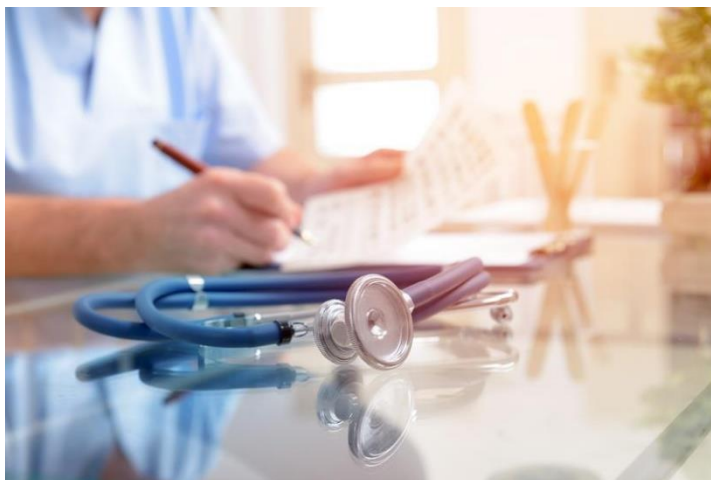
Wobec powyższego PPIS w Katowicach wydawał zalecenia pokontrolne mające na celu przywrócenie właściwego stanu sanitarno-higienicznego, a w **15 obiektach** osobę odpowiedzialną ukarano **grzywną w drodze mandatu karnego**.

Ponadto PPIS w Katowicach wydał **4 decyzje administracyjne**. W 2 obiektach zarządzenia decyzji wykonano w całości tj. w *Śląskim Centrum Słuchu i Mowy „Medincus” NZOZ Centrum Słuchu i Mowy* oraz w *Przychodni Lekarskiej MEDIKARD*.

W pozostałych 2 obiektach termin realizacji zarządzeń wyznaczono na rok 2023 tj. w *Zespole Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych* i *CENTERMED*.

Praktyki zawodowe

PPIS w Katowicach sprawował nadzór nad **633 praktykami zawodowymi**, w tym specjalistycznymi, indywidualnymi i grupowymi praktykami lekarskimi, pielęgniarскими oraz pracowniami protetycznymi i ortodoncji, w których **przeprowadzono 26 kontroli sanitarnych**.

W wyniku kontroli **nieprawidłowości** stwierdzono w **5 praktykach dentystycznych** w zakresie niewłaściwej realizacji procedury postępowania z odpadami medycznymi, dekontaminacji powierzchni pomieszczeń i wyrobów medycznych oraz nieprawidłowo opracowanej procedury postępowania poekspozycyjnego. W związku z powyższym PPIS w Katowicach wydał zalecenia pokontrolne.

2. Podmioty lecznicze jako zakłady pracy

W roku 2022 prowadzono również nadzór nad podmiotami leczniczymi w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących ogólnych wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy, stosowania niebezpiecznych substancji stwarzających zagrożenie i ich mieszanin, czynników rakotwórczych i szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy.

W powyższym zakresie skontrolowano **8 podmiotów leczniczych**, w tym **3 szpitale** i **5 przychodni**.

Nieprawidłowości stwierdzono w:

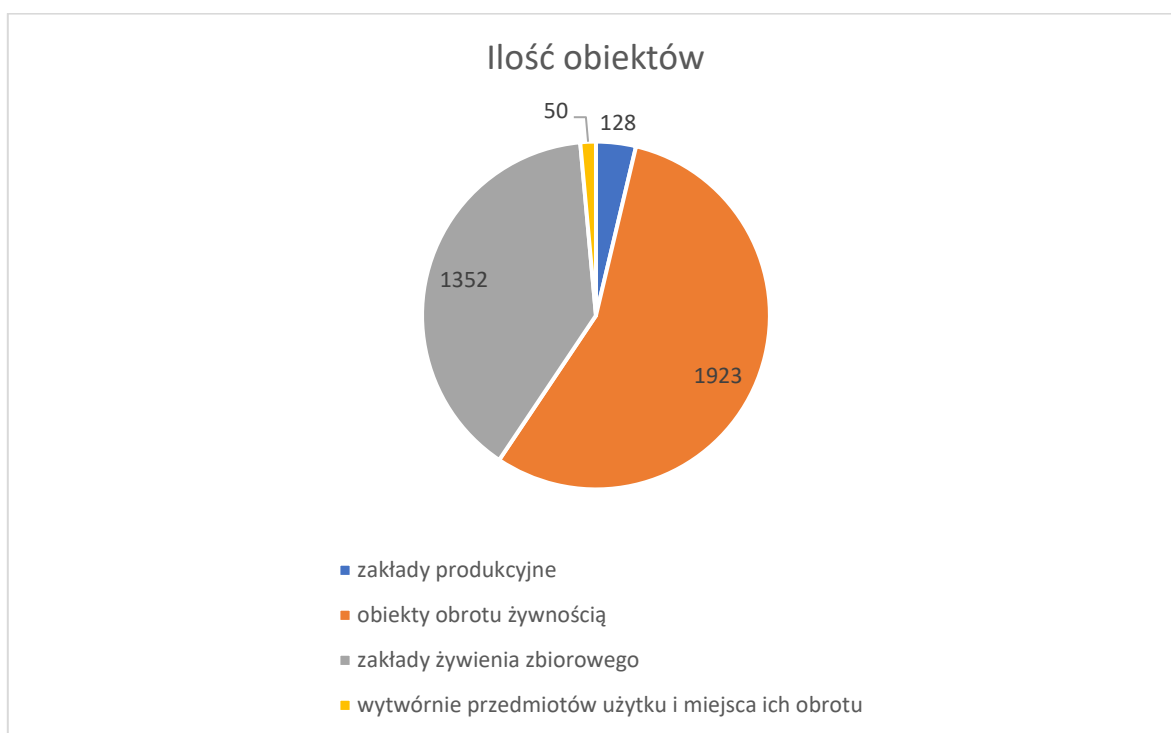
1. Szpitalu św. Elżbiety, Grupa American Heart of Poland m.in. nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny niektórych pomieszczeń sanitarnych dla pracowników, brak badań i pomiarów czynnika szkodliwego dla zdrowia występującego w postaci formaldehydu na stanowiskach pracy.
2. Centrum Psychiatrii w Katowicach - nieprawidłowo sporządzoną ocenę ryzyka zawodowego związanego z wykonywaną pracą.
3. NZOZ „AVIMED” Sp. z o.o. m.in. nieprawidłowo sporządzoną ocenę ryzyka zawodowego związanego z wykonywaną pracą.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności

PPIS w Katowicach w 2022 roku prowadził nadzór w zakresie urzędowej kontroli żywności, sprawdzając przedsiębiorców pod względem zapewnienia przez nich bezpieczeństwa procesu produkcji i wprowadzania do obrotu żywności.

Działania kontrolne prowadzono w zakładach produkcji żywności, obiektach obrotu żywnością, żywienia zbiorowego oraz w wytwórniach i miejscach obrotu materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, a także w miejscach produkcji i obrotu kosmetykami.

W **3453 obiektach** znajdujących się w ewidencji PPIS w Katowicach przeprowadzono **2788 kontroli** sanitarnych.

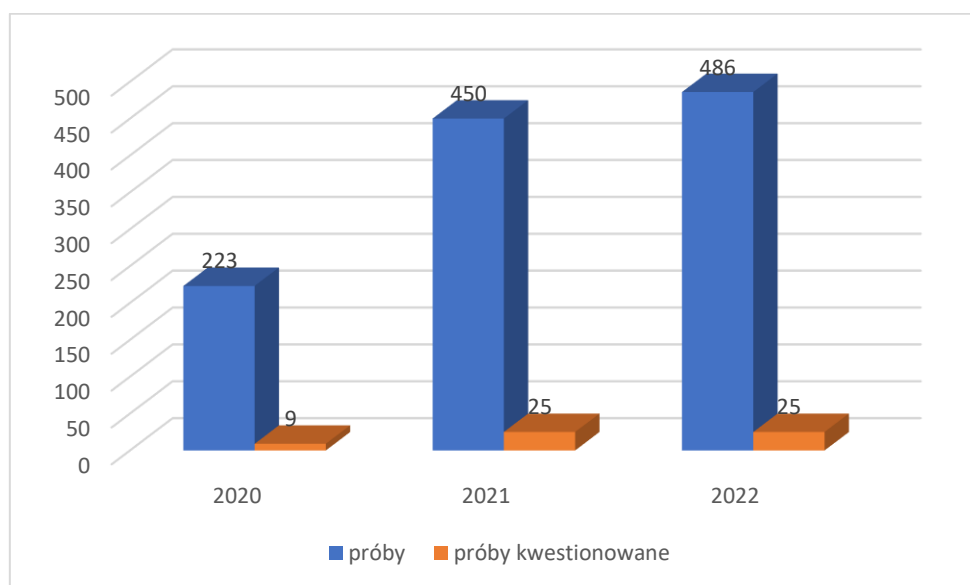
Obiekty żywieniowo-żywnościowe w Katowicach objęte nadzorem w 2022 r.

W wyniku podjętych działań PPIS w Katowicach wydał **48 decyzji** nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym **3 decyzje zakazujące wprowadzenia środków spożywczych** do obrotu handlowego. Winnych zaniedbań ukarano **142 grzywnami w drodze mandatów karnych na łączną kwotę 30 300,00 zł**, a pozostałe nieprawidłowości zostały usunięte w drodze realizacji zaleceń pokontrolnych.

1. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów do kontaktu z żywnością oraz suplementów diety

Badania prób żywności

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego **pobrano do badań laboratoryjnych 486 prób** żywności oraz przedmiotów do kontaktu z żywnością.

Porównanie ilości próbek żywności i przedmiotów użytku pobranych i kwestionowanych w latach 2020 - 2022

W roku 2022 kwestionowano 25 prób:

- 4 próby filetu z kurczaka świeżego za parametry mikrobiologiczne tj. wykrycie pałeczek *Salmonella Infantis* w 25 g,
- 1 próbę filetu z kurczaka świeżego za parametry mikrobiologiczne tj. wykrycie pałeczek *Salmonella Newport* w 25 g,
- 2 próby wątroбки z kurczaka za parametry mikrobiologiczne tj. wykrycie *Campylobacter jejuni* w 10g,
- 2 próby żołądków z kurczaka za parametry mikrobiologiczne tj. wykrycie *Campylobacter jejuni* w 10g,
- 1 próbę wątroбки z indyka za parametry mikrobiologiczne tj. wykrycie *Campylobacter coli* w 10g,

- 1 próbę polędwiczek z piersi indyka za wykrycie szczepów *Escherichia coli* opornych na cefalosporyny,
- 1 próbę pasków z fileta z piersi kurczaka za wykrycie szczepów *Escherichia coli* opornych na cefalosporyny,
- 1 próbę filetu z piersi kurczaka za wykrycie szczepów *Escherichia coli* opornych na cefalosporyny,
- 1 próbę szpinaku świeżego oraz 1 próbę kapusty pekińskiej za zanieczyszczenia pestycydami,
- 1 próbę bezglutenowego pasztetu z królika za obecność glutenu,
- 1 próbę grochu oraz 1 próbę fasoli Piękny Jaś za zanieczyszczenia biologiczne,
- 7 prób wytrzepek z koszyczków oraz zmiotek za obecność żywych (larw i rozkruszków, chrząszczy) i martwych (larw, chrząszczy) szkodników zbożowo-mącznych oraz pozostałości (oprzędów) po szkodnikach.

Odsetek prób kwestionowanych zwiększył się i w roku 2022 wyniósł 5,1 % zbadanych prób. Dla porównania w roku 2021 – 4,9 %, a w roku 2020 – 4,0 % zbadanych prób.

Próby pobierano i przekazano do badań laboratoriom wchodzącym w skład Wojewódzkiego Laboratorium Zintegrowanego w kierunkach:

- zanieczyszczeń mikrobiologicznych – 231 prób, w tym 10 prób kwestionowano;
- oceny sensorycznej – 21 prób, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- zanieczyszczeń metalami – 32 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- substancji dodatkowych – 18 prób, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- obecności zanieczyszczeń biologicznych w piekarniach – 13 prób sanitarnych, w tym 7 prób kwestionowano;
- zanieczyszczeń biologicznych i fizycznych – 10 prób, w tym 2 próby pobrane na zanieczyszczenia biologiczne kwestionowano;
- zanieczyszczeń mikotoksynami – 14 prób, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- kryteriów czystości substancji dodatkowych i rozpuszczalników ekstrakcyjnych - 2 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- migracji specyficznej i globalnej – 4 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- skażeń promieniotwórczych – 4 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych;

- zawartości witamin i składników mineralnych – 7 prób, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- żywności wzbogacanej – 3 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- znakowania – 4 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- zawartość witamin i innych żywieniowych kwasów tłuszczowych nienasyconych -2 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych.

W tym pobrano do badań 8 prób materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Próby nie były kwestionowane.

Zlecono również przeprowadzenie badań w laboratoriach poza strukturą Wojewódzkiego Zintegrowanego Laboratorium, tj.:

- 2 próby w kierunku identyfikacji w suplementach diety niedeklarowanych aktywnych farmakologicznie substancji w Narodowym Instytucie Leków w Warszawie;
- 1 próba na obecność 3-MCPD, 2 próby na zawartość alkaloidów pirolizydynowych, 2 próby na zawartość olejów mineralnych w NIZP-PZH w Warszawie;
- 6 prób – badania komensalne do laboratorium PIW w Puławach;
- 5 prób na obecność pozostałości pestycydów oraz 20 prób na zanieczyszczenia mikrobiologiczne do WSSE w Bydgoszczy;
- 3 próby na obecność pozostałości pestycydów do WSSE w Łodzi;
- 10 prób na zanieczyszczenie WWA do WSSE w Krakowie;
- 4 próby na obecność 3-MCPD oraz 2 próby na obecność glutenu do WSSE w Lublinie;
- 2 próby na zawartość barwników Sudan I-IV oraz 4 próby na obecność pozostałości pestycydów do WSSE w Rzeszowie;
- 4 próby na zawartość GMO w Regionalnym Laboratorium Badań Żywności Genetycznie Modyfikowanej w Tarnobrzegu;
- 5 prób na obecność pozostałości pestycydów do WSSE w Warszawie;
- 28 prób na zawartość histaminy oraz 4 próby na obecność pozostałości pestycydów do WSSE we Wrocławiu;
- 2 próby na zawartość izomerów trans kwasów tłuszczowych do laboratorium WSSE w Szczecinie;
- 1 próba na zawartość akryloamidu do WSSE w Gorzowie Wielkopolskim;
- 3 próby na obecność pozostałości pestycydów do WSSE w Opolu;
- 4 próby na zawartość alkaloidów tropanowych do WSSE w Gdańsku;

- 3 próby na obecność pozostałości pestycydów do Państwowego Instytutu Badawczego-Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach.

Kwestionowano 6 prób ze względu na:

- wykrycie szczepów *Escherichia coli* odpornych na cefalosporyny- 3 próby;
- zanieczyszczenia pestycydami – 2 próby;
- wykrycie glutenu w produkcie bezglutenowym – 1 próba.

W 2022 roku w zakresie **oceny znakowania oceniono 280 prób środków spożywczych, kosmetyków oraz przedmiotów użytku**. Wymagany przepisom nie odpowiadało **15 prób** (tj. 5,36 %). Stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak na etykiecie szczegółowych danych dotyczących warunków fizycznych środka spożywczego lub szczególnego przetwarzania jakiemu został on poddany;
- zastosowanie nieprawidłowego sformułowania: „Najlepiej spożyć przed końcem”;
- nieprawidłowe zastosowanie oświadczenia żywieniowego;
- brak podanej zawartości składnika występującego w produkcie;
- brak umieszczenia na etykiecie informacji o zawartości cukrów;
- brak uwzględnienia na etykiecie dodatku substancji słodzącej;
- brak podania na opakowaniu składników w języku polskim.

Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W 2022 roku przeprowadzono łącznie **46 kontroli** w wytwórniach materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i miejscach ich obrotu. Pobrano do badań 8 prób materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością – nieprawidłowości nie stwierdzono.

Suplementy diety

W rejestrze obiektów nadzorowanych przez PPIS w Katowicach w 2022 r. figurowało **20 hurtowni suplementów diety**. W obiektach tych przeprowadzono **16 kontroli** sanitarnych. W **1 obiekcie** kontrola skutkowałą wydaniem decyzji administracyjnej na nieprawidłowe oznakowanie wprowadzonego do obrotu suplementu diety. W pozostałych obiektach nie stwierdzono uchybień sanitarno-higienicznych.

Pobrano do badań laboratoryjnych **16 prób suplementów diety**. Prób nie kwestionowano.

2. Powiadomienia typu RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) to system przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwiają one sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2022 roku otrzymano **80 powiadomień alarmowych**, informacyjnych i NEWS oraz **6 powiadomień o niezgodności** w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych RASFF.

Przyczynami, dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF, było m.in.:

- stwierdzenie zawartości niedozwolonych substancji w suplementach diety oraz w materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów;
- przekroczenie parametrów mikrobiologicznych;
- obecność zanieczyszczeń fizycznych;
- migracja metali i pierwszorzędowych amin aromatycznych z materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W obiektach monitorowano proces wycofywania tych produktów z obrotu handlowego.

W 2022 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach zgłosił **do Systemu RASFF 4 produkty**:

- bezglutenowy pasztet z królika – ze względu na stwierdzenie obecności glutenu,
- filet z kurczaka – ze względu na zanieczyszczenie mikrobiologiczne,
- szpinak świeży – ze względu na stwierdzenie obecności pozostałości pestycydów,
- kapusta pekińska – ze względu na stwierdzenie obecności pozostałości pestycydów.

3. Zakłady produkcyjne

W ewidencji PPIS w Katowicach w minionym roku figurowało **128 zakładów** produkcyjnych:

- 13 wytwórni lodów,
- 6 automatów do lodów,
- 1 wytwórnia tłuszczów roślinnych,
- 42 piekarnie,
- 21 ciastkarnie,
- 1 przetwórnia owocowo-warzywna i grzybowa,
- 3 browary,
- 5 zakładów garmazeryjnych,
- 3 wytwórnie cukiernicze,
- 3 wytwórnie koncentratów spożywczych,
- 2 wytwórnie suplementów diety,
- 1 producent pierwotny,
- 11 producentów żywności w warunkach domowych,
- 16 innych wytwórni żywności.

W roku 2022 w obiektach tej grupy przeprowadzono **536 kontroli** sanitarnych, które skutkowały nałożeniem **9 grzywien w drodze mandatów karnych**. Najczęściej stwierdzano:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń i sprzętu,
- brak zabezpieczenia surowców przed wtórnym zanieczyszczeniem,
- brak uzupełnianych na bieżąco rejestrów kontrolnych w dokumentacji dobrej praktyki higienicznej,
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych,
- przechowywanie środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości.

W **6** przypadkach PPIS w Katowicach wydał **decyzje** nakazujące właścicielom zakładów przywrócenie właściwego stanu sanitarno-higienicznego w obiektach. W 2 przypadkach zarządzono przeprowadzenie skutecznej dezynsekcji w pomieszczeniach produkcyjnych.

W obiektach tych **pobrano 54 próby do badań laboratoryjnych, z czego zakwestionowano 7 prób** w próbkach wytrzepek z koszyczków oraz zmiotek wykryto obecność żywych (larw, rozkruszków, chrząszczy) i martwych (larw i chrząszczy) szkodników zbożowo-mącznych oraz pozostałości (oprzędów) po szkodnikach.

4. Obiekty obrotu żywnością

PPIS w Katowicach w 2021 r. nadzorował **1923** obiekty obrotu żywnością w tym:

- 1016 sklepów spożywczych, w tym 17 hiper- i supermarketów,
- 275 magazynów hurtowych,
- 85 środków transportu,
- 199 kiosków,
- 49 obiektów ruchomych i tymczasowych,
- 227 innych obiektów obrotu żywnością,
- 72 aptek.

W tej grupie obiektów przeprowadzono **1070 kontroli** sanitarnych, w wyniku których PPIS

w Katowicach wydał **5 decyzji** represyjnych. Za stwierdzone usterki sanitarne nałożył **34 grzywny w drodze mandatów karnych**. Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami były:

- brak bieżącej czystości i porządku w sali sprzedaży i w zapleczu,
- sprzedaż środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia oraz nieprawidłowo oznakowanych,
- ekspozycja środków spożywczych na ladzie sprzedaży bez zabezpieczenia przed wtórnym zanieczyszczeniem od strony klienta,
- brak prowadzonej na bieżąco dokumentacji Dobrej Praktyki Higienicznej.

W obiektach obrotu żywnością **pobrano do badań laboratoryjnych 411 prób** żywności oraz przedmiotów użytku, z czego **zakwestionowano 18 prób**. Przyczyną kwestionowania było:

- wykrycie szczepów *Escherichia coli* odpornych na cefalosoryny w próbkach połówiczek z piersi indyka, pasków fileta z piersi kurczaka oraz w filecie z piersi z kurczaka – 3 próby;
- wykrycie glutenu w bezglutenowym pasztecie z królika -1 próba;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów tebuconazoli w kapuście pekińskiej - 1 próba;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów w szpinaku świeżym - 1 próba;
- wykrycie pałeczek *Salmonella Infantis* w 25 g w filecie z kurczaka świeżego- 4 próby;

- wykrycie pałeczek *Salmonella Newport* w 25 g w filecie z kurczaka świeżego - 1 próba;
- wykrycie *Campylobacter jejuni* w 10g w wątrobie z kurczaka – 2 próby;
- wykrycie *Campylobacter jejuni* w 10g w żołądkach z kurczaka – 2 próby;
- wykrycie *Campylobacter coli* w 10g w wątrobie z indyka – 1 próba;
- stwierdzenie obecności żywej larwy oraz pozostałości po szkodnikach w fasoli Piękny Jaś - 1 próba;
- stwierdzenie obecności pozostałości po szkodnikach w grochu - 1 próba.

Super i hipermarkety oraz sklepy należące do sieci: „Żabka”, „Biedronka”, „Lidl”, „Aldi”, „Netto”

W minionym roku PPIS w Katowicach nadzorował na terenie miasta:

12 supermarketów, tj.:

- 1 Stokrotka,
- 1 Intermarche,
- 1 Kaufland,
- 1 E’Leclerc,
- 1 Selgros,
- 4 Moje Auchan,
- 3 Carrefour Express,

5 hipermarketów, tj.:

- 1 Kaufland,
- 2 Auchan,
- 1 Makro,
- 1 Carrefour.

W sklepach typu super i hipermarketach przeprowadzono **58 kontroli** sanitarnych.

W supermarkecie sieci Intermarche oraz supermarkecie sieci Carrefour stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny, za co na osoby odpowiedzialne nałożono **2 grzywny w drodze mandatów karnych**.

Ponadto, na terenie miasta znajdowały się sklepy:

- 134 sklepy sieci Żabka,
- 24 sklepy sieci Biedronka,
- 14 sklepów sieci Lidl,
- 7 sklepów sieci Aldi,
- 5 sklepów sieci Netto,
- 5 sklepów sieci Stokrotka.

W sklepach należących do sieci „Żabka” przeprowadzono łącznie **141** kontroli sanitarnych, które w przeważającej części dotyczyły zatwierdzenia obiektu do prowadzenia działalności. Stan sanitarno-higieniczny w tych obiektach nie budził zastrzeżeń. W **9 przypadkach** za nieprawidłowy stan sanitarno - higieniczny nałożono **grzywny w drodze mandatów karnych**.

W sklepach należących do sieci „Biedronka” przeprowadzono **32 kontrole** sanitarne i nałożono **5 grzywien w drodze mandatów karnych** za nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny. W 1 przypadku wydano decyzję administracyjną na zły stan techniczny pomieszczeń.

W sklepach należących do sieci „LIDL”, „Aldi”, „Netto”, „Stokrotka” łącznie przeprowadzono **43 kontrole** sanitarne. Ponadto w sklepach „Aldi”, „Netto”, „Stokrotka” za wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia oraz nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny w nałożono **4 grzywny w drodze mandatów karnych**, tj. 1 mandat karny w sklepie sieci Aldi, 2 mandaty karne w sklepach sieci Netto, 1 mandat karny w sklepie sieci Stokrotka.

Targowiska

Na terenie miasta funkcjonują **3 duże hale targowe** tj. przy ul. Pukowca, ul. Bocheńskiego 99b i ul. Obroki 130 oraz **8 targowisk miejskich**, tj. przy ul. Chrobrego, ul. Panewnickiej, ul. Agnieszki, ul. Młodzieżowej, ul. Spokojnej, ul. Ordona, ul. Sowińskiego oraz przy Placu Miarki.

Hurtowa sprzedaż warzyw prowadzona jest w **39 hurtowniach** przy ul. Bocheńskiego oraz w **69 hurtowniach** przy ul. Pukowca. Przeprowadzono w nich **59 kontroli** sanitarnych. Podczas kontroli stwierdzono uchybienia natury sanitarno-higienicznej, za co osoby odpowiedzialne ukarano **5 grzywnami w drodze mandatów karnych** i nakazano usunięcie nieprawidłowości w terminie natychmiastowym oraz wydano decyzje administracyjnej na nieprawidłowy stan sanitarno – higieniczny pomieszczeń.

Na terenie Śląskiego Rynku Hurtowego „Obroki” nadzorowano **102 podmioty** prowadzących działalność w zakresie **hurtowej sprzedaży środków spożywczych** oraz **1** prowadzący działalność gastronomiczną. Przeprowadzono w nich **84 kontroli** sanitarnych. Podczas kontroli stwierdzono uchybienia natury sanitarno-higienicznej, za co osoby odpowiedzialne ukarano **2 grzywnami w drodze mandatów karnych** i nakazano usunięcie nieprawidłowości w terminie natychmiastowym.

Na terenie targowisk miejskich prowadzona jest sprzedaż detaliczna środków spożywczych, w tym warzyw i owoców oraz mięsa i wyrobów wędliniarskich. W roku 2022 przeprowadzono 23 kontrole. W większości obiektów stan sanitarno-higienicznych nie budził zastrzeżeń. W **1 przypadku na terenie targowiska przy ul. Spokojnej stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno- higieniczny** pomieszczeń, sprzętu oraz wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia, za co osobę odpowiedzialną **ukarano grzywną w drodze mandatu karnego**.

Obiekty ruchome i tymczasowe

W ewidencji PPIS w Katowicach w 2022 roku figurowało **49 ruchomych i tymczasowych punktów sprzedaży**.

W tej grupie obiektów przeprowadzono **15 kontroli sanitarnych** i nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarno- higienicznych.

5. Zakłady żywienia zbiorowego

Na terenie miasta w 2022 r. działało **1359 obiektów żywienia zbiorowego**, w tym:

- 488 restauracji i barów,
- 491 punktów małej gastronomii oraz zakładów tymczasowych i ruchomych,
- 30 bufetów w zakładach pracy,
- 30 bloków żywienia w szpitalach,
- 71 stołówek szkolnych,
- 131 bloków żywienia w przedszkolach,
- 47 bloków żywienia w żłobkach i domach małego dziecka,
- 15 bloków żywienia w domach pomocy społecznej,
- 56 pozostałych (tj. stołówki studenckie, w zakładach pracy, areszcie, zakładach opiekuńczo - leczniczych i opiekuńczo – wychowawczych oraz zakłady usług cateringowych).

Przeprowadzono w nich **504 kontrole**, w trakcie których nałożono **29 grzywien w drodze mandatów karnych**. Ponadto PPIS w Katowicach wydał **13 decyzji** zarządzających przywrócenie właściwego stanu sanitarnego.

Najczęstsze uchybienia stwierdzano w barach, restauracjach oraz w punktach małej gastronomii tj.:

- brak bieżącej czystości i porządku w obiektach,
- brak oznakowania półproduktów oraz surowców używanych do produkcji,
- nieprawidłowe przechowywanie surowców i gotowego wyrobu.

W roku 2021 **złożono do ŚPWIS 1 wniosek o wymierzenie kary pieniężnej** za prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzenia.

W zakładach żywienia zbiorowego **pobrano 15 prób do badań laboratoryjnych**. Nie stwierdzono prób kwestionowanych.

Silesia City Center

Ważnym kompleksem obiektów żywieniowo - żywnościowych jest Centrum Handlowe Silesia City Center przy ul. Chorzowskiej 107. Na terenie centrum handlowego zlokalizowanych jest 56 obiektów żywieniowo – żywnościowych, tj. 1 browar, 30 zakładów żywienia zbiorowego, w tym kawiarnie, restauracje, punkty gastronomiczne, 6 sklepów spożywczych i 16 innych miejsc obrotu żywnością oraz 3 miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W 2022 roku w CH Silesia City Center przeprowadzono **44 kontrole** sanitarne. W **4 obiektach gastronomicznych** stwierdzono **nieprawidłowy stan sanitarno – higieniczny** pomieszczeń, sprzętu oraz urządzeń, za co osoby odpowiedzialne ukarano **4 grzywnami** w drodze mandatów karnych.

Galeria Katowicka

W minionym roku w Galerii Katowickiej działalność prowadziło 29 zakładów żywienia zbiorowego w tym kawiarnie, restauracje, punkty gastronomiczne, 5 sklepów spożywczych i 5 innych miejsc obrotu żywnością oraz 5 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Przeprowadzono w nich **31 kontroli** sanitarnych. W **1 obiekcie gastronomicznym** kontrola skutkowała wydaniem **decyzji administracyjnej** dot. nieprawidłowego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń.

Centrum Handlowe Supersam

W Centrum Handlowym Supersam funkcjonowało 7 zakładów obrotu żywnością, w tym 3 sklepy spożywcze, 6 zakładów żywienia zbiorowego oraz 4 miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Przeprowadzono w nich **9 kontroli**.

W **1 obiekcie gastronomicznym** kontrola skutkowała **wydaniem decyzji administracyjnej** dot. nieprawidłowego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń. W pozostałych obiektach nie stwierdzono uchybień sanitarno-higienicznych.

Centrum Handlowe LIBERO

W Galerii LIBERO funkcjonuje 25 obiektów obrotu żywnością, 22 zakłady żywienia zbiorowego, 6 obiektów obrotu wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W obiektach tych przeprowadzono **22 kontrole sanitarne**. Podczas kontroli **nie stwierdzono nieprawidłowości**.

Dworzec PKP

Na terenie dworca PKP znajduje się **10 obiektów żywieniowo - żywnościowych**. W obiektach tych nie stwierdzono uchybień sanitarno-higienicznych.

Żywnienie w placówkach oświatowo-wychowawczych

W ewidencji PPIS w Katowicach figurowało **71 bloków żywieniowych w szkołach**, w których przygotowuje się posiłki na miejscu oraz **22 stołówki szkolne** działające w oparciu o catering. Ogółem przeprowadzono w nich **24 kontrole**, w tym w okresie ferii zimowych i wakacji letnich przeprowadzono **10 kontroli** kuchni w szkołach przygotowujących posiłki dla uczestników wypoczynku. Stan sanitarny obiektów nie budził zastrzeżeń.

PPIS w Katowicach nadzorował **131 kuchni przedszkolnych**, w tym 55 działających w oparciu o catering. Przeprowadzono w nich **22 kontrole** sanitarne, stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

W działających **47 żłobkach**, w tym **27** funkcjonujących w oparciu o catering przeprowadzono **31 kontroli** sanitarnych. W 1 żłobku nałożono **grzywnę w drodze mandatu karnego** za nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny w obiekcie.

Żywnienie w podmiotach leczniczych

W roku 2022 kontrolowano **19 podmiotów leczniczych**, do których posiłki pacjentom dostarczane są przez firmy cateringowe, a w 1 przypadku posiłki przygotowywane są na miejscu. **Stan sanitarno-higieniczny obiektów nie budził zastrzeżeń.**

6. Import, eksport

W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano **634 kontrole**.

Skontrolowano **273** partie środków spożywczych z importu (tj. bakalie i orzechy), **32** partie wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością z importu (tj. sprzęt AGD), **329** partii środków spożywczych związanych z eksportem.

Wydano **305** świadectw jakości zdrowotnej produktów z importu i **329** z eksportu.

Wstępnej ocenie organoleptycznej, obecności zanieczyszczeń oraz ocenie oznakowania poddano **602** partie żywności, w tym **329** partii eksportowych. Laboratoryjnie pod względem chemicznym zbadano **4** próby.

7. Środki transportu żywności

Nadzorowi PPIS w Katowicach podlegają również środki transportujące żywność. W roku 2022 w ewidencji znajdowało się **85 środków transportu**, których stan sanitarno-higieniczny nie budził zastrzeżeń.

IV. Jakość wody

1. Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. kontynuował nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi były wykonywane na terenie miasta Katowice w 52 stałych punktach monitoringowych wyznaczonych przez Katowickie Wodociągi S.A. (na sieci dystrybucyjnej) oraz w 17 stałych punktach monitoringowych wyznaczonych przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. (na „studniach” wodomierzowych/zakupowych i sieciowych zbiornikach wyrównawczych).

Liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Katowice przez Katowickie Wodociągi S.A. i Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w ramach prowadzenia wewnętrznej kontroli jakości wody wynosiła łącznie w 2022 roku:

- **444** próbki do badań fizykochemicznych,
- **439** próbek do badań bakteriologicznych.

Dodatkowo w ramach urzędowej kontroli jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi prowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach w 2022 roku pobrano:

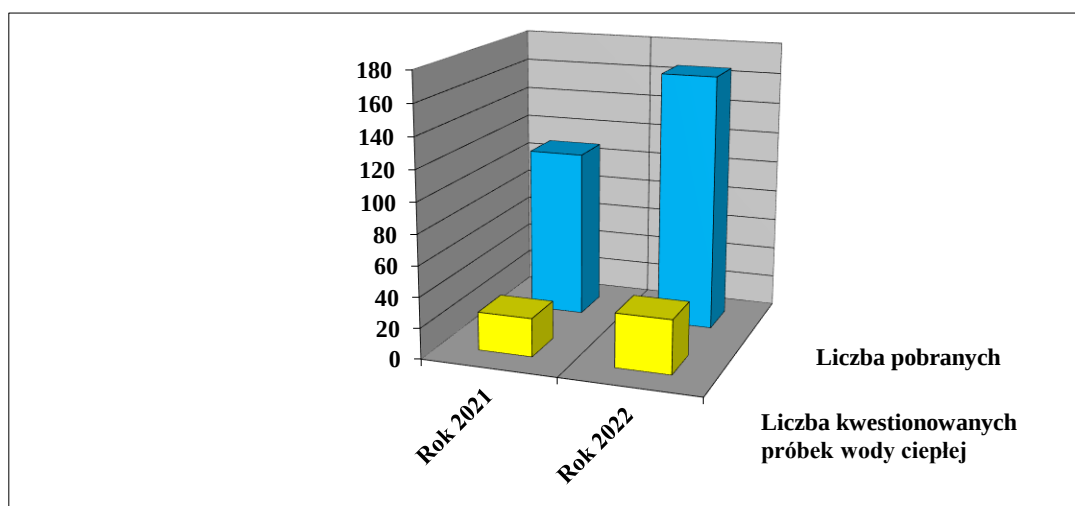
- **76** próbek do badań fizykochemicznych,
- **75** próbek do badań bakteriologicznych.

Po podsumowaniu wszystkich wyników badań wody wykonanych w 2022 roku stwierdzono, że w zakresie badanych parametrów grupy A i grupy B **woda na terenie miasta Katowice spełniała wymagania określone dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi** w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r i **była przydatna do spożycia przez ludzi**.

2. Badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii Legionella sp.

W 2022 roku kontynuowano badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii z rodzaju Legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego. W roku 2022 wykonano badania wody ciepłej w kierunku bakterii Legionella sp. łącznie w **28 obiektach** takich jak: obiekty świadczące usługi hotelarskie (8 obiektów), domy studenta i internaty (5 obiektów), placówki opiekuńczo- wychowawcze (5 obiektów), dom noclegowy i schronisko dla bezdomnych (2 obiekty), zakłady opiekuńczo - lecznicze i hospicja (2 obiekty), domy seniora (4 obiekty), areszt śledczy (1 obiekt), szkolne schronisko młodzieżowe (1 obiekt).

W obiektach tych pobrano łącznie **166 próbek wody ciepłej** do badań laboratoryjnych. Kwestionowano **35 próbek** (w roku 2021 - 25) ze względu na obecność bakterii Legionella sp. w liczbie przekraczającej wartość dopuszczalną określoną w przepisach prawnych. W związku z przekroczeniami parametrów PPIS w Katowicach wydał **9 decyzji administracyjnych** (w roku 2021 - 8) nakazujących doprowadzenie jakości wody ciepłej do odpowiednich wymagań.

Wykres: Badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii Legionella sp. na terenie miasta Katowice w latach 2021 – 2022

Wydane decyzje administracyjne dotyczyły obiektów: Aresztu Śledczego przy ul. Mikołowskiej 10a, Szkolnego Schroniska Młodzieżowego „Ślązaczek” ul. Sokolska 26, Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej przy ul. Leopolda 1-3, Szpitala Centrum Psychiatrii przy ul. Korczaka 27, Hostelu Jantor przy ul. Nałkowskiej 10, Szpitala Euromedic przy ul. Kościuszki 92b, Szpitala Murcki przy ul. Sokołowskiego 2, Szpitala Geriatrycznego przy ul. Morawa 31 w Katowicach, Zakładu Opiekuńczo- Leczniczego przy ul. Czempieła 1. Zarządzenia 2 decyzji zostały wykonane, a nadzór nad wykonaniem zarządzeń pozostałych 7 decyzji będzie kontynuowany w 2023 roku.

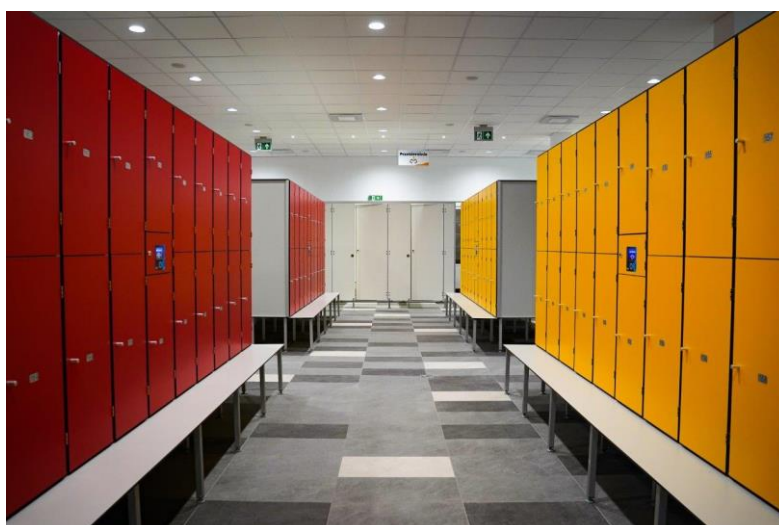
3. Pływalnie

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach w 2022 roku znajdowało się **36 pływalni**. W tym okresie działalność prowadziło **27 pływalni krytych** i **4 pływalnie odkryte**. Działalność zawiesiło 5 pływalni. We wrześniu 2022 roku nadzorem objęto nową pływalnię tj. „Basen Zadole” przy ul. Wczasowej 8a.

Zdjęcie: Pływalnia „Basen Zadole” ul. Wczasowa 8a Katowice

W 2022 roku w pływalniach przeprowadzono **52 kontrole sanitarne**, które swoim zakresem obejmowały warunki higieniczno - sanitarne i stan techniczny hali basenowej, pomieszczeń higieniczno- sanitarnych oraz zaplecza technicznego, zaopatrzenie w środki higieny, dezynfekcyjne i czystościowe. Stan sanitarny 27 obiektów ocenia się jako dobry.

Zdjęcie: Pływalnia „Basen Zadole” ul. Wczasowa 8a Katowice – szatnie

W 3 obiektach podczas kontroli stwierdzono zły stan sanitarno - technicznych ścian i sufitów w szatniach i toaletach basenowych, zły stan stolarki okiennej, drzwiowej i kaloryferów, zły stan sanitarno- techniczny ścian i posadzki w hali basenowej. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami PPIS w Katowicach wydał **3 decyzje administracyjne** nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Decyzje dotyczyły następujących obiektów: pływalni w Szkole Podstawowej nr 62 przy ul. Ordona 3d (decyzja została wykonana), pływalni w Szkole Podstawowej nr 10 przy ul. Sokolskiej 23 (termin wykonania zarządzeń decyzji z 2017 r. prolongowano do dnia 31.12.2023 r.), pływalni w Zespole Szkolno- Przedszkolnym nr 13 przy ul. Przyjaznej 7a (decyzja została wydana w 2023 r. z terminem wykonania zarządzeń do dnia 30.11.2023 r.),

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. prowadził również nadzór nad jakością wody na pływalniach.

W ramach kontroli urzędowej pobrano:

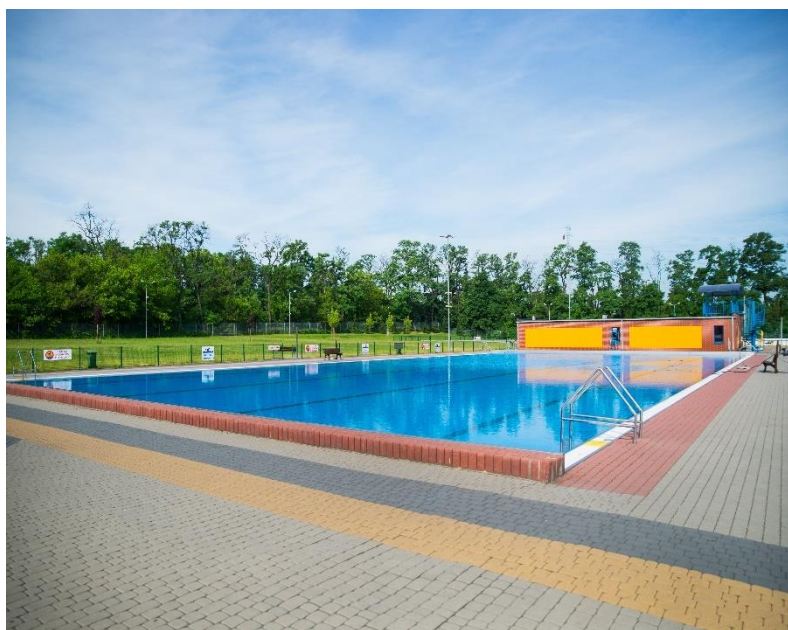
- **86** próbek wody z nieszczelności basenowych i systemów cyrkulacji na pływalniach krytych,
- **29** próbek wody ciepłej z natrysków na pływalniach krytych,
- **21** próbek wody z nieszczelności basenowych i systemów cyrkulacji na pływalniach odkrytych.

Zdjęcie: Ośrodek Sportowy „Gliwicka” ul. Gliwicka 214

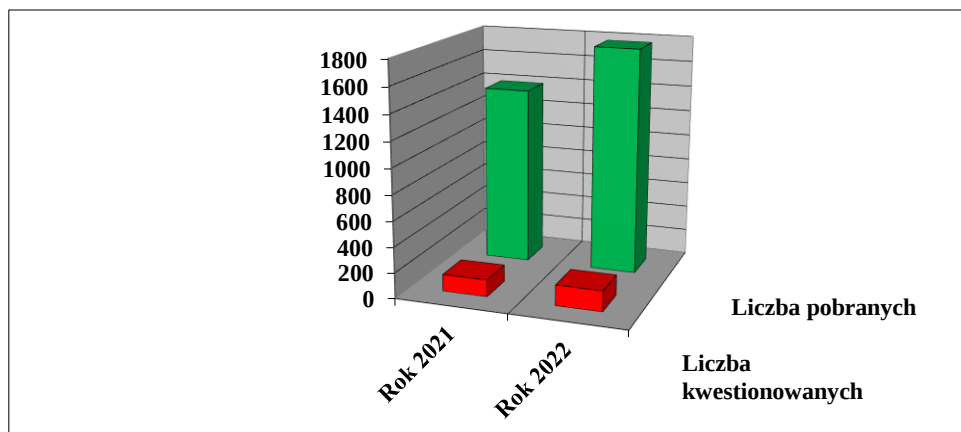
W ramach prowadzonego nadzoru nad realizacją harmonogramu badań wody przez zarządzających pływalniami w 2022 roku zarejestrowano łącznie:

- **1506** wyników badań wody pobranej z niecek basenowych i systemów cyrkulacji na pływalniach krytych,
- **45** wyniki badań wody ciepłej pobranej z natrysków na pływalniach krytych,
- **88** wyniki badań wody pobranej z niecek basenowych i systemów cyrkulacji na pływalniach odkrytych.

Zdjęcie: Ośrodek Rekreatywno- Wypoczynkowy „Bugla” ul. Żeliwna 26d

W roku 2022 **pobrano łącznie 1775 próbek wody na pływalniach** (kontrola urzędowa i kontrola wewnętrzna). Nieprawidłowości stwierdzono w 161 próbkach wody (9%). Nieprawidłowości dotyczyły głównie obecność bakterii *Pseudomonas aeruginosa*, wysokiej ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C, obecności bakterii *Legionella* sp. w wodzie ciepłej oraz podwyższonej zawartości chloroformu i Σ THM. W przypadku wystąpienia kwestionowanych parametrów zarządzający obiektami podejmowali działania naprawcze mające na celu poprawę jakości wody, polegające między innymi na całkowitej lub częściowej wymianie wody w nieckach basenowych, zwiększeniu częstotliwości płukania złóż filtracyjnych lub „szokowym” chlorowaniu wody. W przypadku występowania wysokiej liczby bakterii *Legionella* sp. w wodzie ciepłej w natryskach była stosowana dezynfekcja termiczna lub chemiczna wewnętrznej instalacji wodnej.

Wykres: Badania jakości wody na pływalniach na terenie miasta Katowice w latach 2021 – 2022

W porównaniu w roku 2021 pobrano łącznie 1396 próbek wody na pływalniach. Nieprawidłowości stwierdzono w 132 próbkach wody (10%). W odniesieniu do roku poprzedniego liczba kwestionowanych próbek wody na pływalniach pozostaje na podobnym poziomie.

W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach wydał **26 decyzji - rocznych ocen jakości wody na pływalniach**, w tym 20 decyzji w których stwierdzono, że eksploatacja pływalni była prowadzona przez zarządzających w sposób zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne osób korzystających z pływalni oraz **6 decyzji**, w których wskazano na konieczność podjęcia przez zarządzających działań mających na celu poprawę parametrów jakości wody w zakresie liczby bakterii wskaźnikowych w systemach cyrkulacji oraz w nieckach typu „jacuzzi” i „brodzik”. Wskazano również na konieczność podjęcia działań zmierzających do obniżenia zawartości ubocznych produktów dezynfekcji tj. chloroformu i Σ THM w wodzie na pływalniach.

Zdjęcie: Wodny plac zabaw „Dolina Trzech Stawów” ul. Pułaskiego 71

W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach nadzorował prowadzenie przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Katowicach wewnętrznej kontroli jakości wody na wodnych placach zabaw na terenie miasta (4 obiekty). Na podstawie przedłożonych wyników badań wody stwierdzono, że eksploatacja tych obiektów była prowadzona przez zarządzającego w sposób zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne osób korzystających z wodnych placów zabaw.

4. Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli.

W sezonie letnim 2022 r. na terenie miasta Katowice zostały utworzone dwa miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli tj. „Dolina Trzech Stawów” Staw nr 4 plaża północna przy ul. Trzech Stawów oraz Staw „Morawa” przy ul. Morawa 119.

Zdjęcie: Miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli Staw Nr 4 „Dolina Trzech Stawów”

Organizatorem był Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Katowicach przy ul. Zofii Nałkowskiej 10a, który wykonał łącznie przed sezonem oraz w sezonie letnim 4 badania jakości wody przeznaczonej do kąpieli. Na podstawie przedłożonych przez organizatora wyników badań Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach wydał łącznie **4 bieżące oceny** jakości wody, w których stwierdzono, że woda spełniała wymagania określone w zał. nr 1A do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli.

W całym sezonie letnim 2022 nie stwierdzono przekroczeń żadnych parametrów, nie było żadnych przerw w działalności związanych ze złą jakością mikrobiologiczną wody lub zakwitem sinic.

V. Stan sanitarny obiektów i miejsc użyteczności publicznej

Obiekty użyteczności publicznej to różnorodna i liczna grupa podmiotów służąca zaspokajaniu potrzeb społecznych.

Zdjęcie: Katowice Rynek – plac przy Teatrze Śląskim im. St. Wyspiańskiego

Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach na terenie miasta Katowice nadzorował **1288 obiektów użyteczności publicznej**, w których w roku 2022 przeprowadzono **585 kontroli**. W efekcie tych działań Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach wydał **23 decyzje administracyjne** zarządzając przywrócenie właściwego stanu sanitarnego - higienicznego, winnych zaniedbań ukarał nakładając **10 grzywien w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 2500 zł**, a pozostałe nieprawidłowości zostały usunięte w drodze realizacji zaleceń pokontrolnych.

Kontrolą objęto:

- hotele i obiekty hotelarskie – skontrolowano 49 spośród 63 ujętych w ewidencji;
- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej – skontrolowano 98; spośród 654 ujętych w ewidencji;
- dworce autobusowe i budynki obsługi podróżnych – skontrolowano 3 spośród 4 ujętych w ewidencji;
- dworce i przystanki PKP – skontrolowano 8; spośród 9 ujętych w ewidencji;

- jednostki organizacyjne pomocy społecznej – skontrolowano 19 spośród 20 ujętych w ewidencji;
- noclegownie – skontrolowano 4 spośród 5 ujętych w ewidencji;
- ustępy publiczne ogółem – skontrolowano wszystkie spośród 33 ujętych w ewidencji;
- obiekty sportowe – skontrolowano 30; spośród 60 ujętych w ewidencji;
- obiekty kulturalno – widowiskowe – skontrolowano 30; spośród 37 ujętych w ewidencji;
- tereny rekreacyjne – skontrolowano 24; spośród 43 ujętych w ewidencji;
- targowiska – skontrolowano 10; spośród 10 ujętych w ewidencji;
- cmentarze – skontrolowano 21; spośród 27 ujętych w ewidencji;
- inne obiekty użyteczności publicznej – skontrolowano 113; spośród 332 ujętych w ewidencji; (tj. pływalnie kryte i odkryte, apteki, zakłady pogrzebowe, domy przedpogrzebowe, prosektoria, zakład karny, izba wytrzeźwień, stacje paliw, pralnie, administracje, wspólnoty, posesje, sklepy z odzieżą używaną).

W związku z obowiązującym **stanem epidemii** wirusa SARS-CoV-2 oraz regulacjami prawnymi w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów, w okresie od stycznia do marca 2022 roku, **przeprowadzano** w galeriach handlowych i obiektach usługowych, a także w obiektach użyteczności publicznej **szereg wizji**, mających na celu weryfikację czy właściciele i zatrudnione w nich osoby przestrzegają wprowadzonych obostrzeń. Sprawdzano min. zapewnienie płynów do dezynfekcji rąk oraz zakrywanie ust

i nosa przy pomocy maseczek. **W większości obiektów reżim sanitarny był przestrzegany.**

W roku 2022 przeprowadzano **kontrole** w związku z **masowym napływem do Polski uchodźców z Ukrainy**. Kontrolami objęto miejsca tymczasowego zakwaterowania uchodźców oraz całodobowe punkty pomocy doraźnej. Podczas kontroli sprawdzano m.in. sposób postępowania z bielizną i odpadami komunalnymi, zaopatrzenie w środki czystości i dezynfekcyjne.

Zdjęcie: Katowice ul. Poczтова 5 – całodobowy punkt pomocy doraźnej dla uchodźców

1. Obiekty użyteczności publicznej

Obiekty świadczące usługi hotelarskie

Do omawianej grupy zaliczono hotele, pensjonat, kemping, pokoje gościnne i hostele. W trakcie czynności kontrolnych oceniano stan higieniczno – sanitarny i techniczny pokoi mieszkalnych, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i gospodarczych, ciągów komunikacyjnych wraz z wyposażeniem, zaopatrzenie w wodę do spożycia, zaopatrzenie i właściwe przechowywanie środków czystości i preparatów dezynfekcyjnych, postępowanie z bielizną, gospodarkę odpadami komunalnymi, odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych oraz dbałość o czystość terenu wokół obiektu.

W oparciu o powyższe kryteria **stan skontrolowanych obiektów oceniono pozytywnie**.

Wyjątek stanowiło **7 hosteli**, w których stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów i podłóg, drzwi wraz z futrynami, listew przypodłogowych, niedokładnie sprzątane pomieszczenia obiektu, brudne wyposażenie.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach wydał **4 decyzje administracyjne**, zarządzając przywrócenie właściwego stanu sanitarnego - higienicznego, a winnych zaniedbań ukarał nakładając **3 grzywny w drodze mandatu karnego**.

Strefa „BEAUTY” (zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, fryzjersko-kosmetyczne, odnowy biologicznej) i tatuażu

Z uwagi na fakt, że potencjalnie największym zagrożeniem zdrowotnym dla klientów jest wykonywanie inwazyjnych zabiegów kosmetycznych, czy tatuaży, podczas kontroli sanitarnych szczególną uwagę zwracano na postępowanie z narzędziami i przyborami. W większości zakładów stosowano odpowiednie środki dezynfekcyjne do narzędzi, a w zakładach gdzie wykonywane były zabiegi mogące powodować naruszenie ciągłości tkanki wdrożone były procedury zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Zwiększa się liczba zakładów kosmetycznych, w których narzędzia poddawane są sterylizacji w autoklawach, bądź właściciele zawierają umowy z podmiotami leczniczymi na wykonywanie takiej usługi. W wielu zakładach stosowane są narzędzia jednorazowego użytku.

Stan sanitarny większości zakładów usługowych **oceniono jako dobry, częściowo dostateczny.**

Wyjątek stanowiły :

- 2 zakłady fryzjerskie, w których stwierdzono brudne, zanieczyszczone ścinkami włosów asystory oraz narzędzia fryzjerskie, nieprawidłowo oznakowane pojemniki na roztwory dezynfekcyjne, brak prawidłowej dezynfekcji sprzętu fryzjerskiego. Część nieprawidłowości zostało usuniętych w trakcie trwania kontroli oraz wydano doraźne dolecenia, których wykonanie potwierdzono w trakcie przeprowadzanych kontroli sprawdzających. Za stwierdzone uchybienia nałożono **2 grzywny w drodze mandatu karnego.**
- 1 salon kosmetyczny, w którym stwierdzono przetrzymywanie narzędzi czystych z narzędziami brudnymi, z artykułami higienicznymi i kosmetykami, brak pojemnika na zużyty sprzęt jednorazowego użycia naruszający ciągłość tkanki, Na stwierdzone nieprawidłowości wydano doraźne zalecenia, a kontrole sprawdzające potwierdziły ich wykonanie. Ponadto nałożono **grzywnę w drodze mandatu karnego.**

Przeprowadzano także kontrole solariów, gdzie zwracano szczególną uwagę, czy usługi udostępniane są małoletnim, czy przestrzegany jest zakaz reklamy lub promocji usług w zakresie udostępniania solarium, czy umieszczone są czytelne i widoczne informacje o treści „Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18. roku życia (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania

z solarium).”

W tej grupie obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości w w/w zakresie, a stan sanitarny nie budził zastrzeżeń. Dezynfekcja przeprowadzana była na bieżąco.

Obiekty transportu

Dworce autobusowe i Budynki Obsługi Podróżnych

Dworzec autobusów miejskich zlokalizowany jest się między ul. Dworcową, a ul. Słowackiego, pod halą dworca kolejowego. Jego stan sanitarno-porządkowy w roku 2022 był prawidłowy.

Wyspa z przystankami była zamiatana, okresowo myta z użyciem urządzeń ciśnieniowych, kosze opróżnione. Na dworcu umieszczono informacje graficzne i słowne o zakazie palenia wyrobów tytoniowych. Toalety dla pasażerów są dostępne na Dworcu Kolejowym i w Galerii Katowickiej.

Międzynarodowy Dworzec Autobusowy zlokalizowany jest przy ul. Sądowej. Stan sanitarno-porządkowy oceniono jako dobry. Dworzec składa się z części parkingowej dla podróżujących, części parkingowej dla autobusów, stanowisk autobusowych oraz budynku ze strefą dla pasażera, w którym wydzielono: poczekalnię z ławkami, kasy biletowe, zespoły pomieszczeń higieniczno-sanitarnych. Budynek posiada wentylację mechaniczną i jest wyposażony w dźwig. Przy stanowiskach autobusowych usytuowane są ławki oraz kosze na odpady komunalne. Gospodarka odpadami prowadzona była prawidłowo. Pomieszczenia higieniczno-sanitarne utrzymane były czysto.

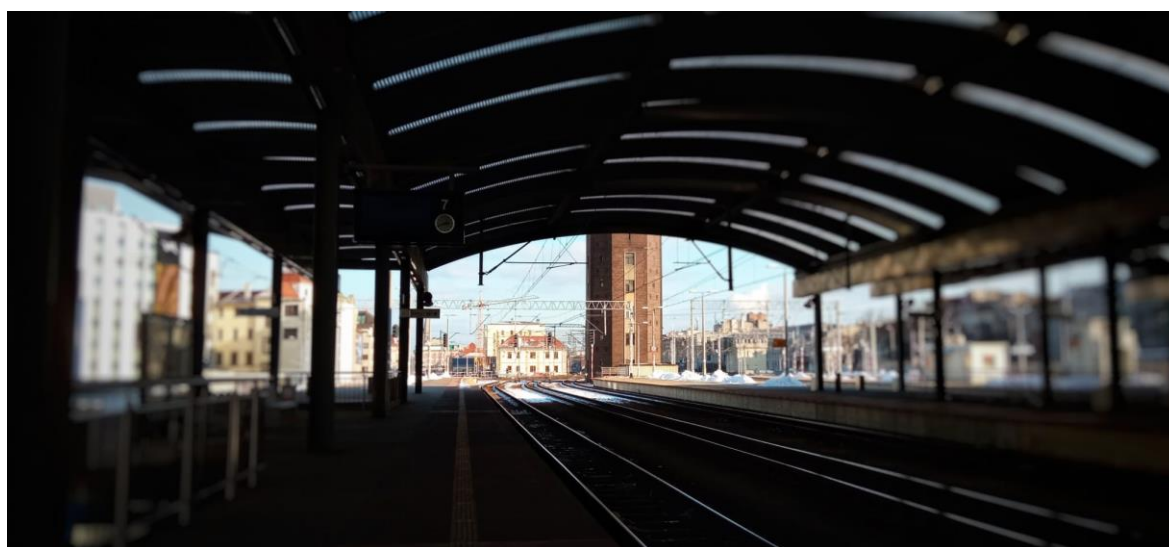

Zdjęcie: Katowice - Centrum Przesiadkowe Zawodzie

Budynki Obsługi Podróżnych (Centra Przesiadkowe) zlokalizowane są na obrzeżach miasta w dzielnicach **Zawodzie, Brynów i Ligota**. Obiekty te mają ułatwić podróżującym dotarcie do centrum Katowic, w związku z czym wyposażone są w parkingi dla samochodów i rowerów, stacje rowerów miejskich, miejsca postojowe TAXI oraz budynki, w których znajdują się kioski, punkty sprzedaży biletów i toalety. Stan sanitarno-higieniczny obiektów ocenia się jako dobry.

Dworce i stacje kolejowe

Stan sanitarno-higieniczny **Dworców PKP Katowice** ocenia się jako dobry. Hale dworców i perony sprzątane są na bieżąco, na obiektach rozlokowano dużą ilość koszy na śmieci, z czego część jest przystosowanych do segregacji odpadków.

Zdjęcie: Dworzec PKP Katowice – perony kolejowe

Obiekty przystosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych. Pasażerowie korzystają z zadaszonych peronów kolejowych, wyposażonych w obiekty małej architektury (ławki, kosze na śmieci), urządzenia nagłaśniające i tablice elektroniczne. W halach znajdują się kasy, punkty informacyjne, poczekalnie oraz toalety ogólnodostępne.

Stan sanitarno-porządkowy skontrolowanych **przystanków kolejowych** nie budził zastrzeżeń.

W roku sprawozdawczym 2022 kontroli poddano:

- **3 składy pociągów pasażerskich,**
- **31 autobusów komunikacji publicznej,**
- **8 tramwajów,**
- **15 samochodów służących do przewozu zwłok i szczątków wykorzystywanych przez zakłady pogrzebowe,**
- **2 samochody do przewozu bielizny.**

Wszystkie skontrolowane środki transportu publicznego utrzymane były w prawidłowym stanie sanitarno-higienicznym. Zapas środków czystościowo-dezynfekcyjnych i higienicznych był wystarczający. Odpady powstałe w wyniku sprzątania gromadzone są do worków foliowych, a następnie wynoszone do zbiorczych pojemników i wywożone przez specjalistyczne firmy.

Samochody zakładów pogrzebowych są trwale oznakowane i przystosowane do przewozu zwłok. Część załadunkowa odizolowana jest od części przeznaczonej dla kierowcy. W części załadunkowej nie ma

miejsz siedzących, a podłogi są zmywalne, odporne na działanie środków dezynfekcyjnych. Na wyposażeniu samochodów znajdowały się worki, odzież ochronna tj. gumowe rękawice, maseczki, kombinezony oraz środki do dezynfekcji rąk.

Skontrolowane samochody do przewozu bielizny utrzymane były w prawidłowym stanie sanitarnym.

Jednostki organizacyjne pomocy społecznej

W grupie tej znajdują się zakłady o różnym profilu działalności:

- domy pomocy społecznej – placówki zapewniające całodobową opiekę z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności, świadczące usługi bytowe, opiekuńcze, pielęgnacyjne, wspomagające i edukacyjne, działające po uzyskaniu zezwolenia na podstawie przepisów o pomocy społecznej,
- inne jednostki pomocy społecznej – domy dziennego pobytu, ośrodki wsparcia,
- placówki zapewniające całodobową opiekę – placówki zapewniające opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, świadczące usługi bytowe, opiekuńcze, prowadzone w ramach działalności gospodarczej, działające po uzyskaniu zezwolenia na podstawie przepisów o pomocy społecznej.

W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w gospodarowaniu odpadami medycznymi i komunalnymi, w postępowaniu z bielizną czystą i brudną, utrzymaniu bieżącej czystości obiektów i ich otoczenia. Obiekty przystosowane są dla osób niepełnosprawnych (windy, podjazdy). Stan sanitarny **oceniono jako dobry, a częściowo dostateczny**.

Wyjątek stanowiły 2 obiekty, w których podczas kontroli stwierdzono brudne ściany i sufity w pokojach, łazienkach oraz w korytarzach, zniszczone futryny drzwiowe oraz pochwyty dla niepełnosprawnych. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach wydał **2 decyzje administracyjne** na rzecz Domu Pomocy Społecznej "ZACISZE" oraz Domu Pomocy Społecznej "PRZYSTAŃ".

Noclegownie

Noclegownie to obiekty charakteryzujące się niskim standardem. Wyposażone są w podstawowy sprzęt w pomieszczeniach mieszkalnych oraz sanitarnych. Obiekty te przystosowane są do udzielania pomocy osobom bezdomnym, która polega na udzieleniu schronienia, posiłku, ubrania. Na czas zimy w obiektach organizuje się dodatkowe miejsca noclegowe na materacach, które rozkładane są w jadalniach, czy świetlicach.

W skontrolowanych noclegowniach **stan sanitarny** przy uwzględnieniu specyfiki tych obiektów **był zadowalający**. Za utrzymanie prawidłowego stanu sanitarno - porządkowego odpowiadali pensjonariusze.

Ustępy publiczne

Stan sanitarny skontrolowanych ustępów publicznych oraz toalet ogólnodostępnych zlokalizowanych w centrach handlowych utrzymywał się na **poziomie dobrym**. Obiekty wyposażone były w dostateczną ilość środków czystościowych, dezynfekcyjnych i higienicznych. Dezynfekcja urządzeń sanitarnych odbywała się z dostateczną częstotliwością. Postępowanie z odpadami komunalnymi było prawidłowe.

Zdjęcie: Toaleta w Galerii Katowickiej

Wyjątek stanowiły:

- **ustęp publiczny przy ul. Rynek 5**, gdzie podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-porządkowy tj. brudne kratki wentylacyjne, szklane ściany w kabinach ustępowych, brudną podłogę oraz nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny tj. skorodowane grzejniki w toalecie damskiej i męskiej, skorodowaną powierzchnię kranu w części damskiej, plamy wilgoci na suficie w toalecie damskiej, ubytki w okleinie drzwiowej pomieszczenia obsługi toalety. Za stwierdzone nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarnego nałożono **grzywnę w drodze mandatu karnego** oraz wydano **decyzję administracyjną**.
- **ustęp publiczny przy pl. Miarki**, gdzie podczas kontroli stwierdzono brudne, zawilgocone ściany i sufity we wszystkich pomieszczeniach oraz zniszczone drzwi wejściowe prowadzące do części damskiej i męskiej oraz do pomieszczenia socjalnego. W związku z powyższym została wydana **decyzja administracyjna**.

- **ustęp publiczny przy pl. Andrzeja**, gdzie podczas kontroli stwierdzono czarny nalot na sufity w części damskiej, męskiej i w pomieszczeniu socjalnym oraz zniszczone drzwi wejściowe do części damskiej i męskiej. W związku z powyższym została wydana **decyzja administracyjna**.
- **toaleta dla klientów Marketu OBI przy ul. Rolnej 4**, gdzie podczas kontroli stwierdzono skorodowane powierzchnie instalacji grzewczej i grzejników w toalecie damskiej i męskiej, zniszczoną stolarkę drzwiową toalet damskiej i męskiej, ubytki płytek w obudowie umywalek w przedsionkach toalet. W związku z powyższym została wydana **decyzja administracyjna**.
- **toaleta dla klientów C.H. AUCHAN ul. Reńców 30**, gdzie stwierdzono silnie zabrudzone wyciągi wentylacyjne, kaloryfery oraz umywalki. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono **grzywnę w drodze mandatu karnego**.

Na terenie miasta Katowice zlokalizowane są również bezobsługowe, samoczyszczące toalety miejskie, podłączone do sieci wodno-kanalizacyjnej.

Zdjęcie: Toaleta w Parku Budnioka

Obiekty sportowe

Obiekty sportowe będące w nadzorze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach to samodzielne, zwarte zespoły urządzeń terenowych lub budynki przeznaczone do celów sportowych np. stadiony, boiska, hale sportowe, sale gimnastyczne, kluby, kręgielnie, ściany wspinaczkowe, korty tenisowe, lodowiska.

Zdjęcie: Katowice ul. Wczasowa 8 - wielofunkcyjne boisko sportowe

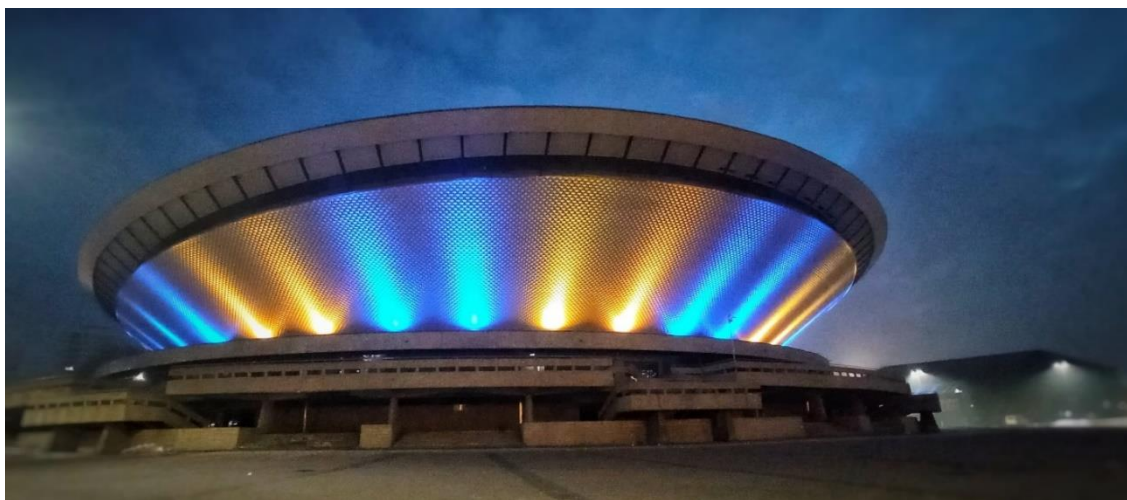
W trakcie czynności kontrolnych oceniano stan sanitarno-techniczny pomieszczeń bloku sportowego, prawidłowe przechowywanie sprzętu sportowego, stan sanitarno-higieniczny zaplecza sanitarnego, jego wyposażenie i zaopatrzenie w środki czystości i higieniczne, dostęp do ciepłej, bieżącej wody, gospodarkę odpadami, czystość otoczenia.

Biorąc powyższe pod uwagę skontrolowane **obiekty oceniono jako dobre.**

Wyjątek stanowił **Stadion Sportowy AWF przy ul. Kościuszki 84**, gdzie podczas kontroli stwierdzono brudne ściany z ubytkami tynku, zniszczoną wykładzinę podłogową, ubytki farby na metalowych elementach sprzętu do ćwiczeń, poodklejane listwy przypodłogowe. W związku z powyższym została wydana **decyzja administracyjna.**

Obiekty kulturalno-widowiskowe

Obiekty kulturalno-widowiskowe są bardzo zróżnicowane pod względem funkcjonalnym, budowlanym i architektonicznym. Grupa ta obejmuje: teatry, muzea, ośrodki kultury, kina, galerie, filharmonię i obiekty widowiskowe. Sale widowiskowe, garderoby, szatnie, toalety z rozdziałem na damskie i męskie utrzymane były czysto. W czasie kontroli stwierdzono wystarczający zapas środków czystościowych i dezynfekcyjnych.

Zdjęcie: Katowice - Hala widowiskowo-sportowa SPODEK

Tereny rekreacyjne

Tereny rekreacyjne tworzą kompleksy lub zespoły zieleni i mają publiczne przeznaczenie, pełniąc funkcje estetyczne, rekreacyjne i zdrowotne.

Na terenie miasta Katowice w tej grupie znajdują się: parki, zieleńce, skwery, place zabaw, piaskownice, ścieżki i trasy rowerowe oraz miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli.

W wyniku prowadzonego nadzoru stwierdzono, że tereny te są zadbane, zieleń pielęgnowana, dokonywano przeglądu technicznego urządzeń, wymieniano piasek w piaskownicach, instalowano ławki, kosze na śmieci. Przy piaskownicach ustawione były tabliczki informujące o zakazie wprowadzania psów oraz regulaminy korzystania z placów zabaw, w których także ujęty jest zakaz palenia wyrobów tytoniowych.

Zdjęcie: lodowisko sezonowe Katowice Rynek

Na terenie miasta funkcjonuje kilkanaście publicznie dostępnych obiektów przeznaczonych dla psów – Dog Park. Ostatni został oddany do użytku wybieg dla psów zlokalizowany w południowej części Parku Alojzego Budnioka u zbiegu ulic: Chorzowskiej i Jana Nepomucena Stęślickiego.

W sezonie zimowym na Rynku w Katowicach w sąsiedztwie Domu Handlowego SKARBK po raz kolejny zorganizowano ogólnodostępne lodowisko sezonowe.

Targowiska

Stan sanitarny targowisk ocenia się jako dobry. W trakcie kontroli oceniano stan bieżącej czystości targowisk oraz otoczenia, sposób zagospodarowania odpadów komunalnych, stan techniczny i sanitarny toalet dla klientów oraz ich wyposażenie, a także zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia. Bieżąca czystość była zachowana, gospodarka odpadami prawidłowa, toalety dla klientów utrzymane były czysto. Na części targowisk wydzielono miejsca dla palących, a w regulaminach ujęto zakaz wprowadzania psów.

Cmentarze

Stan sanitarno-porządkowy ocenia się jako dobry. Kontrole cmentarzy dotyczyły utrzymania porządku, właściwego postępowania w zakresie gromadzenia i odbioru odpadów komunalnych, a także odpowiedniego stanu punktów poboru wody oraz stanu ogrodzenia. Obiekty zaopatrzone są w tabliczki z regulaminami, informującymi min. o zakazie wprowadzania psów oraz zakazie palenia wyrobów tytoniowych. W czasie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Kilka ze skontrolowanych cmentarzy wyposażonych jest w toalety typu TOI-TOI. Na niektórych cmentarzach toalety dostępne są w części administracyjnej obiektu.

W roku 2022 **wydano 57 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji**, z czego 18 wykonano pod nadzorem PPIS w Katowicach.

Osoby przeprowadzające ekshumację stosowały środki ochrony osobistej. W trakcie ekshumacji ziemię wydobywaną z grobu umieszczano na powierzchni zabezpieczonej nieprzepuszczalną, wytrzymałą matą. Po wydobyciu szczątków grób dezynfekowano i zasypano ziemią wydobytą z grobu. Transport szczątków odbywał się środkami transportu przeznaczonymi do przewozu zwłok.

Ponadto na wniosek Urzędu Miasta Katowice **wydano 42 postanowienia w sprawie sprowadzenia do kraju zwłok z zagranicy.**

Inne obiekty użyteczności publicznej

Stan sanitarny skontrolowanych obiektów oceniono jako dobry. Obiekty wyposażone były w dostateczną ilość środków czystościowych, dezynfekcyjnych i higienicznych. Dezynfekcja odbywała się z dostateczną częstotliwością. Postępowanie z odpadami komunalnymi było prawidłowe. Otoczenie obiektów nie budziło zastrzeżeń.

Wyjątek stanowiły:

- **Dom Pożegnań przy ul. Cmentarnej 18**, gdzie podczas kontroli stwierdzono brudne pomieszczenia i wyposażenie obiektu. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono **grzywnę w drodze mandatu karnego** oraz wydano doraźne zalecenia. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie nieprawidłowości.
- **Pralnia Silesia Sp. z o.o. przy al. Korfanteo 181a**, gdzie podczas kontroli stwierdzono m.in. brudne, zniszczone ściany i podłogi oraz wyposażenie pralni, niewłaściwe przechowywanie bielizny brudnej i czystej. W związku z powyższym nałożono **grzywnę w drodze mandatu karnego** oraz została wydana **decyzja administracyjna**.

Imprezy masowe

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w 2022r. zaopiniował 62 wnioski organizatorów dot. organizacji imprez masowych. Opinii negatywnych nie wydano. W roku 2022 skontrolowano przebieg imprez masowych takich jak:

1. **„KATOWICKI PIKNIK LOTNICZY 2022”** – na terenie Lotniska Muchowiec.
2. **”MĘSKIE GRANIE 2022”** – na terenie Katowickiego Parku Leśnego.
3. **„TAURON NOWA MUZYKA KATOWICE”** – na terenie Strefy Kultury Katowice (teren Muzeum Śląskiego i Hali Międzynarodowego Centrum Kongresowego).

4. **„OFF Festiwal Katowice”** – na terenie Katowickiego Parku Leśnego.
Kontrolą objęto również **Mobilny Salon Fryzjerski**, który świadczył usługi dla uczestników.
5. **„MIASTEczKO FESTIWALOWE”** przeznaczone dla uczestników imprezy OFF FESTIVAL – na terenie Lotniska Muchowiec.
6. **„MOTOCYKLOWE ZAKOŃCZENIE LATA”** - na terenie Katowickiego Parku Leśnego.
7. **„KOCHAM KATOWICE”** - na terenie Katowickiego Parku Leśnego.

W trakcie wydarzeń kontrolowano: teren, na którym organizowane były imprezy, kabiny sanitarne typu TOI-TOI, stanowiska do mycia rąk, sposób postępowania z odpadami komunalnymi. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Gospodarka odpadami komunalnymi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w 2022 roku kontynuował nadzór nad gospodarką odpadami komunalnymi na terenie miasta. W trakcie kontroli zwracano uwagę na zagospodarowanie odpadów komunalnych i zachowanie ciągłości ich odbioru.

Odpady komunalne z terenu miasta odbierane były w sposób zorganizowany przez jednego usługodawcę tj. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Katowice ul. Obroki 140, na podstawie zawartych umów i zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Zgłaszane wnioski mieszkańców Katowic w zakresie gospodarki odpadami dotyczyły niewłaściwej lokalizacji pojemników na odpady komunalne, złego stanu sanitarnego śmietników i zalegania niewywiezionych odpadów. Po przeprowadzeniu kontroli sanitarnych wydawano doraźne zalecenia, których wykonanie potwierdziły kontrole sprawdzające.

W mieście **wciąż stwierdza się występowanie dzikich wysypisk**, które są nie tylko problemem estetycznym, ale mogą także stanowić niebezpieczeństwo dla mieszkańców.

W związku z tym w 2022 roku dokonano wizji objazdowej terenu miasta Katowice, w której wzięli udział przedstawiciele Wydziału Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Katowice, przedstawiciel Zakładu Zieleni Miejskiej w Katowicach oraz przedstawiciel Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach. Podczas wizji dzikie wysypiska śmieci stwierdzono na terenach za garażami, przy ogródkach działkowych jak również w miejscach poza centrum miasta. W związku z tym o wynikach wizji objazdowej miasta został poinformowany Urząd Miasta Katowice w celu podjęcia działań zmierzających do przywrócenia właściwego stanu sanitarno-porządkowego miasta.

3.Akcje deratyzacyjne

W ramach wiosennej i jesiennej akcji odszczurzania na terenie miasta Katowice, skontrolowano ogółem 159 posesji. Za przeprowadzenie akcji odpowiedzialne były administracje, właściciele i zarządcy nieruchomości, którzy zlecali wykonanie prac gospodarzom lub specjalistycznym firmom DDD.

Skontrolowane posesje były prawidłowo przygotowane do akcji odszczurzania. Ganki piwniczne, strychy oraz tereny wokół posesji były uporządkowane. Drzwi wejściowe do piwnic oraz miejsca wyłożenia trutek przeciw gryzoniom oznakowano kartkami informującymi o wyłożonych trutkach. Trutkę przeciw gryzoniom wykładano na papierowych tackach jednorazowego użytku lub w profesjonalnych, papierowych torebkach z widoczną nazwą preparatu.

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w 2022 roku prowadził **bieżący nadzór sanitarny** nad przestrzeganiem przepisów higienicznych i zdrowotnych w środowisku dziecięco-młodzieżowym w **535 stałych obiektach nauczania i wychowania**. Placówki objęte stałym nadzorem to przede wszystkim szkoły wszystkich typów i stopni, w tym szkoły wyższe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej, warsztaty szkolne, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki z pobytem dziennym, całodobowym, internaty. Ponadto nadzorem objęto **267 turnusów placówek sezonowego wypoczynku dzieci i młodzieży**.

W 2022 roku **przeprowadzono łącznie 300 kontroli** sanitarnych, w tym 262 w placówkach szkolno – wychowawczych, tj. 44 w żłobkach, 89 w przedszkolach, 96 w szkołach różnego typu, 12 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, 4 w placówkach wsparcia dziennego, 17 w placówkach wychowania pozaszkolnego oraz 38 kontroli w placówkach sezonowych.

Przedmiotem czynności kontrolnych w placówkach nauczania i wychowania był:

- nadzór nad stanem sanitarnym budynków lub ich części w których funkcjonują placówki opieki, wychowania i nauczania dzieci i młodzieży;
- nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach, nad stanem technicznym boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach;
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych;
- nadzór nad przechowywaniem i stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w placówkach;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież;
- ocena sytuacji z zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii;
- ocena procesu nauczania;
- ocena warunków sanitarnych zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży.

Ponadto w stanie epidemii podczas kontroli zwracano szczególną uwagę na stosowanie się do wytycznych MEN, MZ i GIS w zakresie profilaktyki zakażeń SARS - CoV-2.

W związku z trwającym do 15.05.2022r. na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanem epidemii kontynuowano współpracę z Wydziałem Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Katowice oraz Kuratorium Oświaty w Katowicach w zakresie wdrażania, monitorowania i realizacji procedur związanych z profilaktyką COVID-19, zgodnych z wytycznymi MEN, MZ i GIS w placówkach oświatowo-wychowawczych.

PPIS w Katowicach w ubiegłym roku zaopiniował pozytywnie **715 wniosków** dyrektorów placówek oświatowo-wychowawczych **na nauczanie zdalne lub zawieszenie zajęć** ze względu na zachorowania na COVID-19 wśród nauczycieli, personelu niepedagogicznego oraz dzieci i młodzieży.

Wszystkie skontrolowane placówki funkcjonowały w budynkach przystosowanych do tego celu. Zapewniono prawidłowe warunki higieniczno-sanitarne zaplecza sanitarnego i jego wyposażenia. Tereny wokół placówek były ogrodzone, posesje utrzymane czysto.

W ramach *nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pobytu dzieci i młodzieży* w 2022 roku na 72 skontrolowane szkoły wszystkich typów 56 posiadały wystarczające warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego, 16 placówek nie posiadało własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć - uczniowie tych szkół korzystali z obiektów sportowych i boiska poza placówką, 41 szkół posiadało czynne natryski. Natomiast pod względem ilości certyfikowanych urządzeń i sprzętu sportowego stwierdzono, że 56 szkół posiada takie certyfikaty. W 48 szkołach funkcjonowały samodzielne gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, które były do dyspozycji jednej szkoły. W 13 niepublicznych szkołach profilaktyczna opieka medyczna świadczona była poza terenem placówki. Program dożywiania uczniów w placówkach szkolnych prowadzony był w 32 skontrolowanych szkołach. Obiady otrzymywało 5654 uczniów, w tym z posiłków dofinansowanych skorzystało 787 uczniów. W 63 szkołach zapewniono uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych na terenie placówki. Większość skontrolowanych placówek posiadała meble zgodne z Polska Normą.

Jednym z zadań w zakresie wychowania zdrowotnego jest kształtowanie u dzieci przedszkolnych i szkolnych prawidłowej postawy ciała. Podczas oceny mebli w placówkach oświatowych zwracano uwagę na dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu dzieci i uczniów, oznakowanie mebli, odpowiednie zestawienie mebli i ich stan techniczny oraz posiadanie przez nie certyfikatu.

W tym zakresie dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii w 11 placówkach przedszkolnych oraz 3 szkołach podstawowych. Ogółem oceniono dostosowanie stolików i krzeseł do wzrostu dzieci w 26 oddziałach przedszkolnych (oceniono 409 stanowisk) oraz w 9 oddziałach szkół podstawowych (oceniono 182 stanowiska). Ocena stanowisk pracy wykazała we wszystkich oddziałach prawidłowe zestawienie mebli edukacyjnych. Meble posiadały stosowne certyfikaty oraz oznakowanie były kolorami lub numerami, zgodnie z obowiązującymi normami w tym zakresie.

Kontrole sanitarne potwierdziły **dobry stan sanitarny i techniczny większości placówek oświatowo – wychowawczych w mieście**. W wyniku stwierdzenia naruszeń PPIS w Katowicach w 2022 r. wydał **2 decyzje** zarządzające. Dotyczyło to:

- X Liceum Ogólnokształcącego im. Ignacego Paderewskiego Akademickie, ul. Karola Miarki 6, gdzie stwierdzono: skorodowaną część prześseł oraz brak ich części w ogrodzeniu szkoły, popękane z ubytkami płytki ściennie i podłogowe w pomieszczeniu sanitarnym dla dziewcząt, popękane z ubytkami płytki ściennie i podłogowe oraz brudny z fragmentami odpadającej farby sufit w pomieszczeniu sanitarnym dla chłopców;
- Szkoły Podstawowej Nr 53, ul. Szopienicka 58 a, gdzie stwierdzono: ubytki i zmurszenie tynku stopni schodowych oraz podjeździe dla osób niepełnosprawnych, skorodowaną, niestabilną wycieraczkę, niestabilną balustradę z poręczą.

Ponadto wyegzekwowano wykonanie zarządzeń **8 decyzji** wydanych w latach wcześniejszych. Dotyczyło to:

- Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych przy ul. Sokolskiej 26 - przeprowadzono remont pomieszczenia auli i sali gimnastycznej z zapleczem sanitarnym;
- Szkoły Podstawowej Nr 37 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 przy ul. Lompy 17 - przeprowadzono remont sali gimnastycznej z zapleczem sanitarnym;
- Szkoły Podstawowej Nr 53, Plac Wyzwolenia 18 - przeprowadzono remont pomieszczeń szatni dla uczniów, które wyposażono w nowe, indywidualne szafki odzieżowe oraz ławeczki;
- Szkoły Podstawowej Nr 54 przy ul. Wojciecha 9 - przeprowadzono remont korytarza komunikacyjnego na II piętrze budynku;
- Szkoły Podstawowej Nr 62 przy ul. Ordona 3d - odmalowano ściany i sufity korytarzy i klatek schodowych w III segmencie budynku szkoły;

- Miejskiego Przedszkola Nr 22 przy ul. Kopalnianej 4d - wymieniono stolarkę okienną w sali zajęć grupy „Kangurki” oraz wymieniono wykładzinę, odmalowano ściany i sufit pomieszczenia gospodarczo – magazynowego;
- Miejskiego Przedszkola Nr 32 przy ul. Szopienickiej 29 - wymieniono parkiety we wszystkich salach zajęć dla dzieci, wymieniono wykładzinę PCV w szatni dla dzieci oraz na korytarzu komunikacyjnym I piętra;
- Miejskiego Przedszkola Nr 57 przy ul. Piastów 13 - wycyklinowano podłogi w salach grup „Jaskółki” i „Jeżyki” oraz w sali grupy „Jarzębinki”.

Placówki wypoczynku zimowego i letniego zorganizowanego w obiektach stałych w miejscu zamieszkania

W minionym roku w elektronicznej bazie wypoczynku zostało zgłoszonych **267 turnusów wypoczynku**, w tym 185 turnusów wypoczynku letniego i 82 turnusy wypoczynku zimowego. Z wypoczynku letniego w 27 skontrolowanych turnusach skorzystało 876 uczestników, natomiast z wypoczynku zimowego w 11 skontrolowanych turnusach skorzystało 329 uczestników. Wszyscy organizatorzy wypoczynku letniego zostali poinformowani o konkursie na najlepiej zorganizowany wypoczynek letni w miejscu zamieszkania - Lato 2022 „Wakacje: Bezpiecznie, Zdrowo i Zabawnie” oraz otrzymali w wersji elektronicznej plakat „Bezpieczne Wakacje”. Wypoczynek w miejscu zamieszkania zorganizowany był w placówkach szkolnych oraz w placówkach pracy pozaszkolnej (np. sale zabaw). Dla uczestników organizowano zajęcia w formie warsztatów, gier, zabaw, konkursów, zwiedzania wystaw i wycieczek poza miasto. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

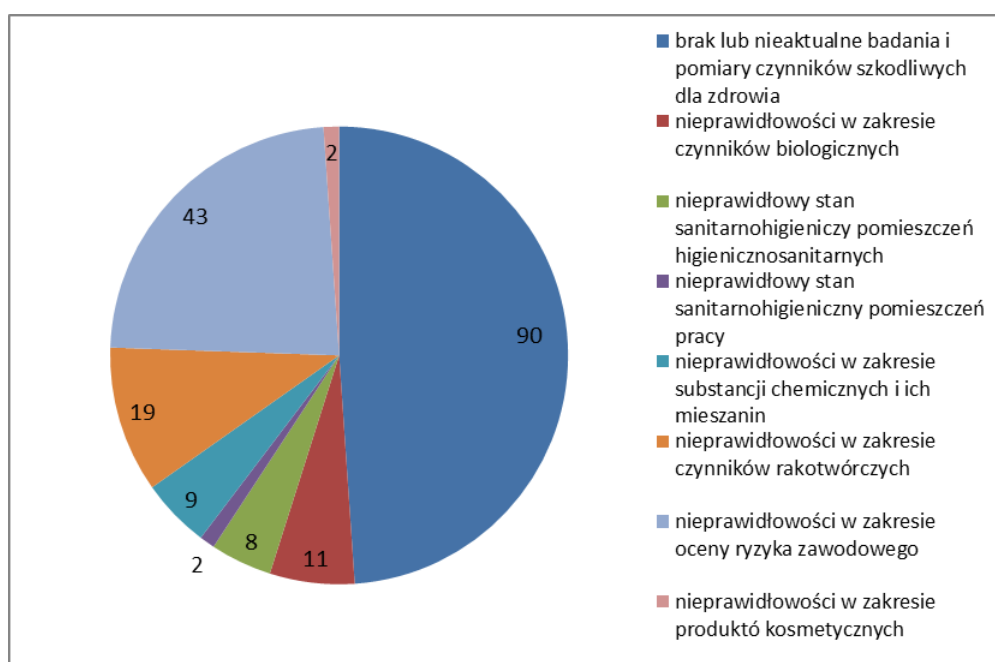
1. Stan sanitarno-higieniczny zakładów pracy

Nadzór sanitarny nad warunkami pracy ma na celu wzmocnienie ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy, w tym przede wszystkim zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych.

PPIS w Katowicach na terenie miasta obejmuje takim nadzorem ogółem **1134 obiektów**, w których w roku 2022 przeprowadzono **350 kontroli**.

Warunki pracy

Pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy. Jest obowiązany chronić zdrowie i życie pracowników, poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki. W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami środowiska pracy oraz stanem sanitarnym w zakładach, zostało wydanych **56 decyzji administracyjnych**. Szczegółowy opis nieprawidłowości - zarządzeń ujętych w decyzjach obrazuje poniższy wykres.

Wykaz nieprawidłowości stwierdzonych w czasie kontroli w 2022 roku w Katowicach

W 2022 roku w ramach planowanej działalności kontrolowano warunki pracy oraz narażenie zawodowe pracowników zatrudnionych w zakładach pogrzebowych., stwierdzając nieprawidłowości w 5 z nich. Odnotowano brak wstępnych badań lekarskich osób przyjmowanych do pracy, brak spisu oraz kart charakterystyki stosowanych mieszanin stwarzających zagrożenie, a zatem pracodawca nie zapewnił dostępu pracownikom do informacji zawartych w kartach charakterystyki, nieprawidłowo sporządzoną ocenę ryzyka zawodowego, w której nie uwzględniono narażenia pracowników na działanie szkodliwych dla zdrowia czynników biologicznych oraz czynników chemicznych, a zatem pracodawca nie poinformował pracowników o ryzyku zawodowym i nie zapewnił szkoleń pracownikom wykonującym prace w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi, brak rejestru prac oraz pracowników wykonujących prace w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 3 zagrożenia. PPIS w Katowicach wydał decyzje administracyjne.

Czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym

Prowadzony nadzór dotyczył przestrzegania obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w *sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.*

Nadzorem bieżącym objętych było **111 zakładów** pracy, w których w środowisku pracy występowały substancje, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, z czego **kontroli poddano 20 zakładów**. W trakcie kontroli w **5 zakładach** stwierdzono brak rejestru pracowników oraz prac których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, brak szkoleń pracowników w zakresie ryzyka dla zdrowia, wynikającego z narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym i brak przekazania Śląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu *Informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.* PPIS w Katowicach wydał decyzje administracyjne.

Na terenie Katowic nadzorowano również **prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest**, ze względu na jego szkodliwe działanie na organizm człowieka. W 2022 roku po wniesieniu zgłoszeń rozpoczęcia prac, związanych ze sposobem i warunkami bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest, przeprowadzono **2 kontrole sanitarne** na placu budowy, które nie wykazały nieprawidłowości.

W 2022 r. stwierdzono **1 przypadek** choroby zawodowej – choroby opłucnej lub osierdza wywołane pyłem azbestu: rozległe zgrubienia opłucnej, gdzie jako czynnik przyczynowy wskazano pyły azbestu.

Substancje chemiczne i ich mieszaniny

W 2022 roku w ramach nadzoru nad chemikaliami przeprowadzono **kontrole w 186 zakładach pracy**, stwierdzając nieprawidłowości w 5 z nich. Odnotowano nieprawidłowo sporządzone karty charakterystyki oraz oznakowanie opakowań wprowadzanych do obrotu mieszanin stwarzających zagrożenie, brak spisu oraz kart charakterystyki stosowanych mieszanin stwarzających zagrożenie, a zatem pracodawca nie zapewnił dostępu pracownikom do informacji zawartych w kartach charakterystyki. Ponadto w **1 zakładzie** stwierdzono wprowadzanie do obrotu mieszaniny z przeznaczeniem dla ogółu społeczeństwa, zawierającej niedozwoloną zawartość metanolu. PPIS w Katowicach wydał decyzje administracyjne.

Produkty biobójcze

W 2022 roku prowadzono nadzór nad przestrzeganiem obowiązków, dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych, oraz ich stosowania w działalności zawodowej. Produkty biobójcze to produkty do zwalczania organizmów szkodliwych dla zdrowia ludzi lub zwierząt. Jednocześnie mogą one stanowić ryzyko dla ludzi, zwierząt i środowiska.

Przeprowadzono **kontrole w 89 zakładach**. W **3 zakładach** stwierdzono wprowadzenie do obrotu produktów biobójczych bez wymaganego prawem pozwolenia. PPIS w Katowicach wydał decyzje administracyjne.

Detergenty

PPIS w Katowicach prowadził także nadzór nad przestrzeganiem obowiązków dotyczących wprowadzania do obrotu detergentów i środków powierzchniowo czynnych. W toku czynności kontrolnych oceniano karty charakterystyki, oznakowanie opakowań oraz arkusze danych składników wprowadzanych do obrotu detergentów.

W 2022 r. przeprowadzono kontrole w **12 zakładach**, które nie wykazały nieprawidłowości.

Czynniki biologiczne

W zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych **czynników biologicznych** oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki, przestrzegania przez pracodawców wymogów obowiązującego przepisu prawa przeprowadzono **kontrole w 41 zakładach**, stwierdzając nieprawidłowości w 4 z nich. Odnotowano brak lub nieprawidłowo sporządzoną ocenę ryzyka zawodowego, w której nie uwzględniono narażenia pracowników na działanie szkodliwych dla zdrowia czynników biologicznych, a zatem pracodawca nie poinformował pracowników o ryzyku zawodowym i nie zapewnił szkoleń pracownikom wykonującym prace w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi, brak rejestru prac oraz pracowników wykonujących pracę w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 3 zagrożenia.

PPIS w Katowicach wydał decyzje administracyjne.

Produkty kosmetyczne

W 2022 r. w ramach nadzoru nad przestrzeganiem obowiązków dotyczących wytwarzania, wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych, przeprowadzono **kontrole w 17 zakładach**, stwierdzając nieprawidłowości w 1 z nich. Odnotowano nieprawidłowe oznakowanie opakowań wprowadzanych do obrotu produktów kosmetycznych oraz brak dokumentacji potwierdzającej zgłoszenie Komisji informacji związanej z tłumaczeniem z własnej inicjatywy oznakowania opakowań produktów kosmetycznych.

PPIS w Katowicach wydał decyzję administracyjną.

Ponadto w **2 zakładach** pobrano próby produktów kosmetycznych na zawartość fluoru, formaldehydu, których wyniki badań laboratoryjnych nie wykazały nieprawidłowości.

2. Choroby zawodowe

W każdym zakładzie w zależności od charakteru pracy, produkcji czy technologii mogą występować zagrożenia związane z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, będące przyczynami chorób zawodowych wśród pracowników.

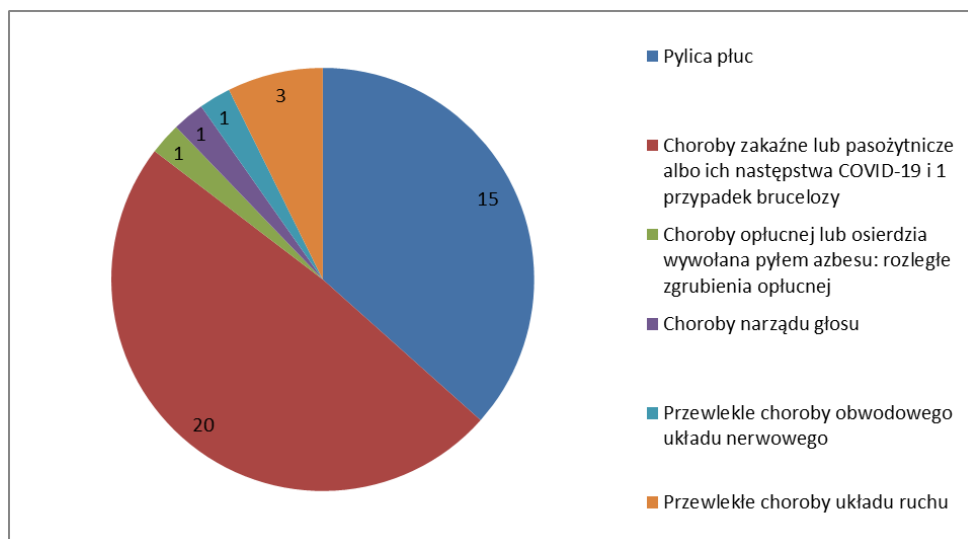
PPIS w Katowicach realizując zadania, dotyczące nadzoru nad warunkami pracy prowadził postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych i wydawał imienne decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej, bądź o braku podstaw do jej stwierdzenia. Do celów diagnostyczno-orzecznich w sprawie pracowników występujących o stwierdzenie choroby zawodowej, sporządzane były oceny narażenia zawodowego, uwzględniające informacje dotyczące przebiegu zatrudnienia i narażenia na czynnik szkodliwy dla zdrowia, który mógł być przyczyną choroby zawodowej.

W 2022 r. stwierdzono **41** przypadków chorób zawodowych, a w **41** przypadkach wydano decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

L.p.	Choroba	Ilość stwierdzonych przypadków
1.	Pylica płuc	15
2.	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	20
3.	Przewlekłe choroby układu ruchu	3
4.	Choroby narządu głosu	1
5.	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	1
6.	Choroby opłucnej lub osierdza wywołane pyłem azbestu: rozległe zgrubienia opłucnej	1
	RAZEM	41

Dane o ilości i rodzaju stwierdzonych chorób zawodowych w 2022 r.

Najliczniej stwierdzanymi w 2022 r. chorobami zawodowymi były: choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (tj. 19 przypadków COVID-19 i 1 przypadek brucelozy) - 48,8 % ogółu przypadków stwierdzanych chorób zawodowych oraz pylice płuc 15 przypadków – 36,6 % ogółu przypadków stwierdzanych chorób zawodowych.

Analiza stwierdzonych chorób zawodowych w Katowicach w 2022 roku

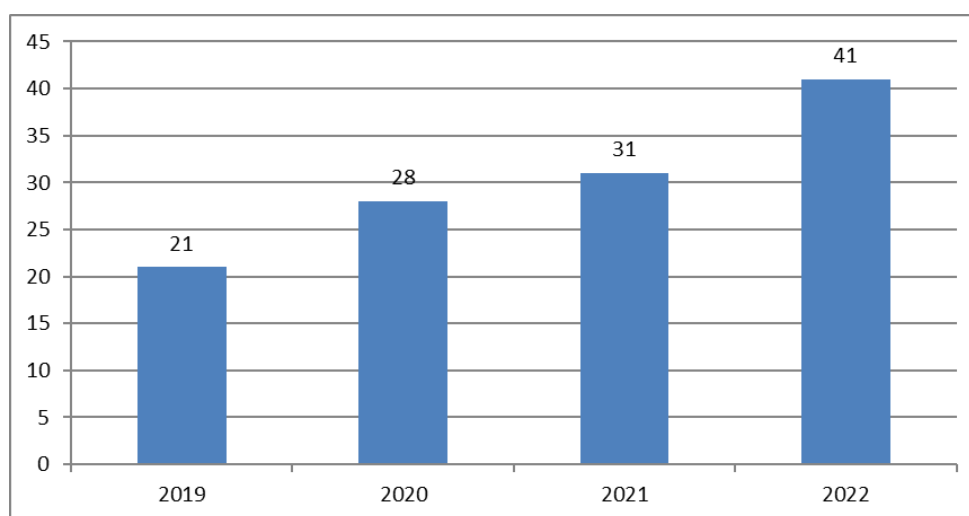
L.p.	Choroba zawodowa	2019	2020	2021	2022
1.	Pylica płuc	13	18	15	15
2.	Choroby narządu głosu	2	2	1	1
3.	Uszkodzenie słuchu	0	3	1	0
4.	Choroby zakaźne lub pasożytnicze	3	0	11	20
5.	Alergiczny nieżyt nosa	0	0	0	0
6.	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	2	3	1	1
7.	Choroby skóry	0	0	0	0
8.	Astma oskrzelowa	0	0	0	0
9.	Nowotwór złośliwy	0	1	0	0
10.	Przewlekłe choroby układu ruchu	0	0	2	3
11.	Zespół wibracyjny	1	1	0	0
12.	Choroby opłucnej lub osierdza	0	0	0	1
13.	Zatrucia ostre albo przewlekłe	0	0	0	0
	RAZEM	21	28	31	41

Liczba i rodzaj stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2019 – 2022 w zakładach pracy

W okresie 2019 - 2022 w zakładach pracy na terenie Katowic stwierdzono łącznie 121 przypadków chorób zawodowych. Roczna liczba przypadków wykazywała wahania, a średnio wynosiła 30 przypadków. Najwięcej stwierdzonych chorób zawodowych odnotowano w 2021 i 2022 roku, natomiast najmniej w 2019 roku.

W omawianym okresie najliczniej stwierdzaną chorobą zawodową była pylica płuc. W większości przypadków choroba ta dotyczyła pracowników górnictwa, gdzie jako czynnik przyczynowy wskazano pyły węgla kamiennego zawierające wolną krystaliczną krzemionkę. Pylica płuc jest chorobą, która ujawnia się po okresie narażenia zawodowego liczonym w latach. Powodem jest również długi, około 10-letni okres ujawniania się choroby. Należy zaznaczyć, że pylica płuc jest skutkiem braku odpowiednich warunków pracy w latach wcześniejszych.

Na drugim miejscu wśród patologii zawodowych stwierdzonych w latach 2019 - 2022 były choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa, w tym COVID-19, rozpoznawana u pracowników, wykonujących prace w kontakcie z wirusem SARS-CoV-2.

Analiza zapadalności na choroby zawodowe w Katowicach w latach 2019- 2022

VIII. Interwencje mieszkańców miasta

W roku sprawozdawczym 2022 mieszkańcy Katowic wnieśli **326 wniosków** z prośbą o interwencję.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach podejmował działania po otrzymaniu każdej informacji o zaniedbaniach sanitarnych bez zbędnej zwłoki, w terminach określonych przez przepisy prawa.

W przypadku potwierdzenia łamania przepisów sanitarnych wszczynano postępowanie administracyjne w celu przywrócenie właściwego stanu sanitarnego. Winnych zaniedbań karano grzywną w drodze mandatu karnego.

Interwencje, których załatwienie nie leżało w kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej przekazane zostały organom właściwym do ich załatwienia min. do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Policji i Straży Miejskiej.

W sprawach nieprawidłowości zaobserwowanych w **obiektach produkcji i obrotu żywnością oraz zakładach żywienia zbiorowego wniesiono 114 interwencji**, z czego 32 były **zasadne**.

Najczęstsze powody zgłaszania skarg konsumenckich to m.in.:

- oferowanie do sprzedaży i konsumpcji środków spożywczych, w tym posiłków o niewłaściwej jakości zdrowotnej,
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń,
- oferowanie środków spożywczych po upływie terminów przydatności do spożycia i dat minimalnej trwałości,
- nieprawidłowa gospodarka odpadami,
- niewłaściwe warunki przechowywania środków spożywczych,
- niehigieniczna forma sprzedaży środków spożywczych.

W związku ze złożonymi interwencjami przeprowadzono kontrole sanitarne, a w przypadku potwierdzenia uchybień wszczynano postępowanie administracyjne. W toku prowadzonych postępowań administracyjnych **nałożono 32 grzywny w drodze mandatu karnego**.

W wyniku podjętych działań PPIS w Katowicach wydał **9 decyzji** nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym 7 decyzji terminowych nakazujących poprawę i usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz 2 decyzje zakazujące wprowadzania środków spożywczych do obrotu handlowego ze względu na nieprawidłową jakość zdrowotną.

W jednym przypadku pobrano próbę śmietanki do kawy do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli celowanej w kierunku oceny sensorycznej. Próby nie kwestionowano.

W roku 2022 do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego złożono **3 wnioski o wymierzenie kary pieniężnej**, w tym 2 za prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z wydaną decyzją zatwierdzającą zakład oraz 1 za sprzedaż środków spożywczych nieprawidłowo oznakowanych.

W roku 2022 odnotowano ogółem **10 interwencji pacjentów** z zastrzeżeniami odnośnie stanu sanitarno – higienicznego oraz realizacji procedur zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych obowiązujących w **podmiotach leczniczych**.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych **potwierdzono zasadność** zgłoszonych zarzutów jedynie w Centrum Psychiatrii w Katowicach. Podczas kontroli stwierdzono m.in. brudne powierzchnie pomieszczeń i wyposażenia, nieprawidłowe postępowanie ze sprzętem do sprzątania, brak ciepłej wody, brak dozownika z mydłem w płynie oraz pojemnika z ręcznikami jednorazowego użycia w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla pacjentów, zacieki na ścianach i suficie w salach chorych. W związku z powyższym wszczęto postępowanie administracyjne w celu przywrócenie właściwego stanu sanitarnego. Winnych zaniedbań ukarano **grzywną w drodze mandatu karnego**.

W roku sprawozdawczym 2022 mieszkańcy Katowic **wnieśli 162 interwencje dotyczące obiektów użyteczności publicznej**, z czego **132 były zasadne**.

Najczęściej zgłaszane problemy dotyczyły uciążliwych lokatorów, bytowania gryzoni, gołębi i insektów, zawilgocenia mieszkań, hałasu, złej jakości wody przeznaczonej do picia, uciążliwych zapachów oraz niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej.

Przeprowadzono 122 kontrole w 61 obiektach.

Kontrolą objęto:

- **lokale mieszkalne**, w których stwierdzono duże ilości nagromadzonych odpadów, niedrożne urządzenia sanitarne, pluskwy.

W związku z tym wydano zalecenia doraźne, których wykonanie potwierdziły kontrole sprawdzające, wydano **1 decyzję administracyjną** oraz wszczęto postępowanie administracyjne.

Interwencje dotyczyły również uciążliwych zapachów i hałasu w lokalach mieszkalnych. W związku z powyższym zlecono wykonanie pomiarów hałasu i stężenia lotnych związków organicznych. W pobranych próbkach nie zidentyfikowano lotnych związków organicznych, a podlegająca ocenie wartość dźwięku odpowiadała normie i była niższa od wartości dopuszczalnej.

- **posesje**, gdzie podczas kontroli stwierdzono zanieczyszczone ptasimi odchodami elewacje budynków i parapety okienne, zniszczone, ze szczelinami drzwi komórek gospodarczych, ubytki w ścianach, w betonowej nawierzchni, stolarce okiennej i w płytach zabezpieczających okienka piwniczne. Stwierdzone uchybienia świadczyły o braku szczuросzczelności, W związku z tym wydano doraźne zalecenia oraz wydano **3 decyzje administracyjne**.

- **hostele**, gdzie podczas kontroli stwierdzono brudne materace oraz powierzchnie tapczanów, zniszczone drzwi, pokryte czarnym nalotem fugi przy natryskach w łazienkach, niedokładnie myte podłogi i powierzchnie mebli w pokojach. W związku z tym **nałożono 2 grzywny w drodze mandatu karnego**, wydano **1 decyzję administracyjną** oraz wydano zalecenia doraźne, których wykonanie potwierdziły kontrole sprawdzające.

- **obiekty strefy BEAUTY**, gdzie podczas kontroli stwierdzono brudne meble i wyposażenie, brudne narzędzia fryzjerskie, brak prawidłowej dezynfekcji sprzętu fryzjerskiego. Ponadto w czasie trwania pandemii SARS Cov-2 personel obsługiwał klientów bez maseczek. W związku z tym **nałożono 3 grzywny w drodze mandatu karnego** oraz wydano zalecenia doraźne, których wykonanie potwierdziły kontrole sprawdzające.

- odnotowano **7 interwencji dotyczących jakości wody** przeznaczonej do spożycia. Zgłoszone interwencje dotyczyły nieakceptowalnej barwy wody oraz nieodpowiedniego zapachu i smaku. Na podstawie wykonanych badań laboratoryjnych stwierdzono, że 1 zgłoszona interwencja była zasadna. Dotyczyła ona nieprawidłowych parametrów wody ciepłej (mętność, żelazo, jon amonowy) w budynku przy ul. Chorzowskiej. Podjęte przez administratora działania naprawcze doprowadziły do poprawy jakości wody. W pozostałych przypadkach badania wody nie wykazały żadnych przekroczeń w zakresie badanych parametrów.

W 2022 roku wpłynęło **18 informacji**, w sprawie **naruszeń sanitarnych w żłobkach, przedszkolach, szkołach i uczelniach wyższych**, w tym **2** dotyczące występowania pluskiew w placówkach opiekuńczo-wychowawczych **były uzasadnione**.

W wyniku podjętych działań potwierdzono ślady bytowania pluskiew w placówce opiekuńczo-wychowawczej Zgromadzenia Sióstr Św. Jadwigi (Placówka Nr 2) oraz w placówce opiekuńczo-wychowawczej „Dom Radość”. W trakcie przeprowadzonych czynności kontrolnych zostały przedłożone do wglądu protokoły z zabiegów dezynsekcji przeprowadzonych przez firmy DDD. Ponadto wydano zalecenia doraźne w zakresie wzmocnienia reżimu sanitarnego.

W 2022 r. wpłynęły **22 wnioski** dotyczące **warunków zdrowotnych środowiska pracy**, wniesione przez pracowników, mieszkańców, instytucje oraz anonimowo.

Wnioski dotyczyły nieprawidłowości w zakresie ustanowionych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii oraz nieprawidłowych warunków higieniczno - sanitarnych w miejscu pracy. Interweniujący podnosili nieprzestrzeganie obowiązku zakrywania ust i nosa, brak zachowania dystansu pomiędzy osobami, zapewnienia odległości między stanowiskami pracy wynoszącej co najmniej 1,5 m, nieprzestrzeganie limitu osób podczas szkoleń, brak zapewnienia środków do dezynfekcji oraz środków myjących, środków ochrony indywidualnej, niedezynfekowanie rąk, brak podziału szatni pracowniczej na męską i damską, zapewnienia pomieszczenia do spożywania posiłków, toalety dla pracowników. Przeprowadzone kontrole nie potwierdziły zarzutów ujętych w interwencjach. W 1 przypadku interwencja mieszkańca Katowic, dotyczyła stosowania niebezpiecznych mieszanin chwastobójczych przez Zakład Zieleni Miejskiej na terenie miasta. Przeprowadzona kontrola nie potwierdziła zarzutów ujętych w interwencji i nie wykazała nieprawidłowości.

IX. Środki zastępcze

W 2022 roku w ramach bieżącego nadzoru nad środkami zastępczymi, przeprowadzono kontrole w 7 obiektach, których asortyment opierał się na produktach konopnych. Nie stwierdzono wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Urząd Skarbowy jako organ egzekucyjny, do którego skierowano tytuły wykonawcze w sprawie egzekucji należności pieniężnych wobec osób wprowadzających do obrotu dopalacze wyegzekwował kwotę 10930,88 zł, która dotyczyła kar nałożonych na sprzedawców w latach wcześniejszych.

X. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny spełnia w strukturze Państwowej Inspekcji Sanitarnej specyficzną rolę, mając za zadanie prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym zmierzających do zapobiegania możliwości powstania zagrożeń dla bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowia ludzi na różnych etapach procesu inwestycyjnego. Działania te polegają na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesie planowania i lokalizacji, sporządzania dokumentacji projektowej nowych, adaptowanych i modernizowanych obiektów, w których pracować i przebywać będą ludzie oraz na etapie budowy i dopuszczania do użytku tych obiektów, a realizowane są między innymi poprzez:

- opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozami oddziaływania na środowisko,
- wydawanie opinii w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i określenie zakresu raportu dla planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- opiniowanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dokumentacji projektowych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
- dokonywanie kontroli obiektów w trakcie budowy, przebudowy lub rozbudowy pod względem zgodności ich realizacji z zatwierdzoną dokumentacją,
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.

W 2022 roku wydano **49 opinii** odnośnie **dopuszczenia do użytkowania obiektów nowowytbudowanych lub adaptowanych**.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowowytbudowany obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarnohigienicznego, tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza i temperatury, właściwego oświetlenia, poziomu hałasu zgodnego z obowiązującymi przepisami, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

W czasie czynności kontrolnych sprawdzano wykonanie obiektów budowlanych z zatwierdzonym w decyzji o pozwoleniu na budowę (zmianę sposobu użytkowania) projektem budowlanym oraz zapoznawano się z przedstawianymi dokumentami i sprawozdaniami z pomiarów, badań, sprawdzeń, które wykonano w celu potwierdzenia założeń projektowych oraz spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych odpowiednio do zakresu tych dokumentów.

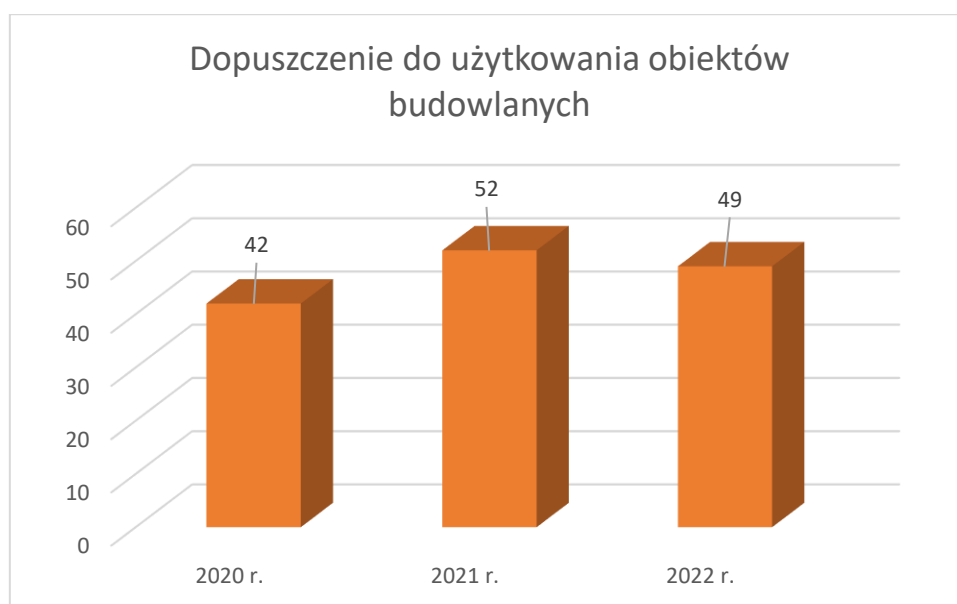
Dokonywano odbiorów obiektów różnych branż: przychodnie, przedszkola, budynki biurowo-usługowe, obiekty użyteczności publicznej.

Dodatkowo wydano dwa zaświadczenia na potrzeby uzyskania koncesji.

Wśród najciekawszych wymienić należy:

- szpitalny oddział otolaryngologii oraz pomieszczenia dobudówki przy ul. Francuskiej 20-24;
- budynek usługowo - biurowy z garażem podziemnym i infrastrukturą towarzyszącą przy ul. Węglowej 7;
- zespół zabudowy mieszkalno-biurowo-usługowej (budynek A) - etap I przy ul. Zaburskiej;
- pomieszczenia izby przyjęć wraz z budową zadaszenia nad wjazdami i wejściem do budynku szpitala - etap I przy ul. Medyków 14;
- budynek biurowo-usługowo-handlowy przy ul. Korfantego 138;
- budynek biurowo - usługowo - magazynowy "D"1 przy ul. Bednorza 2A-6;
- budynek przychodni lekarskiej przy ul. Huberta 6;
- hale A i B (przebudowa w zakresie wydzielenia zespołu socjalno- biurowego) przy ul. Miedzianej 15 i 15A;
- budynek nowego zaplecza zespołu utrzymania czystości taboru kolejowego przy ul. Raciborskiej 58;
- budynek krytej pływalni przy ul. Wczasowej;
- budynek przedszkola przy ul. Uniczowskiej 28;
- pomieszczenia kliniki medycznej w budynku biurowo - usługowo - handlowym przy ul. Wrocławskiej 54.

Oceniając stan przygotowania obiektów do odbioru stwierdzić należy, że niezmiennie najlepiej prezentują się obiekty działalności leczniczej.

Dopuszczenie do użytkowania obiektów budowlanych w latach 2020-2022

Problemy podczas kontroli wynikały, podobnie jak w latach poprzednich, głównie z faktu zgłaszania obiektów do odbioru pomimo trwających prac wykończeniowych, a nawet budowlanych.

Wiele obiektów zrealizowanych zostało z nieistotnymi odstępstwami od zatwierdzonego projektu, które nie powodowały zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi, a dodatkowo każdorazowo uwzględnione były w dokumentacji powykonawczej oraz oświadczeniu kierownika budowy, poświadczone przez projektanta i inspektora nadzoru (jeśli został ustanowiony).

W wielu przypadkach inwestorzy nie byli w stanie przedłożyć podczas kontroli kompletu dokumentów odbiorowych, przede wszystkim opinii z przeglądu urządzeń kominowych, protokołu z pomiarów skuteczności wentylacji czy sprawozdania z badania wody (pobranej przez kwalifikowanego próbkobiorcę).

Ponownie wielokrotnie zdarzały się sytuacje, w których wniosek dotyczący zamiaru przystąpienia do użytkowania obiektu budowlanego był przez inwestora wycofywany niemal w ostatniej chwili, gdy przebieg kontroli wskazywał na konieczność wydania decyzji stwierdzającej niezgodność wykonania obiektu z projektem budowlanym oznaczającej sprzeciw wobec zamiaru przystąpienia do jego użytkowania.

W ubiegłym roku wydano **36 opinii odnośnie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko** - dla 2 przedsięwzięć stwierdzono taką potrzebę i określono zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Opinie te dotyczyły m.in.: punktów zbierania odpadów, budynków wielorodzinnych z parkingami i garażami, hal produkcyjno-magazynowych.

Do ciekawszych zaliczyć można:

- budowę hali lekkoatletycznej ze strzelnicą sportową wraz ze stadionem lekkoatletycznym oraz zagospodarowaniem terenu zlokalizowanego przy ul. Zgrzebnioka/Kościuszki;
- budowę kompleksu hal produkcyjno – magazynowych i magazynowych z zapleciami socjalnymi wraz z infrastrukturą techniczną i towarzyszącą oraz komunikacyjną przy ul. Ks. Wozniaka;
- budowę kompleksu przemysłowo – magazynowo – usługowego przy ul. Oswobodzenia;
- budowę budynku mieszkalnego z dwupoziomowym garażem podziemnym, wewnętrznym układem komunikacyjnym (dojścia, dojazdy, miejsca postojowe), towarzyszącą infrastrukturą techniczną i murami oporowymi przy ul. Bytkowskiej;
- zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne, głównie PCV okienne, przy ul. Morawa 18;
- lokalizacja punktu do zbierania odpadów złomu metali nieżelaznych wraz z odpadami zawierającymi funkcje metaliczne żelaza i stali przy ul. Obrońców.

Wydając opinie brano pod uwagę:

- zawartość karty informacyjnej przedsięwzięcia, zakres i szczegółowość danych w niej ujętych;
- charakter przedsięwzięcia i jego skalę, wielkość i rodzaj zajmowanego terenu, planowaną technologię oraz przewidywane rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu eliminowanie lub ograniczenie skutków jego realizacji;
- lokalizację planowanego przedsięwzięcia, w szczególności względem zabudowy mieszkaniowej.

W 2022 roku **wydano 2 opinie dotyczące warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.**

Dotyczyły one:

- modernizacji istniejącego zakładu utylizacji odpadów przy ul. Hutniczej 8;
- zmiany sposobu użytkowania punktu skupu złomu przy ul. Woźniaka 6D na potrzeby instalacji do przetwarzania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne.

Mając na uwadze ochronę środowiska oraz zdrowia ludzi przy uzgodnieniu szczególną uwagę zwracano na:

- zastosowanie rozwiązań zabezpieczających cieki i zbiorniki wodne przed ich zasypaniem, zanieczyszczeniem substancjami chemicznymi, substancjami wypłukiwanymi z materiałów stosowanych do budowy oraz wyciekami z maszyn i pojazdów budowlanych;
- prawidłowe gromadzenie, usuwanie i unieszkodliwienie odpadów;
- ochronę przed nadmiernym hałasem poprzez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych.

W 2022 roku wydano **8 opinii dotyczących projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.**

Plany te stanowią podstawę do późniejszego ustalania przez właściwe organy warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, a także lokalizowania inwestycji celu publicznego.

Uzgodnienia dotyczyły m.in. obszarów:

- położonego w rejonie Alei Korfantego 179 a;
- fragmentów terenów górniczych Murcki I i Giszowiec I - Polska Grupa Górnicza S.A. KWK „Murcki-Staszic” (część obejmująca tereny dzielnicy Piotrowice - Ochojec oraz północno - zachodnie tereny dzielnicy Kostuchna);
- Śródmieścia - część obejmująca Plac Wolności, ul. 3-go Maja i ul. Andrzeja;
- fragmentów terenów górniczych Murcki I i Giszowiec I - Polska Grupa Górnicza S.A. KWK „Murcki-Staszic” (część obejmująca obszar dzielnicy Zarzecze);
- w rejonie ulicy Milowickiej.

Przesłane do uzgodnienia projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmowały obszary o różnej powierzchni i miały na celu:

- dostosowanie do lokalnych uwarunkowań, wymagań ładu przestrzennego i kierunków polityki przestrzennej miasta;
- zapewnienie ochrony ciągłości terenów otwartych w dolinach rzeki Mlecznej i Ślepiotki poprzez powstrzymanie postępującego procesu zabudowywania dolin rzecznych, zagrażającego ich ciągłości ekologicznej oraz stwarzającego niebezpieczeństwo powodzi i zalewania wodami opadowymi;
- ustalenie zasad obsługi komunikacyjnej poprzez wyznaczenie rezerw terenu dla rozbudowy elementów układu drogowego w dzielnicach południowych i uregulowanie zasad tej rozbudowy z uwzględnieniem poprawy hierarchiczności układu drogowego;
- ustalenie zasad rozwoju lokalnych ośrodków usługowych oraz kształtowania przestrzeni publicznych;
- umożliwienie podjęcia działań inwestycyjnych w terenach objętych obowiązkiem sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego;
- ukształtowanie nowej zabudowy z uwzględnieniem potrzeb wielokierunkowego systemu ogólnodostępnych przestrzeni publicznych, zgodnie z ustaleniami szczegółowymi dla terenów;
- ochronę terenów przed niepożądanymi zmianami w strukturze przestrzennej poprzez ustalenie zasad ochrony terenów zlokalizowanych wzdłuż Brynicy zgodnie z kierunkami polityki przestrzennej określonej w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Katowice” - II edycja.
- ukształtowanie powiązań pieszych i komunikacyjnych, w tym uwzględniających:
 - a) komunikację pomiędzy obszarami południowej i północnej części obszaru Śródmieścia Katowic,
 - b) rozwój systemu przestrzeni publicznych: ulic, placów skwerów i terenów parkowych,
 - c) możliwość realizacji ścieżek rowerowych w przestrzeniach publicznych.

Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniały cele ochrony środowiska zawarte w wielu dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym i regionalnym, w tym dyrektywach UE. W ustaleniach poszczególnych planów kierowano się zasadą zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz uwzględniano zapisy przyjętych już dokumentów, m.in. w dziedzinie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i oczyszczania ścieków.

Projekty, co potwierdzały załączone do nich „Prognozy oddziaływania...”, zawierały zapisy i rozwiązania minimalizujące szkodliwe oddziaływanie - na środowisko, przyrodę i krajobraz kulturowy oraz zdrowie ludzi - planowanych do wprowadzenia zagospodarowań:

- nakazy i zakazy dotyczące gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, zaopatrzenia w ciepło, ochrony przed hałasem;
- nakaz stosowania proekologicznych systemów grzewczych;
- określenie minimalnego procentu powierzchni biologicznie czynnych.

Wydano również **2 opinie** dotyczące zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz **2 opinie** dotyczące projektów zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Katowice.

Zapisy dotyczące przeznaczenia terenów należy uznać za prawidłowe i nie budzące problemów przy uzgadnianiu uwarunkowań środowiskowych dla planowanych przedsięwzięć.

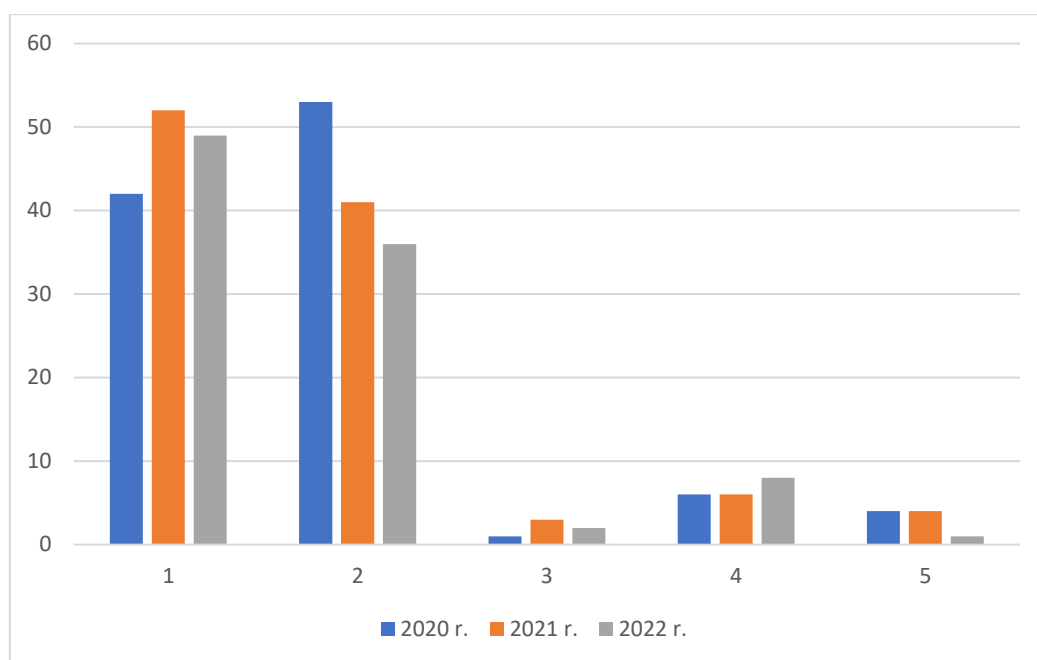
Uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w latach 2020-2022

5. W 2022r. roku wydano **1 opinię dotyczącą uzgodnienia dokumentacji projektowej.**

Przedłożony projekt dotyczył przebudowy części pomieszczeń szpitala.

Dodatkowo wydano **2 decyzje** dotyczące odstępstwa od przepisów (zgody na usytuowanie wyrzutni powietrza na poziomie terenu i zastosowanie recyrkulacji powietrza w sali zabiegowej).

Zestawienie wszystkich wydanych w latach 2020-2022 opinii przedstawia poniższy wykres.

Legenda:

- 1 - *opinie dotyczące dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,*
- 2 - *opinie w sprawie stwierdzenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,*
- 3 - *uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań,*
- 4 - *uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,*
- 5 - *uzgodnienia dokumentacji projektowej.*

Analizując powyższe dane stwierdzić można, iż:

- ilość opinii dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych utrzymuje się na zbliżonym, choć niskim poziomie, na co wpływ ma pandemia i jej konsekwencje ekonomiczne;
- ilość opinii dotyczących potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko wykazuje trend spadkowy;
- liczba opinii w sprawie uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań oraz uzgodnienia dokumentacji projektowej od wielu lat utrzymuje się na bardzo niskim poziomie;
- ilość opinii w sprawie uzgodnień projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest, od wielu lat, stabilna.

XI. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

Programy edukacyjne i akcje prozdrowotne

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie promocji zdrowia jest dążenie do osiągnięcia pożądaných norm zdrowotnych poprzez działania umożliwiające zachowanie lub przywracanie bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, poprawę i utrzymanie zdrowia społeczeństwa oraz kształtowanie w tym zakresie prawidłowych postaw i zachowań.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom społeczeństwa pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE w Katowicach rozszerzyli swoje działania o systematyczną obecność w mediach społecznościowych, poprzez udostępnianie i zamieszczanie ważnych w kontekście profilaktyki zdrowia i zdrowego stylu życia postów, w tym postów własnych oraz relacjonowanie wydarzeń, których byli inicjatorami lub w które byli zaangażowani.

Niezmiennie utrzymywano współpracę z placówkami edukacyjnymi – wspólnie realizowano lub koordynowano realizację interwencji programowych (programów) i interwencji nieprogramowych (eventów).

Media społecznościowe

W mediach społecznościowych (Facebook, Twitter i Instagram) oraz na stronie www umieszczono ponad 2 tysiące postów (ponad 100 tysięcy odbiorców) związanych ze zdrowiem w każdym jego zakresie. W oparciu o kalendarz zdrowia publicznego, a także w odpowiedzi na potrzeby lokalnego społeczeństwa przygotowano i opublikowano ponad 70 własnych postów.

zainteresowaniem, np.:

- własny post „Tydzień dla serca” – 187 odbiorców,
- własny post „Uwaga czad” – 316 odbiorców,
- własny post: „relacja z **polsko-ukraińskiego Pikniku Rodzinnego**” – 198 odbiorców,
- własny post: „relacja z Akcji Skonsultuj się z farmaceutą” – 216 odbiorców,

W 2022 roku rozpoczęto kampanię informacyjno-edukacyjną „**Dbam o siebie – żyję zdrowo**”, w ramach której zamieszczono 493 posty, z których wiele cieszyło się szerokim

PSSE w Katowicach udostępnia posty stworzone przez GIS (szczególnym zainteresowaniem cieszą się na bieżąco udostępniane ze strony GIS „Ostrzeżenia publiczne dotyczące żywności”) WSSE, MZ, a także tworzy własne propozycje, które często przesyłane są do placówek edukacyjnych z prośbą o umieszczanie na ich stronach. Dzięki temu promocja zdrowia osiąga coraz większy zakres.

Można zauważyć, że społeczeństwo jest zainteresowane tematyką zdrowia w wielu jego aspektach oraz bezpieczeństwa, stąd wniosek żeby rozwijać kampanie oraz wyjść z nimi poza świat wirtualny.

Organizacja i współorganizacja akcji profilaktycznych dla ogółu społeczeństwa:

- 23.04.2022r. – polsko-ukraiński Festyn Przyjaźni, ul. Franciszkańska 8-10,
- stoisko promocji zdrowia przygotowane na zaproszenie Urzędu Miasta Katowice,
- 04.06.2022r. – Festyn Rodzinny, Zespół Szkół i Placówek nr 1, ul. Paderewskiego 46,
- stoisko promocji zdrowia przygotowane na zaproszenie Zespołu Szkół i Placówek nr 1 oraz Spółdzielni Mieszkaniowej Paderewskiego w Katowicach,

- 28.06.2022r. – polsko-ukraiński Festyn Przyjaźni, ul. Franciszkańska 8-10,
- stoisko promocji zdrowia przygotowane na zaproszenie Urzędu Miasta Katowice,
- 30.07.2022r. – **polsko-ukraiński integracyjny Piknik Rodzinny**, plac Sławika i Antalla,
- stoisko promocji zdrowia przygotowane na zaproszenie Urzędu Miasta Katowice,
- 10.12.2022r. – ”Skonsultuj z farmaceutą - profilaktyka chorób płuc”, Supersam Katowice,
- współorganizacja akcji wraz ze studentami Polskiego Towarzystwa Studentów Farmacji.

Podczas akcji pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach przygotowywali stoiska promocji zdrowia, przy których prowadzili poradnictwo w zakresie zdrowego stylu życia, właściwego stosowania antybiotyków, bezpieczeństwa podczas grzybobrania oraz profilaktyki chorób zakaźnych m.in. poprzez promocję szczepień ochronnych. Zawsze ważnym elementem akcji była profilaktyka uzależnień, w tym uzależnień od narkotyków oraz alkoholu – chętne osoby mogły zobaczyć świat przez narko- i alkogogle. Przygotowano także cieszące się dużym zainteresowaniem konkursy tematyczne („Bezpieczne wakacje 2022 - Bądź ostrożny! Nie ryzykuj!", „Konkurs wiedzy o zdrowiu”).

Poza akcjami dla ogółu społeczeństwa prowadzono też **spotkania o charakterze lokalnym**:

- 05.02.2022 r. – Warsztaty profilaktyczne dla kobiet w ramach „Światowego Dnia Walki z Rakiem” - Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach włączył się w akcję „Korona z Głowy – Perły Bogucic” w Miejskim Domu Kultury w Katowicach – Bogucicach. Celem warsztatów było podniesienie świadomości kobiet nt. profilaktyki raka szyjki macicy oraz raka piersi. Akcja zorganizowana została pod patronatem biura MISS Polonia.
- 19.09.2022 r. – prezentacja/warsztaty dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Katowicach. Pracownicy Oświaty Zdrowotnej PSSE w Katowicach przeprowadzili szkolenie w zakresie m.in.: bezpieczeństwa żywości oraz stosowania substancji psychoaktywnych, na rzecz edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia w ramach Zespołu Konsultacyjnego dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Programy edukacyjne

Współpraca ze szkołami i przedszkolami w ramach realizacji programów edukacyjnych była niezmiennie jednym z priorytetów działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie promocji zdrowia. Nadrzędnym celem wszystkich programów jest propagowanie zdrowego stylu życia. Zadaniem pracowników Sekcji Oświaty Zdrowotnej jest szkolenie szkolnych i przedszkolnych koordynatorów, przekazywanie narzędzi do pracy i materiałów edukacyjnych, wspieranie oraz koordynowanie realizacji programów. Po ewaluacji można wyciągnąć wnioski, że realizacja programów edukacyjnych jest bardzo ważnym elementem pracy szkół i przedszkoli, a treści zawarte w programach cieszą się szerokim zainteresowaniem nauczycieli, dzieci i młodzieży, tematyka związana ze zdrowiem jest bardzo aktualna i potrzebna.

1) „Podstępne WZW”

Cele szczegółowe to uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV, pobudzenie do refleksji nad własnymi zachowaniami zdrowotnymi oraz kształtowanie prawidłowych zachowań w stosunku do osób zakażonych.

W realizację programu zaangażowało się 77% szkół ponadpodstawowych (31 z 40 szkół) – w sumie ponad 4400 odbiorców.

2) „Znamie? Znam je!”

Działania mają na celu budowanie wśród młodzieży świadomości w zakresie profilaktyki czerniaka oraz odpowiedzialnych zachowań i postaw prozdrowotnych.

W realizację programu zaangażowało się 75% szkół ponadpodstawowych – w sumie ponad 5600 odbiorców.

(30 z 40 szkół)

3) „Wybierz życie – pierwszy krok”

Zadania programu to zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu oraz motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie, a w efekcie zmniejszenie występowania raka szyjki

macicy i umieralności na tę chorobę.

W realizację programu zaangażowało się 75% szkół ponadpodstawowych (30 z 40 szkół) – w sumie ponad 3800 odbiorców.

4) „Ars, czyli jak dbać o miłość”

Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie.

W realizację programu zaangażowało się 55% szkół ponadpodstawowych (22 z 40) – edukacją objęto prawie 2200 odbiorców.

5) „Klub Zdrowego Przedszkolaka”

Działania mają na celu wzbogacenie wiedzy dzieci z dziedziny zdrowia, wykształcenie u nich postaw prozdrowotnych, nabycie określonych umiejętności oraz przyswojenie prawidłowych przyzwyczajzeń i nawyków higieniczno-zdrowotnych.

W realizację projektu zaangażowało się 79% przedszkoli (62 z 78 wszystkich przedszkoli) – łączna liczba odbiorców – 11522 osób.

W ramach programu opracowano **autorski scenariusz warsztatów edukacyjnych** „Dbam o siebie – jestem zdrowy”, w ramach którego prowadzono zajęcia dla przedszkolaków. Jednym z elementów warsztatów było opowiadanie bajki na podstawie książki „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”, dzięki czemu w przystępny sposób przekazywano wiedzę dotyczącą roli szczepień ochronnych w ochronie zdrowia. Warsztaty przeprowadzono w 9 katowickich przedszkolach – objęto nimi w sumie 384 dzieci wraz z opiekunami.

Działania prowadzone wśród przedszkolaków rozszerzono o profilaktykę antytytoniową – 40 placówek realizowało program „Czyste powietrze wokół nas” oraz zadania związane ze zwiększaniem świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych u dzieci przedszkolnych – 28 przedszkoli realizowało II edycję programu „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.

6) „Smak życia czyli debata o dopalaczach”

Celem programu jest profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży. W realizację programu zaangażowało się 49% szkół podstawowych (głównie klasy VII – VIII) –

22 z 45 szkół) – łącznie prawie 2700 odbiorców. W odniesieniu do roku poprzedniego liczba szkół realizujących program zwiększyła się ponad dwukrotnie.

Dodatkowo, w ramach profilaktyki uzależnień, systematycznie prowadzono akcję „Dopalacze – Wypalacze”, w ramach której odbywały się akcje informacyjno-edukacyjne, narady, wystawy, pogadanki, warsztaty oraz zamieszczanie informacji w mediach społecznościowych. Łącznie podjęto blisko 140 działań, którymi objęto ponad 10 tys. odbiorców.

Akcje prozdrowotne (eventy)

Ważnym elementem promocji zdrowia wśród dzieci i młodzieży było prowadzenie akcji profilaktycznych. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się akcje prowadzone bezpośrednio w szkołach i przedszkolach.

1) *Wojewódzka akcja edukacyjno-informacyjna „Wirusoochrona”* – skierowana do dzieci przedszkolnych oraz uczniów klas I-III szkół podstawowych realizowana dwukrotnie: wiosną i jesienią 2022 roku.

Cele akcji:

- ✓ promocja podstawowych zasad higieny osobistej wśród dzieci w celu zapobiegania chorobom zakaźnym przenoszonym drogą kropelkową ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki zakażeń wirusa SARS-CoV-2 i grypy,
- ✓ nauczanie dzieci prawidłowego mycia rąk,
- ✓ zachęcenie i zwrócenie uwagi na rolę szczepień ochronnych jako najskuteczniejszej formy zapobiegania rozprzestrzenianiu się wielu chorób zakaźnych;
- ✓ zachęcenie dzieci do codziennej aktywności fizycznej i zdrowego odżywiania.

W realizację akcji zaangażowało się 50% przedszkoli (39 z 78 przedszkoli) – w sumie ponad 10 tys. odbiorców 64% szkół podstawowych (klasy I-III) – 29 z 45 szkół podstawowych – w sumie ponad 8 tys. odbiorców.

- 2) **„Tydzień dla profilaktyki chorób zakaźnych”** – akcja trwająca w dniach 12-16 września w katowickich szkołach i przedszkolach.

Dzieci przedszkolne i ze szkół podstawowych miały okazję wziąć udział w warsztatach prowadzonych przez pracowników Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE w Katowicach, dotyczących zapobieganiu chorobom zakaźnym, poprzez szczepienia oraz podstawowe zasady higieny. W sumie w przeprowadzonych warsztatach wzięło udział 349 osób z 5 katowickich placówek.

- 3) **„Wybieraj bezpieczną żywność”** – kampania, której głównym celem jest zwiększenie świadomości konsumentów na temat roli nauki i zapoznanie z pracą naukowców, którzy pracują aby zapewnić bezpieczeństwo żywności oraz zachęcanie do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych.

W ramach akcji zorganizowano wystawy, webinaria, warsztaty i szkolenie podczas których poruszano tematykę znakowania żywności, higieny podczas przygotowywania żywności oraz suplementów diety.

Drugim elementem kampanii było zamieszczanie postów w mediach społecznościowych – 3191 odbiorców.

- 4) **„Bezpieczne wakacje”** – celem akcji było stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie woj. śląskiego, zwłaszcza w ośrodkach wypoczynku letniego. Dużym zainteresowaniem cieszył się konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży w ośrodkach letniego wypoczynku w ramach akcji w województwie śląskim „Bezpieczne wakacje 2022” pod hasłem „Bądź ostrożny! Nie ryzykuj!”. Placówki przysłały wybrane przez siebie prace, a we wrześniu odbyło się uroczyste wręczenie nagród i dyplomów zwycięzcom.

Systematycznie umieszczano w mediach społecznościowych posty związane z bezpiecznym wypoczynkiem: 113 postów – 5800 odbiorców (w tym cykl własnych postów - prawie 1800 odbiorców).

- 5) **„Bezpieczne grzybobranie”** – akcja dotycząca bezpieczeństwa związanego ze zbieraniem, przetwarzaniem i spożywaniem grzybów.

W ramach akcji prowadzono działalność edukacyjną, m.in. konkurs wiedzy z nagrodami podczas współorganizowanych lokalnych festynów oraz warsztatów dla dzieci i młodzieży przeprowadzonych podczas wypoczynku letniego. Przez cały okres grzybobrania prowadzono kampanię internetową „Bezpieczne grzybobranie”: zamieszczono 61 postów – ponad 8 tys. odbiorców (w tym cykl własnych postów - prawie 5800 odbiorców).

- 6) **„Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”** – akcja skierowana do ogółu społeczeństwa

oraz środowiska lekarskiego, której celem jest promowanie wiedzy nt. odpowiedzialnego stosowania antybiotyków, zwiększenie świadomości w zakresie zagrożenia jakim jest antybiotykoodporność oraz promowanie rozsądnego przepisywania antybiotyków przez lekarzy.

Z okazji „Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach” w katowickich szkołach zorganizowano wystawy edukacyjne. W ramach „Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach” w siedzibie PSSE w Katowicach zorganizowano warsztaty dla

uczniów jednego z katowickich techników. Celem spotkania było przekazanie informacji dotyczących celowości przyjmowania antybiotyków, zjawisku antybiotykooporności oraz ochrony antybiotyków przed bakteriami.

W ramach akcji opracowano i opublikowano w mediach społecznościowych zadanie konkursowe (rebus) dla internautów.

Pracownicy PSSE w Katowicach włączyli się do kampanii WHO „Go Blue for AMR” – ubierając się na niebiesko pokazali swoje zaangażowanie w tak ważną sprawę jaką jest szerzenie świadomości oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. W mediach społecznościowych zamieszczono post zachęcający wszystkich do włączenia się w kampanię.

7) **„Lekki Tornister”** – celem akcji skierowanej do uczniów klas I-III szkół podstawowych, nauczycieli i rodziców jest przekazanie informacji dotyczących właściwej postawy ciała, prawidłowego noszenia tornistra i dostosowania jego wagi do masy ciała dziecka.

Do realizacji akcji zaproszono wszystkie szkoły podstawowe. Opracowano własne posty, które rozesłano do szkół, z prośbą o zamieszczenie na stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych. W sumie akcją objęto 6700 uczniów, nauczycieli i rodziców. Dodatkowo w mediach społecznościowych systematycznie umieszczano posty dotyczące profilaktyki wad postawy – ponad 1800 odbiorców.

W ramach akcji **opracowano autorski scenariusz** warsztatów edukacyjnych „Mój kręgosłup – moje zdrowie”, w ramach którego w kilku szkołach podstawowych przeprowadzono zajęcia dla 264 uczniów. Celem warsztatów jest wspieranie dzieci w ich prawidłowym rozwoju, ze zwróceniem szczególnej uwagi na wpływ przeciążonych plecaków uczniów na zdrowie. Zajęcia kończyły się wspólnym wykonaniem kilku rozluźniających ćwiczeń, co zawsze powodowało radość uczestników.

W celu zaktywizowania nauczycieli do udziału w akcji ogłoszono konkurs na scenariusz i organizację lekcji pn. „Lekki tornister”. Zwycięzcy omówiła swój scenariusz podczas zorganizowanego szkolenia dla wszystkich nauczycieli szkół podstawowych.

8) „Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu” – celem akcji było zwrócenie uwagi

społeczeństwa na skutki społeczne, ekonomiczne, a przede wszystkim zdrowotne, które spowodowane są paleniem papierosów, również e-papierosów oraz zachęcanie osób palących do zaprzestania palenia i zwrócenie uwagi na fakt, że osoby niepalące (w tym

dzieci) mają prawo do przebywania w przestrzeni wolnej od dymu tytoniowego.

Ogłoszono konkurs plastyczny dla uczniów klas I – IV szkół podstawowych pod hasłem „Nie pal przy mnie, proszę!”. Konkurs cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem – nadesłano 86 prac z 9 szkół. W siedzibie PSSE w Katowicach 18 listopada odbyło się uroczyste wręczenie nagród laureatom konkursu.

W mediach społecznościowych ogłoszono konkurs – krzyżówkę dla internautów.

9) **„Nie daj się HIV – zapobiegaj zakażeniu”** – celem projektu jest profilaktyka zakażeń wirusem HIV.

W mediach społecznościowych systematycznie prowadzono działania związane z profilaktyką zakażeń wirusem HIV. Działania zostały zintensyfikowane w okolicach 1 grudnia – „Światowego Dnia AIDS”.

W ramach projektu „Nie daj się HIV – zapobiegaj zakażeniu” zorganizowano dwa konkursy:

- dla wszystkich nauczycieli szkół ponadpodstawowych – na scenariusz lekcji w ramach Projektu „Nie daj się HIV – zapobiegaj zakażeniu”.
- dla uczniów dwóch katowickich liceów – konkurs wiedzy na temat zakażeń i profilaktyki HIV/AIDS.

W roku 2022 współpracowano ze specjalistami z różnych dziedzin (lekarze, terapeuci, metodycy), którzy służyli swoją wiedzą, umiejętnościami i doświadczeniem podczas organizowanych szkoleń dla szkolnych koordynatorów programów edukacyjnych. Ponadto dzięki dobrej współpracy z samorządem oraz instytucjami, organizacjami, placówkami oświatowymi udało się skutecznie prowadzić działania profilaktyczne i efektywnie zrealizować programy prozdrowotne i akcje.